

**Roskilde
University**

Årsberetning 2007

Knudsen, Per Lau

Publication date:
2008

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Knudsen, P. L. (red.) (2008). *Årsberetning 2007*. Roskilde Universitet. Årsberetning. Roskilde Universitet Bind 2007

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain.
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact rucforsk@kb.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Roskilde Universitetsbibliotek

Årsberetning

2007

Roskilde Universitetscenter

Årsberetning

2007

RSITAS ROSKILDENSIS
VITA · SIS
VILLO MORS · IN FLUCTU

Korallen i RUC's segl

Roskilde Universitetscenter bærer i sit segl en koral. Dermed hentydes til følgende træk ved korallers liv og død:

Koraller kan kun trives i meget rent og saltholdigt vand, som er i stadig bevægelse. Derfor dør korallerne på læsiden af rev, men på vindsiden, hvor bølgeslaget og strømmen er stærkest, vokser de og udvikler sig i store og smukke kolonier. Det er dog de ældre, men mere forkalkede dele af revet, som giver det styrke og kraft til at modstå bølgeslaget gennem århundreder. Den latinske tekst kan på dansk gengives således:

"I stilheden døden, i strømmen livet".

Årsberetning 2007
Årsberetningen udgives af
Roskilde Universitetscenter
ISSN 0900-2588

Redaktion:
Per Knudsen (Ansvh.)

Produktion & layout:
Hanne Koch, Designkonsortiet

Tryk:
Kopicalentralen, RUC
Tryk af omslag:
TrykTeam as

Oplag:
200 eksemplarer

Foto:
Tuala Hjarnø

Eksemplarer af beretningen kan
rekvireres ved henvendelse til
Kommunikationsenheden
Postboks 260
4000 Roskilde
Tlf. 4674 2079
Fax 4674 3000
E-mail: plk@ruc.dk
www.ruc.dk

For yderligere oplysninger om
de enkelte institutters virksom-
hed henvises til institutternes
årsberetninger.

Indhold

Rektors årsberetning	· 5
RUC krønike	· 12
Internationalisering	· 23
RUC's bestyrelse	· 25
RUC's styrelse	· 26
Doktorgrader, ph.d.-grader og priser	· 28
Videnskabsbutikken	· 36
Institut for Kommunikation, Virksomhed og Informationsteknologier (CBIT)	· 41
Institut for Kultur og Identitet (CUID)	· 53
Institut for Miljø, Samfund og Rumlig Forandring (ENSPAC)	· 69
Institut for Natur, Systemer og Modeller (NSM)	· 79
Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning (PAES)	· 93
Institut for Samfund og Globalisering (ISG)	· 105
Roskilde Universitetsbibliotek	· 113
Organisation	· 120
RUC's uddannelser - opbygning og struktur	· 121
Studiernes opbygning	· 123
Studentertal 1972 – 2006	· 124
Studenterfordeling på deltidsuddannelser	· 124
Afsluttede eksaminer	· 125
Studerende fordelt på fag	· 126
International studentermobilitet	· 127
Antal ansatte	· 127
Indtægter	· 128
Udgifter	· 128
Mere at vide	· 129

Rektors beretning

Rektor, dr.phil. Poul Holm

Indledning

Hvis 2006 var de store universitetsfusioners år, var 2007 strategiernes år. Fusionerne skabte tre meget store danske universiteter og fem mindre. Som et af de universiteter, der ikke blev fusionsramt, havde RUC i det forgangne år den fordel at kunne koncentrere sig om at gå frem på banen, hvor andre havde travlt med at bringe orden i et nyt hus. Universitetet har i det forløbne år lagt retningspile ud for udviklingen, som vil sikre at RUC fremstår som et nødvendigt og anderledes universitet og en vækstmotor for den sjællandske region.

Et anderledes universitet

I december vedtog universitetets bestyrelse en strategi for universitetet under navnet *Roskilde Universitet 2020 – vi skaber fremtiden*. Det er en ambitiøs titel som afspejler at RUC gennem sine uddannelser og forskning yder et centralt bidrag til det danske vidensamfund og er med til at sikre Danmarks position i en globaliseret verden.

Roskilde Universitet er et nyt navn for Roskilde Universitetscenter, som universitetet hed i de første 35 år. Betegnelsen "center" henførte til, at universitetet oprindeligt også skulle have været vært for flere mellemlange uddannelser. Navneskiftet, som træder i kraft, når videnskabsministeren forhåbentlig tiltræder det i løbet af 2008, sender et klart signal om, at Roskilde Universitet er et flerfakultært universitet med uddannelse til det højeste videnskabelige niveau. Forkortelsen RUC fastholdes i daglig tale.

Samarbejde med omverdenen

Udviklingen af en lang række nye samarbejder har

præget 2007. RUC's forskere og studerende har altid været orienteret mod den virkelighed, universitetet er en del af. Det har bl.a. manifesteret sig i uddannelsernes høje grad af samfundsrelevans og de mange konkrete samarbejder mellem forskere og virksomheder – private som offentlige.

Omfanget af samarbejde - både de meget konkrete, men også de mere formaliserede i form af rammeaftaler og strategiske aftaler på institutionsniveau - fortsætter med at vokse. Det er en udvikling, der ligger i god tråd med RUC's virke frem til i dag, og som giver universitetet mulighed for at styrke sin 3. hovedopgave, der - udover forskning og uddannelse - netop er videndeling og formidling.

I december 2006 indgik RUC en samarbejdsaftale med Region Sjælland, som i 2007 er blevet fyldt ud med en række initiativer, bl.a. et samarbejde mellem videregående uddannelsesinstitutioner om etablering af praktikpladser for studerende i regionens små og mellemstore virksomheder – SMV'er. Ligeledes har RUC og Næstved Kommune og siden Roskilde Kommune indgået samarbejdsaftaler, hvor by, erhvervsliv og universitet går sammen. Universitetet kommer i det tætte samarbejde med Vækstforum Sjælland og kommunerne til at spille en vigtig rolle som motor for vækst og velfærd på Sjælland.

I årsskiftet 2007-8 indgik RUC også sine første samarbejdsaftaler med to af de nye professionshøjskoler – University College Copenhagen og University College Sjælland - om forskning, uddannelse og udvikling af nye uddannelser, herunder ikke mindst rettet mod folkeskolen.

Men paletten er blevet bredere endnu: udover samarbejder med kommunale og regionale institutioner samt videns- og læringsinstitutioner, har RUC indgået samarbejde med Kunstmuseet Arken om forskningsprojektet 'Fremtidens Kunstmuseum', et samarbejde, begge parter forventer sig meget af, og som vil komme til at danne udgangspunkt for flere lign. samarbejder fremover. Forskningsprojektet giver ARKEN og RUC en enestående mulighed for at markere sig nationalt og internationalt med et koncept for fremtidens museum.

Organisation og trivsel

Institutreformen med seks nye storinstitutter er nu organisatorisk helt på plads og har skabt nye og bedre rammer for uddannelserne og forskningen. RUC har dermed ikke blot fastholdt, men fremtids-sikret sine kerneværdier: Den nysgerrige, problemorienterede og problemløsende tilgang til fag og samfund.

Arbejdspladsen Roskilde Universitet skal være karakteriseret ved "omhu for hinanden - omhu for opgaven", som der står i strategien for RUC 2020. Arbejdspresset på universiteterne er imidlertid alarmerende højt – således også på RUC, hvilket rektorkollegiets nøgletal også viser: RUC's forskning er underfinansieret og RUC har landets mindste administration målt i antal teknisk-administrative medarbejdere i forhold til det videnskabelige personale. Der er intet galt i at holde igen med administrative udgifter, men når forskerne selv skal udføre opgaver, som HK- og IT-personale er langt bedre uddannet til at varetage, bliver det dyr og uhensigtsmæssig administration, som koster i universitetets forskning. Dette går ud over medarbejdernes trivsel. Hovedsamarbejdsudvalget ønskede ved udgangen af 2006, at der blev sat fokus på netop trivsel og psykisk arbejdsmiljø ved gennemførelse af en trivselsundersøgelse på RUC. I marts 2007 blev der nedsat en tværgående arbejdsgruppe bestående af både ledere og medarbejdere, som skulle udarbejde udkast til, hvordan undersøgelsen skulle gennem-

føres og herefter gennemføre undersøgelsen. Hovedsamarbejdsudvalget, hovedsikkerhedsudvalget og de lokale udvalg, samarbejds- og sikkerhedsudvalg skulle løbende informeres og involveres i arbejdet. Undersøgelserne fandt sted i efteråret 2007.

På baggrund af undersøgelsens resultater blev der afholdt et seminar i november 2007 for medlemmer af hovedsamarbejdsudvalg, hovedsikkerhedsudvalg, næstformænd i lokaludvalg, institutledere, kontorchefer og direktion. På seminaret fik deltagerne mulighed for at drøfte resultaterne af undersøgelsen samt prioritere hvilke indsatsområder, det videre arbejde skal koncentreres om: rolleafklaring, kommunikation fra ledelsen, anerkendelse, forebyggelse og håndtering af stress, forebyggelse og håndtering af mobning og prioritering og effektivisering. Sideløbende med denne proces blev der i de lokale samarbejds- og sikkerhedsudvalg drøftet de enkelte enheders resultater og udvalgt indsatsområder til det videre arbejde, som påbegyndes i 2008. Det er første gang, at et dansk universitet på denne måde har sat samlet fokus på arbejdsmiljøet, og vi var i Hovedsamarbejdsudvalget meget stolte over både undersøgelsen og den enighed i udvalget mellem A- og B-siden som den blev til i. Derfor var det naturligvis også ærgerligt for os, at et enkelt dansk dagblad fandt det rimeligt at udlægge vores åbne kommunikation af resultater og problemer, som om RUC har et særlig dårligt arbejdsmiljø. Sandheden er, at der ikke findes sammenlignelige undersøgelser med andre danske universiteter, da vi var de første.

Årets økonomiske resultater

I 2007 blev der gennemført en proces med henblik på at forbedre universitetets løbende økonomistyring. Dette arbejde resulterede i et rapporteringsværktøj, som har muliggjort en løbende økonomiopfølgning i 2007, hvilket har været en væsentlig styrkelse på økonomistyringsområdet. Rapporteringsværktøjet har været anvendt som platform til

at gennemføre 2 prognoser for årsresultatet – efter 1. halvår samt efter 3. kvartal 2007. Dette har samlet øget fokus på løbende økonomistyring og skabt et fremadrettet fundament.

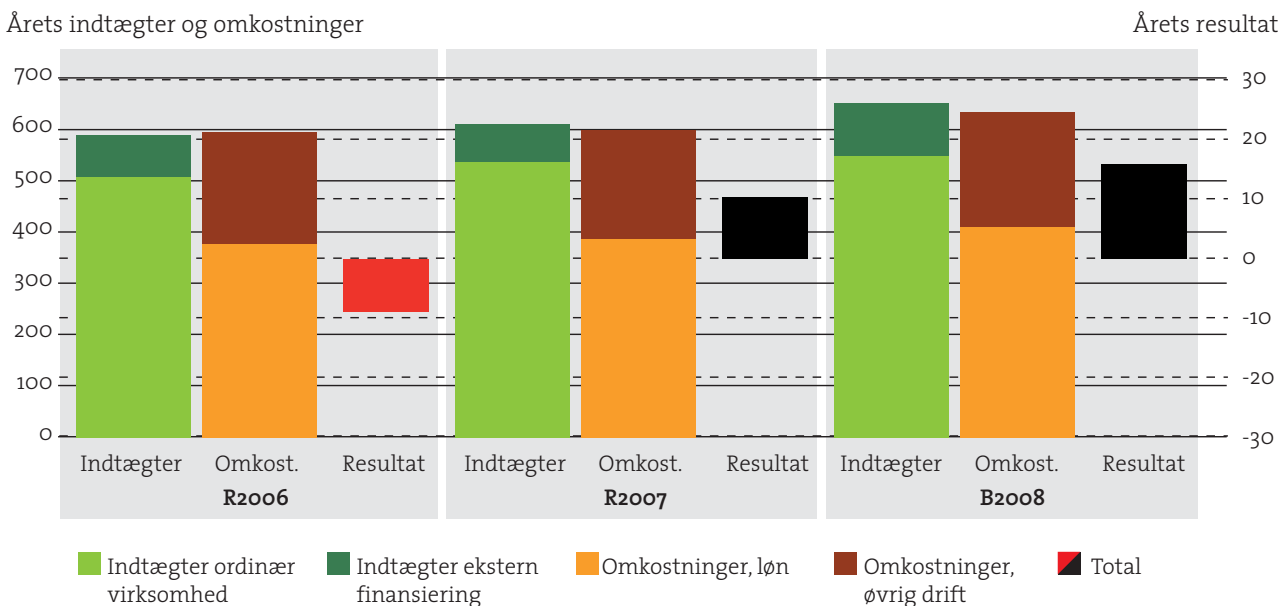
I årsrapporten for 2006 blev nævnt, at det var forventningen, at 2007 ville resultere i et overskud på ca. 3 mio. kr. I RUC's interne bevillingsfordeling for 2007 blev der oprindeligt regnet med et overskud på ca. 1 mio. kr. Ved indberetning af STÅ for studieåret 2006-2007 i oktober 2007 blev det konstateret, at de budgetterede STÅ-indtægter ikke blev realiseret, og ledelsens forventningen til årets resultat blev nedjusteret til et underskud på ca. 6 mio. kr. Der blev på denne baggrund etableret særlige dispositionsprocedurer, som havde til formål at bremse en smule op, og søge at tilpasse forbruget i 2007 til de mindre indtægter. Endvidere blev der etableret en månedlig procedure for monitorering på RUC's STÅ-produktion, med det formål at få "early warning". Sidstnævnte procedure er iværksat fra og med december 2007.

Årets økonomiske resultat er et overskud på 9,9 mio. kr. Dette økonomiske resultat er meget tilfredsstillende i lyset af de mistede STÅ-indtægter, der relativt sent blev konstateret, og kan hovedsageligt tilskrives den efterfølgende væsentlige økonomiske tilbageholdenhed og ansvarlige adfærd der blev udvist over hele universitetet. Dette er første overskud efter en årrække med underskud. Det er særdeles tilfredsstillende, og overskuddet vil blive anvendt til at forbedre universitetets egenkapital, samt med det klare formål at skabe et solidt økonomisk fundament i overensstemmelse med universitetets strategi.

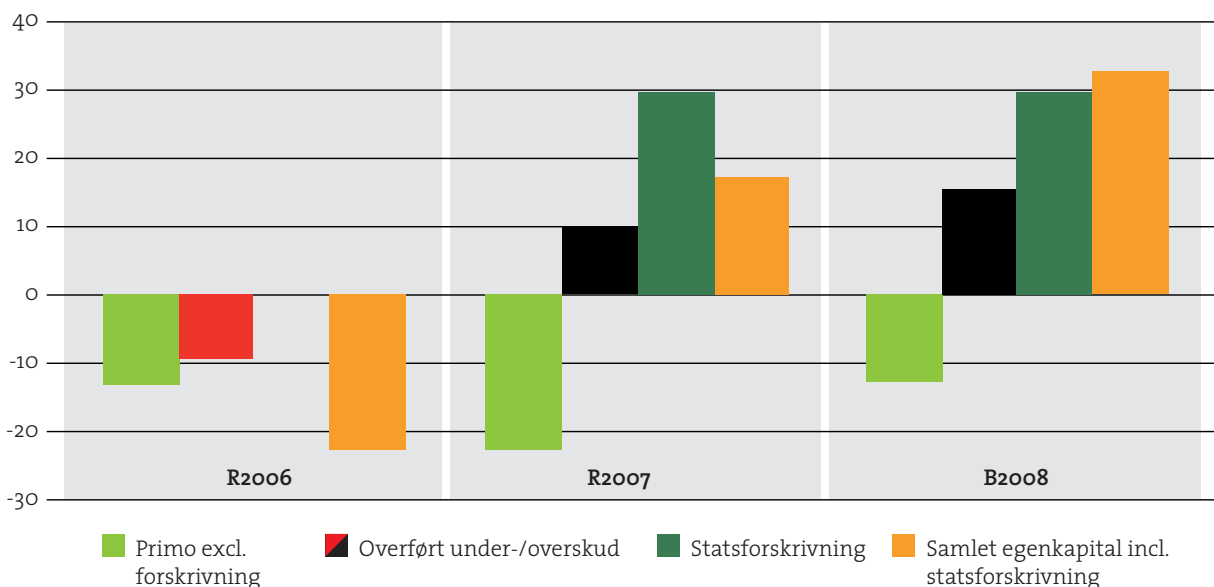
RUC fik i 2007 tildelt en statsforskrivning på 30 mio. kr., som er midlertidig indtil 2011. Statsforskrivningen giver en teknisk forbedring af egenkapitalen, der som nævnt er midlertidig.

Ultimo 2007 er RUC's samlede egenkapital 17,3 mio. kr. mod minus 22,6 mio. kr. ultimo 2006. Forklaringen på forbedringen er statsforskrivningen på 30 mio. kr. samt årets resultat på 9,9 mio. kr. RUC's

Indtægter og omkostninger 2006-2008 (mio. kr. løbende priser)

Egenkapital sammensætning 2006-2008 (mio. kr. løbende priser)

reelle egenkapital udgør ultimo 2007 minus 12,7 mio. kr. Det er væsentligt for RUC at have en egenkapital af en vis størrelse, således at de strategiske målsætninger kan følges samtidig med at det økonomiske fundament kan håndtere normale økonomiske usikkerhedsmomenter. Egenkapitalen ønskes derfor yderligere forbedret i 2008, hvilket er afspejlet i universitetets budget jf. følgende afsnit.

Uddannelse og studier

RUC fik også i 2007 et meget tilfredsstillende ansørgertal og RUC kunne tilbyde knap 1.500 personer en plads på basisstudierne. Det har betydning for det store antal, der søger RUC's basisstudier, at RUC har landets bedste gennemførselsprocenter på bacheloruddannelserne. Af de knap 1.500 personer, der blev optaget i 2007, kunne omkring 300 begynde på de tre internationale engelsksprogede basisstudier inden for humaniora, naturvidenskab og samfundsvidenskab. Dette antal er uændret i forhold til 2006. De seneste 8 års udvikling i ansørgertallet og antallet af optagne fremgår af følgende tabel:

År	Antal ansøgninger	Antal optagne på basisstudierne
År 2000	3.777	1.109
År 2001	4.028	1.109
År 2002	3.637	1.043
År 2003	3.610	1.255
År 2004	3.161	1.351
År 2005	3.540	1.470
År 2006	3.442	1.431
År 2007	3.761	1.466

I 2007 producerede RUC knap 4.600 studenterårsværk (STÅ, heltidsuddannelser) dvs. aflagte og beståede eksaminer omregnet til studenterårsværk. Det er et fald på ca. 4 pct. i forhold til året før, hvor det største antal STÅ i RUC's historie blev produceret.

Regeringen ønsker nye relevante uddannelser fra universiteterne. RUC har fået godkendt flere nye uddannelser i 2007 – alle med en høj grad af samfundsrelevans: tre nye kandidatstudier i henholdsvis Arbejdslivsstudier, Virksomhedsledelse og Globale Studier, en ny masteruddannelse inden for Projektledelse og procesforbedring og endelig et helt nyt optagelsesområde for designvidenskabelige basisstudier.

Forskning

Selvom RUC's forskningsbevillinger er for små, klarer forskerne sig godt i konkurrencen om de frie midler. Fra 2006 til 2007 steg indtægterne fra eksternt finansierede forskningsprojekter således fra 71 mio. kr. i 2006 til 76 i 2007.

Institut for Kommunikation, Virksomhed og Informationsteknologier har oplevet at få flere store bevillinger fra Det Strategiske Forskningsråd inden for IT, brugerdreven innovation og oplevelsesøkonomi.

Ved Institut for Kultur og Identitet er det bl.a. netværksbevillingen til forskergruppen SCALPS om det internationale universitet, der vækker opsigt.

Forskere fra Institut for Miljø, Samfund og Rumlig Forandring har fået midler fra Forskningsrådet for Teknologi og Produktion til et stort projekt om klimaforandringer, grundvand og vandløbsøkologi.

Institut for Natur, Systemer og Modeller har to patenter undervejs og medarbejdere fra instituttet deltog i Galatheaekspeditionen med to projekter. Deltagelsen bragte RUC's navn frem i aviserne herhjemme og skabte mange samarbejder med universitetskredse rundt om på kloden.

Også andre ministerier end VTU nyder godt af RUC's forskning:

Ved Institut for Samfund og Globalisering er det store midler fra Beskæftigelsesministeriet, region

og kommuner, der betyder, at vi spiller en betydelig rolle for udformningen af den fremtidige arbejdsmarkedsindsats.

Udover disse statslige, frie midler, som er bevilget til RUC's forskere alene eller i samarbejde, har flere af RUC's forskere også indgået forsknings samarbejder med andre, ofte private, virksomheder. Samarbejder, der har betydet store bevillinger og dermed øgede muligheder for bl.a. at udføre anvendt forskning og for at oprette et antal ph.d.-stipendier.

Datalogi og Molekylærbiologi har i samarbejde med Chr. Hansen A/S, CLC bio A/S og forskere fra Aalborg, København og Tokyo modtaget en bevilling fra Det strategiske Forskningsråd til forskning i Bioinformatik.

Institut for Kommunikation, Virksomhed og Informationsteknologier har i samarbejde med Novo Nordisk som medfinansierende, CBS og DTU modtaget en bevilling fra Det strategiske Forskningsråd til forskning i Biomedicinske Ontologier.

Institut for Natur, Systemer og Modeller har i samarbejde med Novozymes modtaget en stor bevilling fra Det strategiske Forskningsråd til forskning i bæredygtigt brændstof.

Forskeruddannelsesprogrammet inden for mikrobiologi og infektionssygdomme har fået store bevillinger til aktivitetsfremme og stipendier fra bl.a. Forskeruddannelsesudvalget, Statens Seruminstitut, Region Sjælland og RUC.

Forskeruddannelsesprogrammet Mito-School, som er et samarbejde mellem Roskilde, Aarhus og Lunds universiteter og Aarhus Universitetshospital, Rigshospitalet og Næstved Sygehus, har modtaget en bevilling fra Forskeruddannelsesudvalget til forskning i mitokondriesygdomme.

Institut for Miljø, Samfund og Rumlig Forandring har indgået et nordisk forsknings samarbejde om energi og klima med Helsinki Universitet, NordRegio og Grønlands Hjemmestyre. Forskningsprojektet Knowledge-based tools for sustainable governance of energy and climate adaption in the Nordic periphery har bl.a. fået en bevilling fra Det nordiske forskningsprogram Internationalisation of regional development policies – Needs and demands in the Nordic Countries.

Alfred P. Sloan Foundation har bevilget 1 mio. \$ til et marint miljøhistorisk forskningsprojekt med RUC som hovedansøger i et konsortium med forskere fra verden over.

Institut for Kultur og Identitet har modtaget en bevilling fra Velux Fonden til forskningsprojektet "I krig for kejseren – Sønderjyder på Vestfronten 1914-18".

Internationalisering

Universitetet er et spejl af verden. Ikke mindre end 10 % af RUC's studerende kommer fra udlandet, og RUC tilbyder som det eneste universitet i Danmark alle dets bachelorstudier på engelsk. Det betyder også, at RUC har haft stor fremgang med at etablere nært samarbejde med universiteter i udlandet.

Samarbejde har således også været et nøgleord på det internationale område – både hvad angår uddannelse og forskning. Der har været særligt fokus på at udvide det strategiske samarbejde med førende institutioner i Kina, hvor resultatet var en række nye prestigefyldte aftaler. En fagdelegation ledet af bestyrelsesformand Dorte Olesen og mig selv besøgte Kina i april, hvor der blev underskrevet en samarbejdsaftale med det velansete Shanghai Jiao Tong University inden for området vedvarende energi. Det er tanken, at dette samarbejde både skal være en løftestang for internationalt forsknings- og uddannelsessamarbejde og samtidig en ny platform for regionens virksomheder at agere ud fra.

Det lykkedes også at indgå en aftale med et institut under Chinese Academy of Sciences, som dermed giver adgang til meget stærke forskningsmiljøer.

Som et yderligere tiltag til at styrke internationaliseringen af RUC blev det i 2007 vedtaget at oprette et nyt center for sproglige og interkulturelle kompetencer: LICs – Center for Language and Intercultural Communication Services. Centeret er placeret på Institut for Kultur og Identitet og tilbyder både sprogkurser og kurser i interkulturelle kompetencer og kommunikation for ansatte og studerende. Centeret er også ansvarlig for afholdelse af Foundation Course for alle nye internationale studerende, der skal læse på RUC for at sikre en så god semesterstart som muligt og bedre chancer for at gennemføre studier på RUC.

RUC skaber fremtiden

Roskilde Universitet skal være et forskningsbaseret universitet, der er karakteriseret ved at:

- flette viden gennem interdisciplinær forskning og undervisning
- flytte grænser for viden gennem problemorienteret tilgang
- fokusere forskning og uddannelse på de felter, hvor universitetet har international eller national status
- føre universitet og samfund sammen

I det 21. århundrede står verden over for store udfordringer i form af stadig hastigere vidensomsætning, menneskelig mobilitet, flytning af varer, kultur møder og klimaforandringer. I denne verden skal Roskilde Universitet spille en rolle ved at uddanne nogle af verdens næste generation af ledere, lærere og eksperter baseret på den fremmeste viden.

RUC krønike

1. januar

Cand.scient.pol. & cand.mag. Peter Lauritzen tiltræder som ny universitetsdirektør.

Vincent F. Hendricks tiltræder som professor i formel filosofi ved Institut for Kultur og Identitet, Afdelingen for Filosofi og Videnskabsteori.

2. januar

Professor, cand.mag. Henning Salling Olesen tiltræder som RUC's nye prorektor. Han efterfølger Inger Jensen, der forlader posten efter 6 år.

Bevilling på 2.3 mio .kr. fra Forskningsrådet for Teknologi og Produktion muliggør forskningsprojektsamarbejde mellem geografer, geologer og miljøbiologer fra Roskilde Universitetscenter og Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse - GEUS.

12. januar

Adjunkt Bo Poulsen, Institut for Miljø, Samfund og Rumlig Forandring modtager *Hoogendijkprijs 2006*. Bo Poulsen har fået prisen for sin ph.d.-afhandling, "Historical exploitation of North Sea herring stocks – an environmental history of the Dutch herring fisheries, c. 1600-1860".

22. januar

Hans Peter Jensen, leder af Institut for Natur, Systemer og Modeller udpeges af Undervisningsminister Bertel Haarder som formand for et nyt råd, *Rådet for internationalisering af uddannelserne*.

23. januar

Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning på

Roskilde Universitetscenter modtager 11 mio. kr. fra Socialministeriets satspulje til etablering af et Center for Socialt Entreprenørskab, der har til formål at give forskningsbaseret viden og kompetenceløft til organisationer i det civile samfund, som arbejder med sociale udviklingsinitiativer. Etableringen af centret støttes af en række frivillige foreninger og NGO'er.

29. januar

Tanya Karoli Christensen forsvare sin ph.d.-afhandling: "Hyperparadigmer" – En undersøgelse af paradigmatisk samspil i danske modussystemer".

2. februar

Seniorforsker, cand. scient. i biokemi, ph.d. Ulla Birgitte Vogel, adjungeret professor i molekylærbiologi ved Institut for Natur, Systemer og Modeller på RUC holder tiltrædelsesforelæsning med titlen "Hvem får kræft? Gen-miljøinteraktioner i forhold til risiko for kræft."

8. februar

Anne Liveng forsvare sin ph.d.-afhandling: "Omsorgsarbejde, subjektivitet og læring – social- og omsorgsmedhjælperelvers orientering mod omsorgsarbejdet og deres møde i arbejdets læringsrum".

16. februar

Dipl. Psych. Markus Rohde forsvare sin ph.d.-afhandling: "Integrated Organization and Technology Development (OTD) and the Impact of Socio-Cultural Concepts – A CSCW Perspective".

21. februar

De første 12 mastere i oplevelsesledelse dimitterer fra Roskilde Universitetscenter.

22. februar

Lektor, dr.scient.soc. Helge Hvid, Institut for Miljø, Samfund og Rumlig Forandring, modtager bevilling på 3,7 mio. kr. fra Arbejds miljøforskningsfonden til forskning i et projekt med titlen "Mening som arbejdsmiljøfaktor i ældreplejen".

RUC afholder besøgsdage **22., 26. & 28.** februar med deltagelse af mere end 800 besøgende.

23. februar

Morten Overgaard Nielsen forsvarer sin ph.d.-afhandling: "Uddannelsesrum – Læringsrum?".

Anette S. Gregersen forsvarer sin ph.d.-afhandling: "Interkulturel dannelse i fremmedsprog – med fokus på dansk i folkeskolen".

26. februar

Lise Riber forsvarer sin ph.d.-afhandling: "Multiple homeostatic mechanisms regulate initiations of chromosome replication in Escherichia coli – Characterization of the Hda protein".

28. februar

Studie- og Erhvervsvejledningen holder informationsdag om optagelse på kandidatuddannelserne.

6. marts

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling godkender, at Roskilde Universitetscenter fra den 1. september 2007 kan udbyde en samfundsvidenskabelig kandidatuddannelse med en merkantil specialisering i Virksomhedsledelse.

7. marts

Roskilde Universitetscenter afholder "Natdag på RUC" – et arrangement, hvor de naturfaglige fag inviterer lærere og elever ved gymnasier, hf-kurser, tekniske skoler og andre interesserede indenfor til en dag fyldt med naturvidenskabelige aktiviteter.

9. marts

Professor Vincent F. Hendricks holder tiltrædelsesforelæsning på Institut for Kultur og Identitet med titlen: "Filosofi på tværs".

16. marts

3 studerende på Virksomhedsstudier vinder innovationspris i Grundfos Challenge.

19. marts

Lektor, ph.d. Jacob Dahl Rendtorff, ph.d. ved Institut for Kommunikation, Virksomhed og Informations-teknologier på RUC og studieleder for Erhvervsøkonomi og Virksomhedsstudier, udgiver bogen "VIRKSOMHEDSETIK - en grundbog i organisation og ansvar" på forlaget Samfundslitteratur.

The European Science Foundation har afsluttet deres bedømmelse af ansøgninger om deltagelse i en tre-dages workshop om humanioras fremtid. Blandt de 21 vindere er Fabian Holt, lektor i Performance-design ved Institut for Kommunikation, Virksomhed og Informationsteknologier på Roskilde Universitetscenter. Med præmien følger anerkendelsen og omkostningsfri medvirken i et internationalt forskningsforum.

27. marts

Afskedsreception for prorektor Inger Jensen, der forlader prorektorposten med udgangen af marts måned og efter mere end 6 særdeles aktive og udbytterige år. Inger Jensen har været ansat på RUC som adjunkt og senere lektor siden september 1973 og har dermed været en del af universitetet helt fra begyndelsen.

29. marts

Roskilde Universitetscenter er fortsat attraktivt for unge. Ved udløbet af ansøgningsfristen til kvote 2 havde RUC modtaget 1996 ansøgninger mod sidste års 1838 ansøgninger. En stigning på knap 9 pct.

30. marts

Region Sjælland holder informationsmøde om Vækstforum Sjælland.

19. april

Informationsmøde for iværksættere.

26. april

Studie- og Erhvervsvejledningen holder "Overbygningsdag" for basisstuderende, der skal til at vælge overbygningsfag.

Familie- og forbrugerminister Carina Christensen gæster RUC for at diskutere familiepolitik på Institut for Globalisering og Samfund.

27. april

RUC deltager 27.-28. i Forskningens Døgn på Stændertorvet i Roskilde. Roskilde Kommune er værtsby og i øvrigt deltager RISØ, DMU, Roskilde Bibliotek, Roskilde Tekniske Skole og Roskilde Sygehus.

Instituttleder Valery Forbes, Institut for Miljø, Samfund og Rumlig forandring kan sige tillykke og overrække diplomer til årets 16 nye guider, som har gennemført den 1-årige diplomuddannelse til turistfører.

2. maj

Trine Fotel forsvarer sin ph.d.-afhandling: "Mobilitet i børnehøjde".

3. maj

Forårsfestivalen afholdes med solskin, øl og entusiastiske deltagere.

9. maj

Museumsdirektør for ARKEN Christian Gether udnævnes til adjungeret professor på RUC ved Institut for Kommunikation, Virksomhed og Informationsteknologier i tilknytning til Forskningsgruppen for Visuel Kultur og Performance-Design. Christian Gether, der er 59 år, har i ti år stået i spidsen for ARKEN Museum for Moderne Kunst.

ARKEN og RUC underskriver med deltagelse af kulturminister Brian Mikkelsen en treårig samarbejdsaftale, der bl.a. omfatter et stort forskningsprojekt om "Fremtidens museum". Forskningsprojektet giver ARKEN og RUC en enestående mulighed for at markere sig nationalt og internationalt med et koncept for fremtidens museumsvirksomhed.

11. maj

RUC afholder "International Specialisation Day" for studerende, der læser på de internationale basisstudier og som gerne vil læse videre på en international overbygning.

16. maj

Det Strategiske Forskningsråd støtter forskning i Bioinformatik på RUC med 5 mio. kr. Et samarbejde mellem Datalogi og Molekylærbiologi på RUC, biotek-virksomhederne Chr. Hansen A/S og CLC bio A/S, og forskere i Aalborg, København og Tokyo er blevet udvalgt af NABIIT, Programkomitéen for nanovidenskab og teknologi, bioteknologi og IT.

22. maj

Informationsmøde om optag på diplomuddannelsen til Turistfører.

29. maj

Ph.d., lektor Claus Bundgård Christensen, Institut for Kultur og Identitet, har gennem Velux Fonden modtaget en bevilling på 860.000 kr. til forskningsprojektet: "I krig for kejseren - Sønderjyder på Vestfronten 1914-18".

Resistens $\left\{ \begin{array}{l} \text{Hvad} \\ \text{Hvordan} \end{array} \right.$ SK
Triclosan i munden UL

1. juni

Roskilde Universitetscenter arrangerer i dagene 1. til 3. juni 2007 en international konference med temaet "Det europæiske medborgerskab – muligheder og begrænsninger". Til konferencen er inviteret en række af Europas mest fremtrædende samfundsforskere inden for sociologi, politologi og antropologi. Arrangør af konferencen er *CINEFOGO Network of Excellence "Civil Society and New Forms of Governance in Europe"*. Netværket er koordineret fra Roskilde Universitetscenter, Institut for Samfund og Globalisering, med støtte fra EU's 6. rammeprogram.

Institut for Miljø, Samfund og Rumlig Forandring ved RUC afholder symposium, hvor en række førende danske energiforskere diskuterer Danmarks energiforbrug.

Forskningsprogrammet "*Internationalisation of regional development policies - Needs and demands in the Nordic countries*" har bevilliget 1,2 millioner svenske kroner til et toårigt forskningsprojekt: "*Knowledge-based tools for sustainable governance of energy and climate adaptation in the Nordic periphery*". Fra RUC deltager lektor Rasmus Ole Rasmussen fra Institut for Miljø, Samfund og Rumlig Forandring.

11. juni

Det Strategiske Forskningsråd (Programkomitéen for Nanovidenskab og Teknologi, Bioteknologi og IT - NABIIT), har bevilget 4,6 millioner kr. til projektet: SIABO: Semantic Information Access through Biomedical Ontologies. Projektet er et samarbejde imellem RUC, repræsenteret ved Institut for Kommunikation, Virksomhed og Informations-teknologier, CBS og DTU med Novo Nordisk A/S som (medfinansierende) erhvervspartner. Projektet ledes af lektor Troels Andreasen, RUC.

20. juni

Det første hold Master i Oplevelsesledelse i Danmark er blevet færdige på Roskilde Universitetscenter og fejres i form af et kombineret seminar og dimission onsdag den 20. juni.

Oplevelsesledelse udgør i dag 175 milliarder kr. af samfundsøkonomien, svarende til 7-8 procent, men potentialet er langt større, fordi oplevelser fremover vil blive inddraget i alle aspekter af tilværelsen.

Hovedtaler til dimissionen er Hans-Kristian Højsgaard, adm. direktør for Georg Jensen og medlem af Advisory Board for MOL, der fortæller om oplevelsesledelse i en global virksomhed.

25. juni

Cand.techn.soc. Malene Freudendal-Pedersen forsvare sin ph.d.-afhandling "Mellem frihed og ufrihed - strukturelle fortællinger om mobilitet i hverdagslivet".

2. juli

Lektor i miljøarkæologi, ph.d. Jette Linaa bevilges 160.000 kr. til et projekt om at udvikle et tværvideenskabeligt baseret centersamarbejde – MUS (Museum-Universitet-Samarbejde) - et centersamarbejde mellem Roskilde Universitetscenter og museumsverdenen.

Centerstart forventes at blive den 10. december 2007.

4. juli

Vækstforum Sjælland har bevilget 1,4 millioner kr. til et nyt samarbejde mellem videregående uddannelsesinstitutioner i Region Sjælland om etablering af praktikpladser for studerende i regionens små og mellemstore virksomheder - SMV'er. Projektet løber til udgangen af 2008.

12. juli

Alfred P. Sloan Foundation har bevilget 1 mio. \$ til et marinehistorisk forskningsprojekt bestående af en række forskere fra henholdsvis Roskilde Universitetscenter og Danmarks Tekniske Universitet samt en række forskere verden over. RUC's rektor, professor Poul Holm, er formand for det globale projekt.

20. juli

Professor Jan Pries-Heje og lektor Anita Mac fra Institut for Kommunikation, Virksomhed og Informationsteknologier på Roskilde Universitetscenter har modtaget en bevilling på 100.000 kr. fra Udviklings- og Omstillingspuljerne til udvikling af en masteruddannelse i projektledelse og procesforbedring på RUC.

30. juli

Roskilde Universitetscenter kan glæde sig over en markant fremgang i det samlede ansøgstal. RUC har modtaget 3.751 ansøgninger, og det er en fremgang på 350 ansøgninger i forhold til 2006, svarende til 10,3%. Antallet af 1. prioriteter er 1.882, og det svarer til en stigning på 6%.

31. juli

RUC afholder sammen med Centre for Independent Social Research i Skt. Petersborg, Rusland, et internationalt forskerkursus med titlen: "Social Production of Space: Experiences in the Russian European North". Kurset varer frem til 17. august.

2. august

Professor i matematisk modellering Johnny T. Ottesen fra Institut for Natur, Systemer og Modeller på Roskilde Universitetscenter har modtaget en bevilling på 180.000 kr. fra RUC. Bevillingen gives til opbygning af et europæisk samarbejde med stærkt nationalt islæt bl.a. bestående af de private virksomheder Lundbeck og DHI samt andre stærke danske forskningsmiljøer.

9. august

Lektor Betina Dybbroe fra Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning, uddannelsen for Sundhedsfremme og Sundhedsstrategier, har modtaget en bevilling på 100.000 kr. fra RUC's puljemidler til etablering af en forskningsenhed for sundhedsfremme på RUC.

30. august

Roskilde Universitetscenter og Roskilde Kommune indgår aftale om "et omfattende og meget konkret samarbejde", som det hedder i aftaleteksten. Samarbejdet har følgende indsatsområder: Udvikling af Roskilde som universitetsby, uddannelse og efteruddannelse af medarbejdere i Roskilde Kommune, samarbejde om konkrete forskningsprojekter og sparring ved udvikling af nye politikområder i Roskilde Kommune.

1. september

Den nye 7-trins karakterskala indføres på de danske universiteter.

Den Danske Bank etablerer filial på RUC og installerer hævemaskine.

Informatik starter som nyt overbygningsfag.

7. september

Kapsejls på Trekronersøen. 10 hold dystede – NAT'erne vandt med hurtigste båd.

13. september

RUC afholder konference om "Kulturens potentialer - Udvikling og Planlægning af Byliv og Kulturmiljøer". Konferencen er arrangeret af Geografi ved Institut for Miljø, Samfund og Rumlig Forandring, Roskilde Universitetscenter, Interreg-projektet Kulturplan og konsulentfirmaet Horisont Amba og afholdes som introduktion til uddannelse i kulturplanlægning.

21. september

"Samfundstjeneste til Saddam Hussein...?". En række af verdens førende straffeeksperter samles til konference i København, som er arrangeret af RUC-professor Jesper Ryberg.

Jesper Ryberg er professor, dr.phil. i praktisk filosofi og leder af Forskningsgruppen for Straf og Etik på RUC og desuden formand for Dansk Selskab for Rets- og Samfundsfilosofi.

Årsfest på RUC

Festforelæsning af lektor, ph.d. Benni Winding Hansen: "Copepoder – og hva' så? – Fra grundforskning på universitetet til anvendelse i den 'virkelige verden'".

Lektor, ph.d. Jørgen Ole Bærenholdt blev tildelt den samfundsvidenskabelige doktorgrad, dr.scient.soc., for afhandlingen "Coping with Distances – Producing Nordic Atlantic Societies", som blev forsvaret på Roskilde Universitetscenter den 1. december 2006.

Direktør for National Museum of Ireland, dr. Patrick F. Wallace tildeltes den humanistiske æresdoktorgrad, dr. phil.

Professor Göran Therborn tildeltes den samfundsvidenskabelige æresdoktorgrad, dr.scient.soc.

Professor Vilhelm A. Bohr tildeltes den naturvidenskabelige æresdoktorgrad, dr.scient.

Roskilde Festivalens og Danske Banks Eliteforskerpris på 25.000 kr. blev givet til lektor Michael Storey, leder af QUAD-lab ved Institut for Miljø, Samfund og Rumlig Forandring.

Roskilde Festivalens og Danske Banks Studenterpris på 25.000 kr. tildeltes cand.techn.soc. Anne Skjerning.

CATs Innovationspris på 50.000 kr. tildeltes professor Anders Løbner og lektor Hans Ramløv.

Rockwool-legatet på 25.000 kr. tildeltes cand.scient. Christian Nyrop Albers.

RUC-fondens pris gik til Roskilde Universitetsbiblioteks personale for deres brugervenlighed og evne til at iværksætte nye initiativer, der sætter brugerne i centrum.

Professor Laurids S. Lauridsen blev tildelt "Den Gyldne Kaffekande" som bedste vejleder på basis. "Den Gyldne Tekande" tildeltes Anne Allerslev Olsen som bedste studiesekretær.

Mikkel Funder forsvarede sin ph.d.-afhandling: "Tomorrow's People Power, Participation and community Based Natural Resource Management in Southern Thailand".

26. september

Roskilde Universitetscenter afholder årets anden "Natdag på RUC" – et arrangement, hvor de naturfaglige fag inviterer lærere og elever ved gymnasier, hf-kurser, tekniske skoler og andre interesserede indenfor til en dag fyldt med naturvidenskabelige aktiviteter.

For 7. år i træk deltager RUC i Naturvidenskabsfestivalen. Denne gang med 2 stande i Den Naturvidenskabelige Landsby på Rådhuspladsen i København.

Den Naturvidenskabelige Landsby varer frem til den 28. september, hvor den afsluttes med Researchers Night.

27. september

PR-konferencen Legitimacy in a Changing World afholdes som en del af et samarbejde mellem EUPRERA (European Public Relations Research and Education Association) og LOKE, som er det skandinaviske forskningsnetværk om organisationers

legitimitet og samfundsansvar. Konferencen afholdes på Roskilde Universitetscenter og på Lunds Universitet. Dette tværnationale samarbejde er et led i bestræbelserne på at fremme samvirket mellem forskning og uddannelse i Øresundsregionen. Konferencen slutter den 29. september.

3. oktober

Informationsmøde om Erhvervs-ph.d.

19. oktober

Roskilde Universitetscenter og Professionshøjskolen Copenhagen University College har indgået en samarbejdsaftale om et omfattende strategisk samarbejde med det formål at "udvikle og nyttiggøre relevant forskning og sikre størst mulig vidensspredning". Samarbejdsaftalen løber i foreløbig 5 år.

22. oktober

Martin Alm forsvarer sin ph.d.-afhandling: "Impregnation of Surface Modifications of Polymers in Liquid and Supercritical Carbon Dioxide".

2. november

For første gang uddeles L'Oréal Danmark legaterne med støtte af Den danske UNESCO-nationalkommission og Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab. Ph.d. Kristine Niss modtog 100.000 kr. til projektet "Aging' af polyisobutylene under glasovergangen". Kristine Niss er tilknyttet forskningscenter "Glas og Tid" ved Institut for Natur, og Systemer og Modeller, Roskilde Universitetscenter.

Stort valgsmøde på RUC

Flere end 600 studerende og ansatte deltog i et stort valgsmøde i studenterkantinen på RUC. Rektor Poul Holm ledede som ordstyrer slagets gang.

RUC's kantine havde til lejligheden stegt 100 kg valgflæsk til frokost. I politikerpanelet sad udovert undervisningsminister Bertel Haarder repræsentanter for de fleste partier i Folketinget.

7. november

Center for Socialt Entreprenørskab ved Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning på Roskilde Universitetscenter afholder den første årlige nationale konference om socialt entreprenørskab i Danmark. Konferencen har titlen "Socialt Entreprenørskab i det 21. århundrede".

Pengchao Si forsvarer sin ph.d.-afhandling: "Nano structured Chemical Sensors Base don Polythiophene and its Derivatives".

9. november

Professor, ph.d. Jesper Jespersen forsvarer sin doktordisputats "Makroøkonomisk metodologi i et samfundsvidenskabeligt perspektiv". Forsvaret finder sted i Store Auditorium på Roskilde Universitetscenter.

Pernille Almlund forsvarer sin ph.d.-afhandling: "Mikljøkommunikation i virksomheder – praksis i kontekstens blinde plet".

10. november

Forskeruddannelsesudvalget under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling har bevilget 1,5 millioner kroner til nyt forsker-uddannelsesprogram under navnet Mitochondria Research School (MITO-School). Programmet forener 13 forskningsgrupper fra Roskilde Universitetscenter, Århus Universitet, Århus Universitetshospital, Rigshospitalet, Næstved Sygehus og Lunds Universitet. Med fra RUC er professor Lene Juel Rasmussen, forsker-skoleleder, Institut for Natur, Systemer og Modeller.

RUC afholder konferencen "First Virtual Conference on Bioinformatics to Systems Biology".

22. november

RUC afholder festivalen "Veje ud af marginalisering – en festival på tværs". En nyskabende festival, der bryder med det gængse møde mellem arbejdsløse og sagsbehandlere.

28. november

Rektor for RUC, Poul Holm, er blevet udpeget som medlem af det svenske Videnskabsråds Linnaeus-komité.

30. november

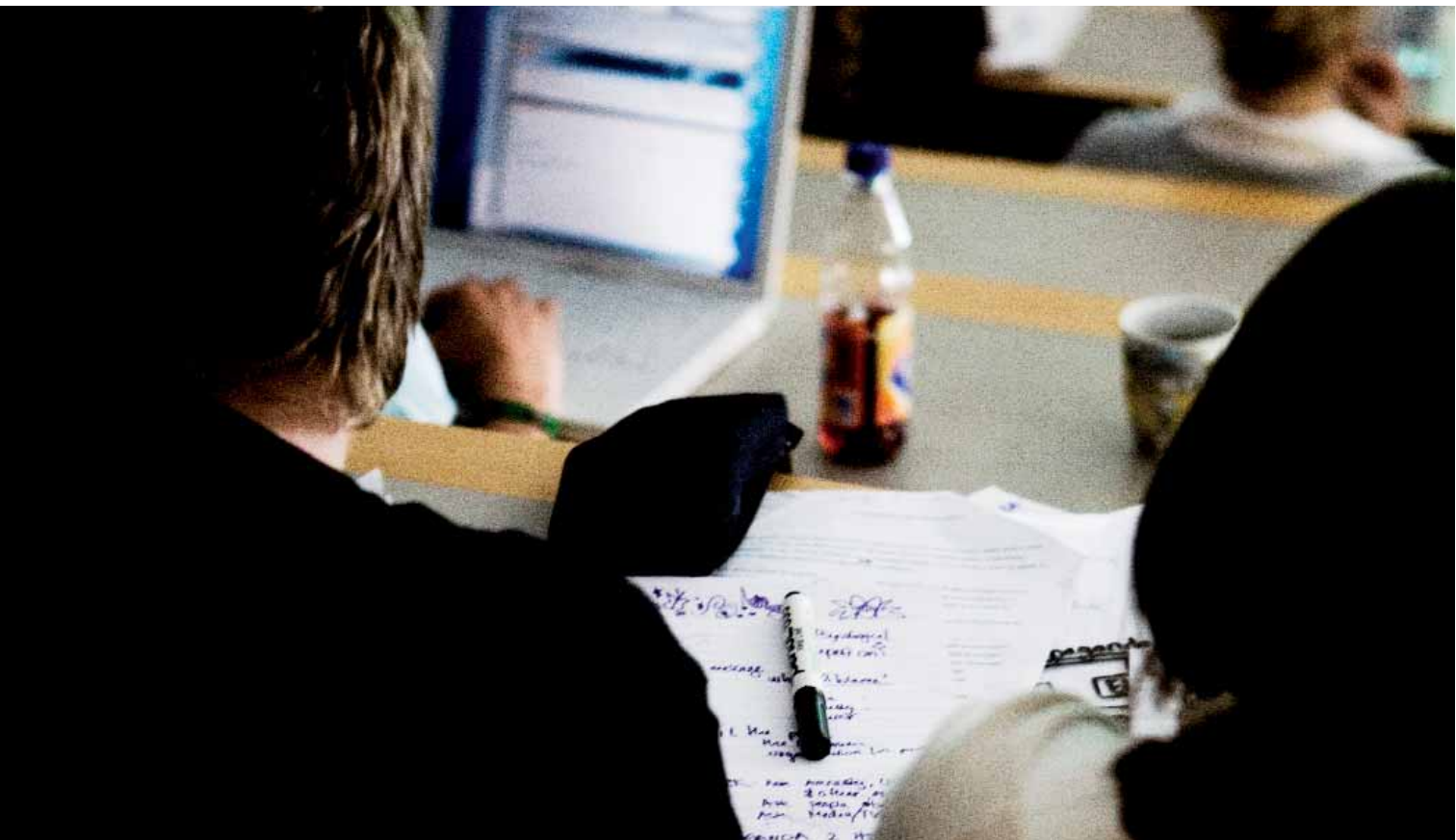
Forskeruddannelsesprogrammet "Basic and Clinical Microbiology" (BCM) støttes med 500.000 kr. fra Forskeruddannelsesudvalget (FUU) til aktivitetsfremme. Herudover har programmet fået 1.050.000 kr. fra FUU til stipendier, 1,8 mio. kr. fra Statens Seruminstitut til stipendier, 1,8 mio. kr. fra Region Sjælland til stipendier samt tilsagn om medfinansiering af 5 stipendier fra RUC. RUCs kontakt er forskningsgruppeleder professor Anders Løbner-Olesen, Institut for Natur, Systemer og Modeller.

4. december

Institut for Natur, Systemer og Modeller (NSM) på RUC har modtaget en bevilling fra Det Strategiske Forskningsråd på 13 mio. kr. til bioethanol-projekt. Projektet løber over fire år i samarbejde med Novozymes A/S.

20. december

Bestyrelsen på RUC vedtager et budget for 2008, der indebærer, at der skal gennemføres besparelser på ca. 20 mio. kr. ud af RUC's samlede budget på 648 mio. kr. Besparelsen forventes at medføre afskedigelser.

Internationalisering

Af International Chef Marianne Aarø-Hansen, International Afdeling

RUC er godt med på internationaliseringsfronten, og internationalisering af universitetets forsknings- og uddannelsesaktiviteter er et højt prioriteret strategisk område.

Det internationale samarbejde præger i høj grad hverdagen på RUC. I 2007 har RUC fortsat samarbejde med mere end 280 partnerinstitutioner, heraf hovedparten inden for det europæiske uddannelsessamarbejde Socrates/Erasmus. Men i løbet af 2007 kom der flere nye oversøiske partnere til i viften, og målet er at udvide de muligheder i det kommende år. Der er et udtalt ønske fra de studerendes side om at få flere studiemuligheder i f.eks. USA, Canada og Australien, men også Kina og Sydamerika begynder i stigende grad at komme på listen over ønskedestinationer. Generelt er RUC godt med, både når det kommer til de studerendes interesse for at tage på studieophold i udlandet, og når udvekslingsstuderende vælger RUC som værtsuniversitet. I 2006/2007 tog 190 studerende på ophold i udlandet og 170 udenlandske studerende valgte at tage til RUC.

I 2007 har der også været særligt fokus på at udvide det strategiske samarbejde med førende institutioner i Kina, hvor resultatet var en række nye prestigefyldte aftaler. En fagdelegation ledet af bestyrelsesformand Dorte Olesen og rektor Poul Holm besøgte Kina i april, hvor rektor underskrev en samarbejdsaftale med det velansete Shanghai Jiao Tong University inden for området vedvarende energi. Det er tanken, at dette samarbejde både skal være en løftestang for internationalt forsknings- og uddannelsessamarbejde og samtidig en ny platform for regionens virksomheder at agere ud fra.

Også et mere forpligtende samarbejde med Malmö Högskola og RUC er ved at tage form og har i det forgangne år budt på nye initiativer og ideer i forhold til fælles aktiviteter. Desværre blev ansøgningen om en fællesuddannelse på kandidatniveau inden for Europæiske Studier ikke imødekommet af Akkrediteringsrådet, men uddannelsen vil blive udbudt af Malmö med RUC som samarbejdspartner om udbud af moduler på uddannelsen.

Som et yderligere tiltag til at styrke internationaliseringen af RUC blev det i 2007 vedtaget at oprette et nyt center for sproglige og interkulturelle kompetencer: LICCS – Center for Language and Intercultural Communication Services. Centeret er placeret på Institut for Kultur og Identitet og tilbyder både sprogkurser og kurser i interkulturelle kompetencer og kommunikation for ansatte og studerende. Centeret er også ansvarlig for afholdelse af Foundation Course for alle nye internationale studerende, der skal læse på RUC for at sikre en så god semesterstart som muligt og bedre chancer for at gennemføre studier på RUC.

På markedsføringsfronten var 2007 et travlt år, hvor RUC deltog på internationale uddannelsesmesser i Berlin, Tjekkiet, Norge og USA og øgede annonceringen i udenlandske tidsskrifter. Resultaterne af den styrkede indsats skal nu måles ved det kommende optag for 2008, men foreløbige interessetilkendegivelser og målinger tyder på, at RUC har fået fat i nogle nye målgrupper. RUC's internationale markedsføringsstrategi fokuserer på diversitet i optaget af udenlandske studerende og på landegrupper, hvor RUC har en økonomisk konkurrencemæssig fordel, det vil sige, at tiltrække ansøgere fra lande

som ikke skal betale studieafgift for at læse i Danmark. RUC kunne endvidere i 2007 udbyde 7 statsstipendier, som er "fripladsstipendier" til særligt kvalificerede kandidatansøgere fra 3. lande til dækning af betaling af studieafgift og opholdsudgifter.

RUC's muligheder for at tiltrække dygtige og motiverede udenlandske studerende stiger også i takt med at RUC's udbud af engelsksprogede uddannelser øges. RUC er i forvejen det universitet i Danmark, der har flest internationale studerende på bacheloruddannelserne. Det skyldes den udvikling der for nogle år siden blev sat i gang omkring udbud af engelsksprogede uddannelser som tilbud til både danske og udenlandske studerende, og hvor alle tre bacheloruddannelser i dag – dvs. den humanistiske, samfundsvidenskabelige og naturvidenskabelige – udbydes på engelsk. På kandidatniveau er RUC også konkurrencedygtig med 14 kombinationsprogrammer på engelsk, 3 helhedsuddannelser og den nye toning i Globale Studier, der forventes at kunne tiltrække både danske og mange internationale studerende.

Med henblik på at styrke rammerne for tiltrækning af eksterne midler til universitetets forskning og RUC's muligheder for tiltrækning af midler fra især EU's program for forskning og udvikling, blev der i 2007 oprettet en ny konsulentfunktion i Fællesadministrationen i regi af International Afdeling. Formålet med stillingen er at sætte fokus på rådgivning og opsamling af erfaringer i forbindelse med afsøgning af eksterne midler, formidling af finansieringsmuligheder og kvalitetssikring af ansøgninger. Konsulenten skal danne et centralt bindeled mellem de mange interne aktører på RUC og være sparringspartner i forhold til søgning og administration af eksterne bevillinger.

På de indre linier var 2007 også et "procedureudviklingsår" for håndtering af ind- og udgående studentmobilitet på RUC. I regi af International Afdeling

og i samarbejde med institutterne blev en række kvalitetsudviklingsprojekter søsat og kom i havn i form af en Udvekslingshåndbog, der forhåbentlig bliver et godt støtteredskab for alle dem, der beskæftiger sig med mobilitet. Derudover skulle alle 250 Socrates/Erasmus samarbejdsaftaler fornyes i forhold til det nye EU Life Long Learning Program, som RUC er deltager i, og som har betydning for at RUC's studerende har muligheder for at komme på udveksling med Erasmus stipendium.

Roskilde Universitetscenters bestyrelse

Formand:
Direktør Dorte Olesen,
UNI•C

Næstformand:
Administrerende direktør
Anne-Grete Lysgaard,
Lysgaard Rekruttering og
Rådgivning A/S

Rektor Geir Ellingsrud,
Universitetet i Oslo

Museumsleder Frank
Birkebæk, Roskilde
Museum

Christian Nissen, fore-
dragsholder og rådgiver
mm. inden for bl.a. medier,
organisationsudvikling og
ledelse

Professor Jeppe Dyre, RUC

Kontorfuldmægtig Ulla
Svanlundh, RUC

Studerende Nikolaj Bak
Sørensen, RUC

Studerende Lena Kruse
Scotte, RUC

RUC's styrelse

Bestyrelsen

Bestyrelsen er øverste myndighed for universitetet og fastlægger retningslinjer for dets organisation, langsigtede virksomhed og udvikling. Bestyrelsen ansætter rektor og ansætter efter indstilling fra rektor universitetets øvrige øverste ledelse. Bestyrelsen er ansvarlig over for videnskabsministeren for universitetets virke.

Bestyrelsens sammensætning

Bestyrelsen sammensættes af udefrakommende medlemmer og af medlemmer, der repræsenterer universitetets videnskabelige personale, det teknisk-administrative personale og de studerende. Bestyrelsen sammensættes således, at flertallet af medlemmerne er udefrakommende. Bestyrelsen vælger en formand blandt de medlemmer, der er udefrakommende.

De udefrakommende medlemmer udpeges for en periode på 4 år. De øvrige medlemmer skal vælges af og blandt henholdsvis det videnskabelige personale, det teknisk-administrative personale og de studerende. Mindst to af medlemmerne skal være repræsentanter for de studerende.

Rektor

Universitetets daglige ledelse varetages af rektor inden for de rammer, som bestyrelsen har fastsat. Institutledere og studieledere varetager deres opgaver efter bemyndigelse fra rektor. Rektor indstiller ansættelse og afskedigelse af den øvrige øverste ledelse til bestyrelsen. Rektor indstiller budgettet til bestyrelsen og underskriver regnskabet.

Akademisk råd

Universitetet nedsætter et akademisk råd, der har til opgave at:

- udtale sig til rektor om den interne fordeling af bevillinger.
- udtale sig til rektor om centrale strategiske forsknings- og uddannelsesområder og planer for videnudveksling.
- indstille til rektor om sammensætning af sagkyndige udvalg, der skal bedømme ansøgere til videnskabelige stillinger.
- tildele ph.d.- og doktorgraden.

Akademisk råd kan udtale sig om alle akademiske forhold af væsentlig betydning for universitetets virksomhed og har pligt til at drøfte de akademiske forhold, som rektor forelægger.

Sammensætning af Akademisk råd

Akademisk råd sammensættes af rektor (født formand) og af medlemmer, der repræsenterer det videnskabelige personale og de studerende. Repræsentanter for det videnskabelige personale og for de studerende vælges af og blandt henholdsvis det videnskabelige personale og de studerende.

Institutter og institutleder

Institutlederen varetager instituttets daglige ledelse, herunder planlægning og fordeling af arbejdsopgaver. Institutlederen kan pålægge medarbejdere at løse bestemte opgaver. Institutlederen sikrer kvalitet og sammenhæng i instituttets forskning og undervisning og skal med inddragelse af studienævn og studieleder følge op på evaluering af uddannelse og undervisning.

Studienævn og studieleder

For at sikre de studerendes indflydelse på uddannelse og undervisning nedsætter rektor det nødvendige antal studienævn. Hvert studienævn består af et lige stort antal repræsentanter for det videnskabelige personale og de studerende, som vælges af og blandt henholdsvis det videnskabelige personale og de studerende. Studienævnet vælger af sin midte blandt det videnskabelige personale en formand og blandt de studerende en næstformand. Studielederen har til opgave i samarbejde med studienævnet at forestå den praktiske tilrettelæggelse af undervisning og af prøver og anden bedømmelse, der indgår i eksamen. Studienævnet har til opgave at sikre tilrettelæggelse, gennemførelse og udvikling af uddannelse og undervisning, herunder

- at kvalitetssikre og kvalitetsudvikle uddannelse og undervisning og påse opfølgning af uddannelses- og undervisningsevalueringer,
- at udarbejde forslag til studieordning og ændringer heri,
- at godkende plan for tilrettelæggelse af undervisning og af prøver og anden bedømmelse, der indgår i eksamen,
- at behandle ansøgninger om merit og om dispensationer,
- at udtale sig inden for sit område i alle sager af betydning for uddannelse og undervisning og drøfte forhold om uddannelse og undervisning, som rektor eller den, rektor bemyndiger hertil, forelægger.

Doktorgrader, ph.d.-grader og priser

Doktorgrader

Lektor, ph.d. Jørgen Ole Bærenholdt er tildelt den samfundsvidenskabelige doktorgrad, dr.scient.soc., for afhandlingen "Coping with Distances – Producing Nordic Atlantic Societies". Afhandlingen blev forsvaret på Roskilde Universitetscenter den 1. december 2006.

Afhandlingen har sin baggrund i den nyere samfundsgeografi, men er et tværvideenskabeligt arbejde, som også trækker på især historie, sociologi, antropologi og international politik.

Mennesker håndterer afstande og producerer derved samfund. Dette er det grundlæggende synspunkt i en afhandling, hvor samfund ikke tages for givet. Samfund er tværtimod noget som hele tiden må produceres, genproduceres og forandres, og det sker gennem håndteringen af afstande, som både er fysiske, sociale og kulturelle. Overfor fremherskende diskussioner, hvor samfund og mobilitet gøres til hinandens modsætninger, stilles den opfattelse, at samfund skabes gennem mobile praksisser. Afhandlingen ønsker således at forstå, hvordan samfund bliver til 'nedefra' gennem menneskers forbindelser med hinanden og med materielle omgivelser og ting.

Afhandlingen handler om de nordisk atlantiske samfund, Nord-Norge, Færøerne, Island og Grønland, i både fortid og nutid. Selvom disse områder ofte fremstår som marginale og perifere, peger afhandlingen på, hvordan der her er skabt overraskende moderne og rige samfund i løbet af det 20. århundrede. Dette er sket igennem mangfoldige

former for innovation, netværk og dannelse af identitet, igennem en kompleks historisk proces, hvor mobilitet og økonomiske, politiske og kulturelle forbindelser har været afgørende.

Afhandlingen tager sit afsæt i en teoretisk diskussion af begreberne samfund, håndtering (*coping* på engelsk), social kapital, territorialitet, mobilitet, *bonding* (stærke identitetsbærende bånd) og *bridging* (svage, brobyggende forbindelser). Afhandlingen går på tværs af vante skel mellem kultur, økonomi, sociale forhold, politik og materialitet, som alle behandles i et historisk perspektiv. Der er både kapitler om mobilitet i form af transport, fiskeri, turisme og om territorial samfundsbygning i form af kommuner, nationer og stater, nordisk og andet transnationalt samarbejde.

Jørgen Ole Bærenholdt har været ansat på RUC siden 1986, men har samtidig været knyttet til Universitetet i Tromsø, i foråret 2006 som professor i samfundsplanlægning og kulturforståelse. Han er cand.mag. i historie og geografi, og tog sin ph.d. grad i geografi i 1991. Jørgen Ole Bærenholdt var i en årrække leder af geografi-faggruppen på RUC og leder i dag forskningsgruppen Rum, Sted og Mobilitet, og er desuden knyttet til Center for Oplevelsesforskning.

Professor Jesper Jespersen er tildelt den administrationsvidenskabelige doktorgrad, dr.scient.adm., for afhandlingen "Makroøkonomisk metodologi i et samfundsvidenskabeligt perspektiv". Afhandlingen blev forsvaret den 9. november 2007 på Roskilde Universitetscenter.

Afhandlingens hovedtema er videnskabsteori. Sigtet er at analysere sammenhængen mellem metodevalg og samfundsvidenskabelige resultater. Dette gøres inden for rammen af den makroøkonomiske disciplin.

- *John Maynard Keynes*, står som inspirator for realistisk makroøkonomisk teori. Han begrunde- de i sit hovedværk *The General Theory of Employment, Interest and Money* fra 1936, hvor- for makroøkonomiske analyser bør være realisti- ske for at have relevans for den økonomiske poli- tiske rådgivning. Han kritiserede den daværende neoklassiske ligevægtsteori for at benytte en idealiseret model af det markedsøkonomiske system uden empirisk forankring.
- Keynes blev herved i videnskabsteoretisk for- stand fortaler for den metodologi, der i dag betegnes *Kritisk Realisme*. Herigennem begrun- des det, hvorfor de makroøkonomiske sammen- hænge, kausale mekanismer, kun kan beskrives gennem én samlet analyse, idet *the economy as a whole is different from the sum of its parts*. Metodisk individualisme kan derfor lede en makroøkonomisk analyse på vildspor, hvorved man risikerer at begå en *atomistisk fejlslutning*.
- Kritisk realisme er også det videnskabsteoreti- ske grundlag for *post-keynesiansk* makroøkono- misk teori, hvilket skal ses i modsætning til generel ligevægtsteori. I afhandlingen udvikles der en metodologi, der skal sikre, at de anvendte modeller gives en empirisk forankring, der sik- rer, at de afdækkede kausale kan understøttes af den makroøkonomiske udvikling igennem historisk tid.
- Karakteren af det makroøkonomiske genstands- felt bliver således (med)bestemmende for valget af den videnskabelige metode, som med fordel kan lægges til grund for en realistisk analyse, der fordrer reference til den observerede virkelig-

hed. Dette krav kan søges opfyldt med inspira- tion fra bl.a. *Karl Popper's* krav om empirisk afprøvning (verifikation) som en forudsætning for opnåelse af videnskabelige resultater inden for samfundsvidenskaberne.

- I afhandlingen gives en række eksempler på, hvorledes den anvendte metode har været bestemmende for den makroøkonomiske råd- givning vedrørende bl.a. beskæftigelse, offentli- ge budgetter og bæredygtig udvikling.

Bedømmelsesudvalget bestod af professor Lars Pålsson-Syll, Malmö Högskola, professor Gudmundur Magnusson, Islands Universitet og professor Klaus Nielsen, Roskilde Universitetscenter og Birkbeck College, University of London (for- mand).

Æresdoktorer

Direktør for National Museum of Ireland, dr. Patrick F. Wallace er tildelt den humanistiske æres- doktorgrad, dr. phil., efter indstilling fra rektor, Institut for Kultur og Identitet, Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning og Institut for Kommunikation, Virksomhed og Informations- teknologier.

Patrick F. Wallace ledede udgravningerne af vikin- getidens og middelalderens Dublin i 1970-erne til deres afslutning og har siden været hovedredaktør for den omfattende publikationsrække *The Medieval Dublin Excavations 1962-1981* udgivet af Royal Irish Academy.

Udgravningerne er af enestående kvalitet og har revolutioneret vores forståelse af middelalderlig bygrundlæggelse, planlægning og dagligt liv fra 920 til 1200-årene gennem forbløffende fund af vel- bevarede gadeforløb, huse og velbevarede trægen- stande. Fundene er af afgørende betydning for vores forståelse af det nordiske udvandrersamfund.

Tildelingen af æresdoktoratet falder tidsmæssigt sammen med det store projekt ved Vikingeskibsmuseet i Roskilde som bringer replikaen af det store vikingskib for sejl fra Roskilde til Dublin. Originalen blev sænket i Roskilde Fjord, men er den-drokronologisk bestemt til at være bygget i Dublin i 1042.

Patrick Wallace har haft en uvurderlig betydning for vikingetidsforskningen og ikke mindst for forståelsen af vikingskibene i Roskilde Fjord. Samtidig markerer udnævnelsen RUCs ønske om at fremme museumsforskningen generelt og ikke mindst Vikingeskibsmuseets fremragende arbejde.

Professor Göran Therborn er tildelt den samfundsvidenskabelige æresdoktorgrad, dr.scient.soc., efter indstilling fra Institut for Samfund og Globalisering.

Professor Göran Therborn er i dag Skandinavien absolut førende sociolog. Siden 2006 har Göran Therborn været ansat som professor i sociologi ved University of Cambridge, UK og beklæder denne stilling samtidigt med, at han oppebærer et professorat i sociologi ved Uppsala University og er direktør for Swedish Collegium of Advanced Study og Social Sciences (SCASS) i Uppsala.

Göran Therborn forsvarede sin doktorafhandling ved Lunds Universitet i 1974, hvor han også startede sin karriere som sociolog. Blev senere ansat som professor i sociologi på det katolske universitet i Nijmegen, Holland i perioden 1981-1987, var professor i sociologi ved Göteborg Universitet i perioden 1987-2003 og derefter professor i sociologi ved Uppsala Universitet fra 2003. Göran Therborn har desuden gennem årene været gæsteprofessor og gæsteforsker på mere end et dusin forskellige universiteter over hele verden.

Göran Therborn har en omfattende videnskabelig produktion omkring sociale forhold, samfunds-

mæssige forandringer, globalisering, politiske konflikter globalt såvel som nationalt samt livsbetingelserne i det senmoderne kapitalistiske samfund.

Allerede i midten af 1970'erne havde Göran Therborn placeret sig som en ledende skandinavisk sociolog gennem sine analyser af klasseforhold og politiske konflikter i det kapitalistiske samfund. Publikationer som f. eks. *Science, Class and Society* (1976) og *What does the Ruling Class do When it Rules?* (1978) var i mange år obligatorisk læsning for sociologer og er oversat til en række sprog. Senere publiceredes i 1980'erne indflydelsesrige kritiske analyser af det sen-kapitalistiske samfund så som *Why Some people are more Unemployed than Others* (1986) og *Can the Welfare State Compete* (1991).

Sit internationale gennembrud fik Göran Therborn med bogen *European Modernity and beyond* (1995), som er et stort anlagt studie af den europæiske modernitets sociale, politiske og kulturelle forudsætninger og udvikling siden Oplysningstiden. Denne analyse er blevet fulgt op med flere senere publikationer, hvor den sociale og økonomiske udvikling i andre dele af verden er blevet analyseret f.eks i *Asia and Europe in Globalization* (2006) og *Inequalities of the World* (2006). I 2004 publicerede Göran Therborn et omfattende og trendsættende studie om familiens udvikling og vilkår i det 20. århundrede *Between Sex and Power. Family in the World 1900-2000* (2004).

Göran Therborn har gennem årene været en hyppig gæst som forelæser og samarbejdspartner på Roskilde Universitetscenter. Han har gennem årene regelmæssigt været på de studerendes pensum og hans analyser har været til inspiration for erfarne såvel som kommende sociologer/samfundsvidenskabelige kandidater på RUC såvel som på andre universiteter i Danmark.

Professor Vilhelm A. Bohr er tildelt den naturvidenskabelige æresdoktorgrad, dr.scient., efter indstilling fra Institut for Natur, Systemer og Modeller.

Vilhelm A. Bohr stammer fra en yderst respekteret familie, som bl.a. tæller to Nobelpristagere i fysik, nemlig Niels Bohr og Aage Bohr. Vilhelm Bohr blev uddannet læge fra Københavns Universitet i 1978 og modtog ph.d.- og doktorgrad sammesteds fra i 1987. Efter at have arbejdet som læge i neurologi og infektionssygdomme på Rigshospitalet, blev han post.doc hos en kendt dansk videnskabsmand, nemlig Hans Klenow på Københavns Universitet.

Efter opholdet i Hans Klenow's laboratorium tog Vilhelm Bohr til USA for at forske i professor Philip Hanawalt's laboratorium på Stanford University i perioden 1982-1986. Professor Hanawalt er en af pionererne inden for forskning, som beskriver bevarelsen af vores arvmasse, og som derfor danner grundstenen i en betydelig del af den moderne molekylær/medicinalbiologiske forskning. Det må anses for at være på Stanford, at grundstenen for professor Bohr's fremtidige bedrifter blev lagt.

I 1986 blev han ansat som forsker på det amerikanske National Cancer Institute (NCI). Her opbyggede professor Bohr en forskningsenhed, som fik ekspertise i at studere bevarelsen af vores arvmasse. I 1992 flyttede hele denne enhed til National Institute of Aging (NIA) i Baltimore, og Vilhelm Bohr blev chef for Laboratory of Molecular Genetics, en stilling som han bestrider den dag i dag. Udover stillingen som chef på NIA er han også Senior Associate i Department of Biochemistry på Johns Hopkins University, Preceptor (Associate) i Department of Pharmacology på Johns Hopkins University samt adjungeret professor på Institut for Molekylærbiologi på Aarhus Universitet. I 1996 blev han desuden chef for Dansk Center for Alderdomsforskning, som har base på Aarhus Universitet.

Udover en kort periode som kliniker (infektionssygdomme og onkologi) har Vilhelm Bohr mest beskæftiget sig med grundforskning, og hans betydeligste bidrag har været inden for DNA repair, altså viden om, hvordan cellernes arvmasse bevares intakt, hvorved bl.a. et stort antal forskellige sygdomme undgås. Hans forskning er desuden yderst relevant for aldringsprocessen. Vilhelm Bohr har publiceret mere end 300 videnskabelige artikler, og han har modtaget et antal af priser så som Fideicommiss Prisen i 1980 og Hjortenbergs Prisen i 1985. I 1988 modtog han Friedman Foundations Award of Science and Art, i 1991 John J. Roberts Platinum Award og i 1996 en NIH Merit Award. Han er medlem af et antal foreninger såsom DNA Repair Network, the Nordic Mutation Society, the American Association for Cancer Research, the Radiation Research Society og adskillige andre medicinske selskaber og editorial boards for videnskabelige tidsskrifter. Desuden er han medlem af Danmarks Naturvidenskabelige Akademi.

Vilhelm Bohr må anses for at være pioner i at implementere molekylærbiologi i den mere kliniske forskning, som vi i dag kender som medicinalbiologi.

Ph.d.-grader

Humaniora

Cand.mag. Lars Jørgensen: Hvad sagde vi! ...om "De Andre". - Den udlændingepolitiske debat i Folketinget 1961 – 1999.

Cand.mag. Tanya Karoli Christensen: Hyperparadigmer – en undersøgelse af paradigmatisk samspil i danske modusystemer.

MA Erich Hermann Rast: Reference and Indexicality.

MA in Gallery Studies Angeliki Delia Tzortzaki: Being Edutained in Digital Miletus. Virtual heritage as a technology of the self.

Cand.comm. Anne Liveng: Omsorgsarbejde, subjektivitet og læring - Social- og sundhedshjælperelvers orientering mod omsorgsarbejdet og deres møde med arbejdets læringsrum.

Cand.merc. Morten Overgaard Eskelund Nielsen: Uddannelsesrum = Læringsrum?

Cand.pæd. Annette Søndergaard Gregersen: Interkulturel dannelse i fremmedsprog - med fokus på fransk i folkeskolen.

Cand.mag. Morten Søndergaard: Rumpunkteringer. Show-Bix og Per Højholts mediebevindte praksis 1967.

Cand.polit. Ellen Ramvi: Læring av erfaring? Et psykoanalytisk blik på læreres læring.

Cand.pæd. Lisbeth Lunde Frederiksen: Vitalisering og lærerarbejde.

Cand.scient.soc. Camilla Schmidt: Fra pædagogstuderende til pædagog – livshistorien om potentiale til læring som subjektiv tilegnelse.

Samfundsvidenskab

Cand.techn.soc. Dorthe Elle Ilsø: Økologisk fødevarerforbrug mellem marked, hverdagsliv og visioner om en bæredygtig madkultur.

Cand.techn.soc. Johnny Dyreborg Christensen: Mellem papiret & virkeligheden – Institutionalisering af sikkerhed i byggebranchen.

Cand.scient.adm. Anders Ejrnæs: Fleksibilitet – mangfoldighed eller segregering?

Cand.polit. Eva Schwencke: Bedre dialog og frirom i oppdragsprojekter. Myndiggjørende uddanning for IT-studenter.

Cand.scient. Mogens Pedersen: Land-Use Change and Migration in Southeast Asia. A study of the influence of labour migration and remittances on agricultural practices in northern Thailand.

Cand.scient. Pia Steen: Diasporas and "Normal Politics": The creation of transnational political spaces in the Nicaraguan Diaspora in Costa Rica and the US.

Cand.oecon. Finn Olesen: Med John Maynard Keynes som inspirator - et arbejde i teorihistorie og økonomisk metodologi.

MA. degree in anthropology Gunnar Thor Jóhannesson: Emergent Tourism: An Actor-Network Approach to Tourism Economies.

Cand.scient. Ole Jensen: Beyond mountains: The impact of Pakistani territorialisation on Balti livelihoods and migration practices.

Cand.scient.pol. Søren Schmidt: State and Market. A Case Study of State-building and Economic Liberalization in Syria.

Cand.scient.pol. Jeppe Højland: Dilemmas of Reward and Motivation in Knowledge-Intensive Firms.

Cand.scient.soc. Trine Fotel: Mobilitet i børnehøjde. En mobilitets sociologisk analyse af praksis, velfærd og ulighed i børns hverdagsliv.

Cand.techn.soc. Malene Freudendal-Pedersen: Mellem frihed og ufrihed. Strukturelle fortællinger om mobilitet i hverdagslivet.

Naturvidenskab

Cand.scient. Henrik Bulskov Styltsvig: Ontology-based Information Retrieval.

Cand.scient. Gregor Philipp Levin: Dynamics of Danish Agricultural Landscapes and the Role of Organic Farming.

Cand.mag. Pernille Bjørn Rasmussen: Virtual Project Teams. Distant Collaborative Practice & Groupware Adaptation.

Cand.scient. Karen Timmermann: Role of bioturba-

tion for the fate of oil hydrocarbons in marine sediments.

Cand.techn.soc. Anoop Kumar Sharma: Development of a fine particle electrostatic field-sampler, characterisation and the *in vitro* toxicity of particulate air-pollution in a waste incineration energy plant and urban air.

Cand.scient. Bjarke Knud Vilster Hansen: Intramolecular hydrogen bonding. Spectroscopic and theoretical studies of vibrational transitions in some beta-hydroxy-ketones.

Cand.polyt. Leise Riber: Multiple homeostatic mechanisms regulate initiation of chromosome replication in *Escherichia coli*. Characterization of the Hda protein.

MSc. Pia Weikop: Monoamine reuptake inhibitors – from dual-acting to triple-acting drugs in the treatment of depression.

Dipl.-Psych. Markus Rohde: Integrated Organization and Technology Development (OTD) and the Impact of Socio-Cultural Concepts – A CSCW Perspective.

Cand.scient. Bo Jakobsen: In-situ studies of bulk deformation structures: Static properties under load and Dynamics during deformation.

Cand.polyt. Eva Bundgaard: Low band gap polymers for Organic Photovoltaics.

Cand.scient. Julie Boberg: Endocrine disrupters affecting male rat reproductive development – focus on phthalates and the fetal testis.

Cand.scient. Heidi Louise Bagger: Biophysical Properties of Proteins in Solution – And the Effects of Protein Glycosylation.

Cand.scient.soc. Tomas Højgaard Jensen: Udvikling af matematisk modelleringskompetence som matematikundervisningens omdrejningspunkt – hvorfor ikke?

Priser

Roskilde Festivalens og Danske Banks Eliteforskerpris på 25.000 kr. blev givet til lektor Michael Storey. Michael Storey er leder af QUAD-lab ved Institut for Miljø, Samfund og Rumlig Forandring. Laboratoriet er sponsoreret af VILLUM KANN RASMUSSEN FONDEN.

Roskilde Festivalens og Danske Banks Studenterpris på 25.000 kr. tildeltes cand.techn.soc. Anne Skjerning.

CATs Innovationspris på 50.000 kr. tildeltes professor Anders Løbner og lektor Hans Ramløv.

Rockwool-legatet tildeltes cand.scient. Christian Nyrop Albers. Rockwool-legatet er på 25.000 kr. og gives til en kandidat ved RUC, som i specialet har demonstreret en faglig-original indsats på højt niveau.

RUC-fondens pris gik til personalet ved Roskilde Universitetsbibliotek for deres brugervenlighed og evne til at iværksætte nye initiativer, der sætter brugerne i centrum.

Som bedste vejleder på RUC modtog professor Laurids S. Lauridsen "Den Gyldne Kaffekande", mens "Den Gyldne Tekande" tildeltes Anne Allerslev Olsen som bedste studiesekretær.

How do you build the
man
for s... en

W.C.F.D
WORLD CHAMPIONSHIP FLYING DISC
1979
MEMPHIS, TENNESSEE

Videnskabsbutikken

Af Sune Kaspar Friis, Leder af Videnskabsbutikken

Historien

RUC's Videnskabsbutik har siden starten af 1988 arbejdet ud fra den bærende idé, som opstod med de hollandske videnskabsbutikkers etablering i 1970'erne: en styrkelse af den samfundsrelevante forskning for ressourcetsvage grupper. Det sker gennem formidling af emner fra grupper uden for universitetsverdenen til studerende, som kan have interesse i at inddrage en praktisk problemstilling i projektarbejdet. Arbejdet er omkostningsfrit for

rekvirenten, men en række kriterier skal være opfyldt, før et emne kan formidles til studerende. Rekvirenten skal mangle økonomiske ressourcer, emnet skal være af almen samfundsmæssig interesse, opgaven må ikke have et kommercielt sigte, og resultatet af samarbejdet med de studerende skal være offentligt tilgængeligt. Samtidig forventes det naturligvis, at rekvirenten går aktivt ind i processen ved deltagelse i møder med de studerende etc.

Om Videnskabsbutikken

Videnskabsbutikken er en del af Uddannelses- og Forskningsafdelingen og indgår sammen med Studie- og Erhvervsvejledningen i RUC's *Vejlednings- og Erhvervscenter*. *Vejlednings- og Erhvervscentret* varetager den fælles studie- og erhvervsvejledning af RUC's studerende og dimitterende og formidler desuden praktikophold, studenter-samarbejder med eksterne parter, studiejobs samt jobs til nyuddannede. Således udgør *Vejlednings- og Erhvervscentret* en samlet fælles indgang for virksomheder og eksterne samarbejds-partnere – se mere på: www.ruc.dk/samarbejde. *Vejlednings- og Erhvervscentret* er bemanded med fem AC-fuldmægtige og et antal studentermed-hjælpere og studenterstudievejledere.

Samarbejdet

Der arbejdes løbende på projektemner fra Videnskabsbutikken. Den periode som samarbejdet strækker sig over varierer, idet nogle emner skrives af basisstuderende på 2. år mens andre skrives af overbygningsstuderende og derfor kan have længere varighed.

I skrivende stund - marts 2008 - arbejder 41 grupper eller enkeltstuderende på projekter gennem Videnskabsbutikken. I år 2007 opslog Videnskabsbutikken 154 projektemner.

Gruppen/den enkelte studerende og rekvirenten modtager efter afsluttet samarbejde en e-survey indeholdende spørgsmål om kvaliteten af den service Videnskabsbutikken leverer.

Videnskabsbutikkens PR-arbejde

Videnskabsbutikken udgiver i samarbejde med Videnskabsbutikkerne på DTU og KU's samfundsfaglige fakultet tidsskriftet *Anvendt Viden*. Tidsskriftet udgives to gange årligt med artikler skrevet af studerende, der har anvendt Videnskabsbutikkernes projektemner i deres projektarbejde. Der er tale om interessante artikler, som har givet

mange henvendelser fra både privatpersoner og organisationer, som også er interesseret i at få tilsendt de rapporter artiklerne er baseret på. *Anvendt Viden* medvirker til at skabe øget opmærksomhed om de muligheder Videnskabsbutikkerne kan tilbyde såvel studerende som rekvirenter.

Det er gratis at abonnere på *Anvendt Viden* og det sker ved at sende en mail med navn og adresse samt evt. organisation eller virksomhed til abonnement@anvendtviden.dk.

Videnskabsbutikkens hjemmeside er under løbende udvikling og vi har udviklet en database som rummer alle oplysninger om studerende, rekvirenter, projekter og deres status.

Institut for Kommunikation, Virksomhed og Informationsteknologier

Department of Communication, Business,
and Information Technologies

(CBIT)

Institut for Kommunikation, Virksomhed og Informationsteknologier (CBIT) er et innovativt og interdisciplinært universitetsmiljø, der kombinerer naturvidenskab, samfundsvidenskab og humaniora med at studere samspillet mellem kommunikation, virksomheder og informationsteknologi i teori og praksis.

CBIT leverer forskning, uddannelse og formidling inden for journalistik, kommunikation, performance-design, erhvervsøkonomi, virksomhedsledelse samt datalogi og informatik. Institutet ser det som sin opgave at bidrage med ny viden, som omsætter videnskabelig analyse til brugbare værktøjer til strategisk og praktisk håndtering af udviklings- og forandringsprocesser i samfundet og dets virksomheder, kulturinstitutioner, mediehuse, offentlige organisationer og Ngo'er.

Forskningsprofil

Design, innovation og forandring i et globaliseret videnssamfund er gennemgående temaer i CBITs forskergrupper, hvor aktørperspektivet og praksisorienteringen indtager en central plads. Således er mange af instituttets forskere optagede af at analysere, skabe, forme og formidle forskellige praksisformer, der involverer brugere, medarbejdere, målgrupper, publikummer eller andre former for aktører.

CBITs forskningsgrupper er:

- *Brugerdrevet IT-innovation*

Gruppen forsker ud fra brugerinddragelse i design og udvikling af nye IT-systemer, herunder effekt-drevet IT-udvikling, computer-medie-

ret kommunikation og koordination i komplekse organisatoriske sammenhænge, software procesforbedring og spredning og ibrugtagning af IT.

- *Innovation i virksomheder og erhverv*

Gruppen forsker i virksomhedsudvikling i en hyperforanderlig verden, herunder innovations- og forandringsledelse, oplevelsesøkonomi og oplevelsesledelse, entreprenørskab, regional udvikling og erhverv samt praksisser i innovation og organisationsudvikling.

- *Kommunikationsformer og vidensproduktion*

Gruppens sigte er at revidere og nytænke begreber og metoder omkring forskellige vidensprocesser og design af kommunikationsprocesser i praksis, herunder aktør-orienteret kvalitativ metodeudvikling, dialogisk forskningskommunikation og netmedieret vidensdesign.

- *Kommunikation, journalistik og social forandring*

Gruppen forsker i politiske, kulturelle, institutionelle og organisatoriske aspekter af kommunikation og interesserer sig for alle sider af kommunikation fra en teksts tilblivelse til dens afkodning hos publikum. Specifikt forskes der i journalistik, tekst og genre og strategisk udviklingskommunikation.

- *Programmering, logik og intelligente systemer*

Gruppen forsker i grundlag, værktøjer og programmeringssprog i forbindelse med udvikling af computersystemer, med særlig vægt på vidensbaserede systemer og intelligent interaktion med systemer, logik og vidensrepræsenta-

tion samt analyse- og transformationsprogrammer.

- *Virksomheder, forandring og ledelse*
Gruppen forsker i ledelses- og forandringsprocesser i virksomheder, herunder temaer om virksomheder i balance, nye organisations- og ledelsesformer, forandringer i virksomhedernes samfundsmæssige rolle samt samspillet mellem virksomheder, globalisering og institutionelle forhold.
- *Visuel kultur og performance-design*
Gruppen forsker i erkendelses- og oplevelsesmæssige muligheder i komplekse medieformer inden for flere kulturelle felter, hvor fokus er på udtryksformernes karakter og deres kontekstuelle forankring. Gruppens forskning relaterer sig til design, analyse og vurdering af kulturprodukter og oplevelser.

Derudover deltager mange forskere i forskningscentre, hvor der samarbejdes om specifikke forskningstemaer og forskningsformål på tværs af forskningsgrupper, institutter og universiteter.

Forskningsuddannelse

Instituttets forskeruddannelse er organiseret i tre ph.d.-programmer, svarende til hver sit hovedområde:

- Communication, Journalism, and Media
- Design and Management of Information Technology
- Society, Business, and Globalisation

De tre forskningsuddannelsesprogrammer kommer i 2008 til at indgå i en fælles ph.d.-skole på CBIT, som foruden drift og videreudvikling af de tre eksisterende programmer også sigter mod at udvikle det tværfaglige samarbejde på tværs af instituttet og med de nationale forskningsskoler, som programmerne er medlemmer af.

Større faglige aktiviteter i 2007

Institut for Kommunikation, Virksomhed og Informationsteknologier har i 2007 været vært for tre større konferencer:

CONTEXT'07: *International and Interdisciplinary Conference on Modeling and Using Context*

Deltagerne ved CONTEXT '07

Fra EUPRERA kongressen

21.-24. august 2007 var CBIT vært for den sjette udgave af CONTEXT-konferencen på initiativ af professor Henning Christiansen fra PLIS-gruppen (Programmering, logik og intelligente systemer). Modellering af kontekst dukker op som en nødvendighed i mange forskellige fagfelter, f.eks. kunstig intelligens og andre dele af datalogi, lingvistik og datalingvistik, filosofi og psykologi, organisationsvidenskab m.m., og det er oplagt at disse områder kan få gensidig inspiration af hinanden. CONTEXT-konferencen er *de facto* den centrale konference på området, som passer som fod i hose med RUCs tværvideenskabelige profil i forskning og undervisning.

Konferencen havde 135 deltagere fra 29 lande og i alt over 100 videnskabelige præsentationer fordelt på hovedkonferencen (foredrag og posters) og seks workshops og ph.d.-seminar. Som de tidligere CONTEXT-konferencer var også denne præget af en udbytterig dialog mellem forskellige fagområder og traditioner og et meget højt fagligt niveau.

EUPRERA/LOKE 07: *Organisation and Society – Legitimacy in a changing world*

27. – 29. september 2007 var CBIT, v/lektor Inger Jensen, og CUID v/professor Ib Poulsen, vært for en velbesøgt international forskningskonference om, hvordan opfattelser af legitimitet ændrer sig over tid, hvordan disse opfattelser er forskellige rundt om i verden, og hvordan disse ændringer og forskelligheder udfordrer de indbyrdes relationer mellem organisation og samfund. Konferencen er blevet til i et dobbelt samarbejde, dels mellem Roskilde Universitetscenter og Lund Universitet, og dels mellem foreningerne EUPRERA og LOKE. Konferencen udgør den 9. årlige EUPRERA kongres og den 1. LOKE konference. EUPRERA står for the European Public Relations Education and Research Association (www.euprera.org) og LOKE er det nordiske forskningsnetværk om organisatorisk legitimitet (www.ruc.dk/pr/LOKE/).

Konferencen havde 133 deltagere fra 15 lande fra hele verden, heriblandt en international gruppe af ph.d.-studerende, som havde stor gavn af det ph.d.-seminar, som var arrangeret i tilknytning til konferencen.

Læs mere på www.euprera-loke-2007.ruc.dk

Tecpoint 07: *Få succes med outsourcing og off-shoring.* CBIT v/professor Jan Pries-Heje var den 28. november 2007 vært for Tecpoint's 29. årsmøde, som blev afholdt i form af en konference om de væsentligste udfordringer, gevinster og erfaringer i forbindelse med outsourcing og off-shoring i danske IT-virksomheder. Konferencen kom rundt om mange forskellige emner og bød på idéer og erfaringer vedrørende de kulturelle, organisatoriske, ledelsesmæssige og procesmæssige udfordringer, der ligger i outsourcing og off-shoring.

Tecpoint er en forening af elektronik- og softwarevirksomheder, der styrker informationsteknologiens mange muligheder gennem et målrettet samarbejde på grundlæggende teknologirelaterede områder. Tecpoint fungerer som fagligt inspirations- og videndelingsforum for medlemmerne og formidler viden og erfaringer mellem erhvervslivet og universiteternes forskningsmiljøer. Gennem en række faglige netværk inden for udvikling og anvendelse af IT-relaterede teknologier bidrager Tecpoint til at opbygge kompetencer og fremme medlemsvirksomhedernes konkurrencedygtighed.

Konferencen havde 55 deltagere fra 29 forskellige danske erhvervsvirksomheder, der alle udvikler eller udnytter informationsteknologien som væsentlige elementer i deres produktion eller services. Derudover deltog forskere fra RUC og ITU.

Læs mere på: <http://datatekniskforum.net.dynamic-web.dk/Default.aspx?ID=10>

Undervisning og uddannelse

Institut for Kommunikation, Virksomhed og Informationsteknologier uddanner ledere, eksperter og forskere inden for kommunikation, journalistik, performance-design, datalogi, informatik, erhvervsøkonomi og virksomhedsledelse.

I september 2007 slog CBIT dørene op for to helt nye uddannelser, som supplerer og nuancerer instituttets fagudbud. Med den nye cand.soc. i Virksom-

hedsledelse kan RUC nu tilbyde studerende på HA at fortsætte deres studier på RUC på en hel kandidatuddannelse inden for erhvervsøkonomi og ledelse. Og med det nye kombinationsfag i Informatik åbnes der for en faglig profileringsmulighed, der kombinerer viden og kompetencer inden for IT med solid forskningsbaseret viden om, hvordan IT anvendes i virksomheder i organisationer.

Udover at bidrage til undervisning og vejledning på alle RUCs tre basisstudier, har CBIT således i 2007 udbudt i alt syv fag på overbyggningsniveau:

Kommunikation
Journalistik
Virksomhedsstudier
Erhvervsøkonomi (HA)
Datalogi
Performance-design
Informatik
Virksomhedsledelse (cand.soc.)

Instituttet har derudover i 2007 udbudt forskningsbaseret efteruddannelse i form af to Masters:

Master i Professionel Kommunikation
Master i Oplevelsesledelse

Personale

Videnskabeligt personale

12 professorer
47 lektorer
5 adjunkter
5 studielektorer
1 studieadjunkt
1 undervisningsadjunkt
21 ph.d.'ere

Teknisk-administrativt personale

8 AC-TAP (incl. institutleder)
3 TEK-TAP
14 kontor-TAP

CONTROL: CONstraint based Tools for RObust Language processing

Af professor Henning Christiansen, PLIS-CBIT, e-mail henning@ruc.dk

Dette forskningsprojekt ligger i et krydsfelt mellem hård datalogi, datalingvistik og andre discipliner, som beskæftiger sig med sprog, og formålet er at undersøge og udbrede datalogiske modeller, der oprindeligt kommer fra løsning af komplekse planlægningsproblemer, til sproganalyse.

En central teknologi i projektet er logikprogrammering, som har været anvendt til sproganalyse siden 1970'erne, men i dette projekt udvider vi de traditionelle metoder med såkaldte »constraints« og »constraint solving«-teknikker. Forud for og gennem projektet er der udviklet originale metoder af projektdeltagerne til at udnytte lige netop denne kombination til aspekter af sprog- og diskursanalyse. Sammenligner vi med traditionelle metoder, kan vi undgå en såkaldt semantisk analyse og springe mere eller mindre direkte til den pragmatiske betydning af en diskurs; vi viser her et minimalistisk eksempel:

Eksempel

Dette program er skrevet i Prolog med udvidelsen »Constraint Handling Rules« (CHR).

sætning $\rightarrow [X,er,i,Y], \{sted(X,Y)\}.$

sætning $\rightarrow [X_1,ser,X_2], \{smstd(X_1,X_2)\}.$

$sted(X,Y_1), sted(X,Y_2) \implies Y_1=Y_2.$

$sted(X_1,Y), sted(X_2,Y) \implies smstd(X_1,X_2).$

$sted(X_1,Y) \setminus smstd(X_1,X_2) \iff sted(X_2,Y).$

$sted(X_2,Y) \setminus smstd(X_1,X_2) \iff sted(X_1,Y).$

De to første linjer udtrykker en grammatik, som f.eks. vil acceptere diskursen

Ping er i Kina, Ping ser Pang, Pong ser Pang.

I de krøllede paranteser i disse regler ser man, at der genereres constraints, f.eks. for den første sætning $sted(ping,kina)$, med den intuitive mening at Ping er i Kina. Disse constraints opbevares under analysen i et fælles constraint store, og CHR-regler som de nederste fire aktiveres efterhånden, som der kommer flere constraints til. Når derefter »Ping ser Pang« analyseres af grammatikregel nr. 2, skabes constraint'en $smstd(ping,pang)$ (intuitive mening, at de er samme sted). Nu kan den næstsidste CHR-regel anvende og lave $smstd(ping,pang)$ om til $sted(pang,kina)$, og tilsvarende for den sidste sætning. Resultatet at den samlede analyse er et constraint store, eller skal vi kalde det en vidensbase, som opsummerer den del af diskursens indhold, der er fokuseret på her, nemlig at de tre nævnte figurer befinder sig i Kina.

En fagligt udenforstående læser af denne årsberetning kan måske undre sig over, hvorfor eksemplet er medtaget, men derefter overraskes man måske også over, at computerprogrammer, der arbejder med sprog, kan være så korte og (med lidt forklaring) også være nogenlunde forståelige. Som et eksempel på en anvendelse af principperne, kan der nævnes analyse af tekster som forklarer såkaldte »use cases«, som er små historier om aktører, deres handlinger og relationer i en organisation, og resultatet af analysen præsenteres som formaliserede UML-diagrammer. Modellerne er også velegnede til at arbejde andre og mere subtile sproglige fænomener som tolkning af anafora (f.eks. henførende stedord) og koordinerende sætninger.

I CONTROL-projektet beskæftiger vi os også med andre beregnings- og modelleringsprincipper, som ikke kan kommenteres her, men en anden væsentlig

del af projektet har været at opbygge et internationalt, tværvideenskabeligt forum omkring sproganalyse og constraints, der har etableret sig som en årlig, international workshop. Vi tager her en væsentlig bredere tolkning af begrebet constraints, som henvender sig også til f.eks. lingvister, psykolingvister. Workshopen startende i 2004 på RUC og efterfølgende 2005 i Sitges, Spanien, 2006 i Sydney, Australien, 2007 på RUC som led i CONTEXT-conferencen (se andetsteds i denne beretning), og den næste er planlagt til 2008 i Hamburg sammen med en international sommerskole.

Projektet er finansieret med en bevilling på 420.000 kr. fra det tidligere Statens Naturvidenskabelige Forskningsråd, 2004-2007, med en ekstra forlængelse af projektperiode 2008. Bevillingen har ikke dækket ansættelser eller ph.d.'er, men til gengæld har den gjort det muligt at styrke og opbygge nye internationale relationer og skabe grundlag for nye projekter.

Se mere om projektet på <http://control.ruc.dk/>

Aktører og avatarer i virtuelle verdens kommunikation

Sisse Siggaard Jensen, Lektor, ph.d. i Kommunikation

Resultaterne fra forskningsprojektet *Aktører og avatarer i virtuelle verdens kommunikation – en kommunikationsteoretisk og empirisk analyse af sense-making strategier 2006-2007* – støttet af Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation – giver indblik i tre forskellige virtuelle verdener. Der er resultater fra de sociale verdener 3D Agora-world i Active Worlds og Second Life samt fra masserollespil som EverQuest I og II. Resultaterne følges op i et nyt stort forskningsprojekt om *Bruger-dreven innovation i virtuelle verdener 2008-2011* støttet af KINO, Det Strategiske Forskningsråd.

Det er ofte en guide med erfaring, der introducerer til en given virtuel verden. Guiden kan være en ven, en studiekammerat, en søster, en bedstemor, konen i et ægtepar, en kæreste, en kollega eller forretningsforbindelse. For de store masserollespils vedkommende er der tale om så komplekse verdener og komplicerede spilleregler samt ufravigelige rollespilskulturelle normer, at det er meget vanskeligt at finde vej ind i dem alene. Det er fra starten en vej, der betrædes sammen med andre.

Aldersprofilen ser anderledes ud end det ofte fremstår i de mange diskussioner om virtuelle verdener. Det anslås, at gennemsnitsalderen for masserollespillenes aktører er 26 år, mens 31 og 35 år har været nævnt, når det gælder Second Life. Ifølge en nylig undersøgelse af aktører i Second Life, der er gennemført i foråret 2007², er der tale om et aldersspektrum fra 19 til 77 og formodentlig gør noget tilsvarende sig gældende for masserollespillene. I Nick Yees (2006) undersøgelse af masserollespillene, når han frem til, at ca. 25% af rollespillerne er teenagere³. Legen med identiteter har været fremhævet som et væsentligt

motiv til, at mange har lyst til at opleve de virtuelle verdener. Det kan muligvis hænge sammen med, at fokus har været rettet mod netop teenagegruppen. Forskningsprojektets resultater peger snarere i retning af, at det kan være en ganske alvorlig og meget forpligtende aktivitet at være i de virtuelle verdener. En aktivitet som kan implicere et stort ansvar for andre i en gruppe, et guild, ansvar for at starte en virksomhed eller for produktion af virtuelle produkter, design og ydelser.

Tilknytningen mellem aktør og avatar er stærk. *Avataren er det personlige medie for kommunikation*, som aktører bruger til at udtrykke deres erfaring, viden og kunnen samt ikke mindst deres status. For det øvede øje står det omgående klart, om en avatar har været længe i en given verden, om aktøren bag har evnet at tilegne sig den tilstrækkelige viden til dels at kunne skabe en unik fremtræden med spændende ting og tegn og dels at opnå en høj status. Det gælder, hvad enten der er tale om masserollespillenes eventyrlige racer og klasser, eller det er de sociale verdens avatarer, der i udstrakt grad er designet af aktøren bag. Dog med den forskel at det i masserollespillene er en eksplicit og konstant målestok, hvilket level og hvor mange erfaringspoint (xp'er) en given

avatar er på og har optjent. Ingen er i tvivl om egen og andres status. I de sociale verdener som Second Life er det et mere implicit udtryk, hvor status må aflæses ved en vurdering af niveauet for den viden og indsigt, der ligger bag den givne avatars design og udstyr. Den laveste status får en avatar i en verden som Second Life, når den ligner en nybegynder – en 'newbie' – der ikke har gjort meget ud af at skabe et personligt design af sin avatar og derfor går rundt og ligner en skabelon af et masseprodukt. Det kommunikerer straks lavstatus, fordi et kreativt og spændende design er statusgivende. Og det legitimerer kommunikation. Det er legitimt at kontakte en anden avatar, og der er omgående kontakt, når det gælder spørgsmål om, hvor en frisure, et par sko, en kjole er købt, hvem der har designet en t-shirt eller en klon af et menneske og en sommerfugl, eller hvor de animerede juveler om halsen er scriptet.

Bevægelsen igennem de virtuelle verdener giver mening for indbyggerne, fordi kravene til viden, kunsten, erfaring, personligt udtryk, ledelse og organisering modsvares af en stadig stigende kompleksitet, der udvikler sig over tid og i forskellige perioder. De rummer store udfordringer og stiller krav om udvikling af betydningsbærende strategier for læring,

videndeling, kommunikation, analytisk og strategisk overblik, kreativitet og sociale kompetencer. De betydningsbærende strategier og deres kommunikationsformer kan motiveres på forskellig vis. De kan variere fra kommunikation, der er motiveret af ønsket om at skabe sociale kontakter og tilrettelægge fælles oplevelser, ønsket om at blive oplugt af et fantastisk univers, muligheden for at manipulere med andre på anonymitetens afstand, behovet for at slippe væk fra problemer, trangen til at præstere noget, udforske evnen til at påvirke andre, eksperimentere og rykke ved egne grænser, prøve nye sider af sig selv, opbygge noget sammen med andre – noget der har betydning, udvikle sine avatarer og verden til den højeste status efter den virtuelle målestok, udfolde sig kreativt og iværksætte innovative projekter og virksomheder. Det er meningen med det hele, sådan som deltagerne i forskningsprojektets video-interviews formulerer det.

Der er tale om kvalitative studier baseret på deltagende observation og video-interviews online og offline.

Resultater og aktiviteter formidles på bloggen: www.actorsavatars.blogspot.com

- 1 Global Market Insite (GMI) (2007). Second Life markedsundersøgelse. www.gmi-mr.com. hentet 14-05-07.
- 2 Fetcher, Marc & Christoph Lattemann (2007). User Acceptance of Virtual Worlds – an Exploratory Study about Second Life. www.secondliferesearch.blogspot.com, hentet 15-06-07.
- 3 Yee, Nick (2007). The Psychology of Massively Multi-user Online Role-playing Games: Motivations, Emotional Investment, Relationships and Problematic Usage. I Ann-Sofie Axelsson & Ralph Schroeder (Eds.): Avatars at Work and Play: Collaboration and Interaction in Shared Virtual Environments. Computer Supported Collaborative Work, Vol. 34, London: Springer.

Institut for Kultur og Identitet

Department of Culture and Identity

(CUID)

Institut for Kultur og Identitet omfatter fagene Dansk, Engelsk, Filosofi og Videnskabsteori, Fransk, Historie, Kultur- og Sprogødestudier samt Tysk. Endvidere huser instituttet Det Humanistiske Basisstudium.

Forskningen på instituttet er centreret om en række indsatsområder. Inden for det filosofiske fagområde gælder det filosofi- og videnskabshistorie, videnskabsteori og videnskabsfilosofi, logik og erkendelsesteori samt etik og retsfilosofi. Hvad angår det historiske fagområde, er det den kulturhistoriske forskning der står stærkest, og fokus ligger især inden for tre problemfelter: samfundets mangedannede brug af historien, fortidens forestillingsverdener og magtforhold og sociale strukturer under skiftende historiske vilkår. Desuden forskes der i marinhistorie. Med hensyn til det sproglige, litterære og kulturelle fagområde ligger den forskningsmæssige indsats navnlig inden for en systematisk beskrivelse og analyse af sprogets, litteraturens, kulturens og mediernes former, funktion og forandring i samfundet samt med, hvordan indsigt i sprog, litteratur, kultur, kulturmøde og medier kan formidles og læres. Ud over den forskning, der finder sted inden for de enkelte fagområder, er instituttets forskning kendetegnet ved, at den i stigende grad supplerer og videreudvikler en række tværgående synsvinkler og tilgange.

Forskergrupper

Instituttets forskning er organiseret i 10 forskergrupper:

Europæisk kultur: brud og erkendelse
Funktionel grammatik og pragmatik

Interkulturelle Studier
Kultur- og idéhistorie
Medier og Kultur
Social orden og identitet
Sociolingvistik, Samtaleanalyse, Sprogpedagogik og Sociokulturelle Spørgsmål (SCALPS)
Sprog og rationalitet
Straf og etik
Videnskabsstudier

Alle instituttets videnskabelige medarbejdere, inklusive instituttets ph.d.-studerende, er tilknyttet mindst én af disse forskergrupper. Nogle af grupperne har eksisteret en række år, mens andre er blevet skabt i forlængelse af instituttets etablering i september 2006. Grupperne danner ramme om forskernes fremlæggelse og drøftelse af egen forskning, om gæsteforelæsninger af forskere fra ind- og udland, temadage og seminarer, planlægning og afholdelse af konferencer, om udgivelsesprojekter og om udarbejdelse af ansøgninger til større eksternt finansierede forskningsprojekter.

Endelig findes der to forskningscentre ved instituttet: Center for Historiefortælling, der beskæftiger sig med historiefortælling i organisationskommunikation, og Center for Østrigsk-Nordiske Kulturstudier, der arbejder på en kortlægning af kulturelle og politiske relationer mellem Østrig og de nordiske lande.

Konferencer, workshops og symposier

Workshop in Philosophy of Technology

Afholdt i forbindelse med Dansk Filosofisk Årsmøde, Roskilde Universitetscenter, 1. marts.

Dansk Filosofisk Selskabs Årsmøde

Afholdt af Faggruppen for Filosofi og Videnskabsteori,
Roskilde Universitetscenter, 2. – 3. marts.

Symposium i anledning af prof. Karen Risagers 60 års fødselsdag

Arrangeret af Faggruppen for Kultur- og Sprog-
mødestudier,
Roskilde Universitetscenter, 31. august.

International konference om straf for krigsforbrydelser, folkedrab mv.

Arrangeret af Forskergruppen for Straf og Etik,
Institut for Kultur og Identitet, RUC,
Københavns Universitet, 21. – 22. september.

9th Biennial EASA Conference

Arrangeret af Faggruppen for Kultur- og
Sprog- og Sprogstudier sammen med Institut for
Engelsk, Københavns Universitet.
Roskilde Universitetscenter, 26. – 30. september.

International konference om public relations

Arrangeret af pr-netværket LOKE og den europæ-
iske pr-organisation EUPRERA
Roskilde Universitetscenter og Lunds Universitet,
27. – 29. september.

1st Synthese Annual Conference

Arrangeret af Johan Van Benthem, Vincent F.
Hendricks, Stig Andur Pedersen, John Symons.
Sponsoreret af Springer Verlag and og PHIS, 3.-5.
oktober 2007.

4. konference inden for "Autobiographisches Schreiben in der deutschsprachigen Gegenwartsliteratur"

Arrangeret af Faggruppen for Tysk,
Roskilde Universitetscenter, 10. – 14. oktober.

Symposium om Europa

Arrangeret af prof. Hans-Åke Persson, Faggruppen
for Historie,
Roskilde Universitetscenter, 6. november.

Workshop on Deontic Logic

Arrangeret af Faggruppen for Filosofi og
Videnskabsteori,
Roskilde Universitetscenter, 8. – 9. november.

Workshop om ideer i kontekst

Arrangeret af Faggruppen for Filosofi og
Videnskabsteori,
Roskilde Universitetscenter, 13. november.

Symposium "The Epistemology and Methodology of Jaakko Hintikka

Forskerskolen PHIS og Faggruppen for Filosofi og
Videnskabsteori,
Carlsberg Akademi, København, 16-17. november.

Cal

“Science and the Russian Intelligentsia”, ved Karl Hall, Central European University, Ungarn, and Max-Planck Institut für Wissenschafts-geschichte, Berlin, Tyskland, 18. maj.

“Cold War Scientists and the American Denial of Global Warming” ved Naomi Oreskes, University of California at San Diego, USA, 7. september.

“Mapping the Radical Underground of the Enlightenment”, ved Martin Mulrow, Rutgers University, USA, 14. november.

“Science as a Vocation”, ved Steven Shapin, Harvard University, USA, 20. december.

Seminarer for forskergruppen Medier og Kultur

“Medier og Kultur i 1950’erne” ved prof. Ib Poulsen og prof. Søren Schou, begge Roskilde Universitetscenter, 22. juni.

“TV-mediet i monopolets dage” ved akademisk medarbejder Torben Fl. Knap, Roskilde Universitetscenter, 21. september.

“Cadillac Culture: Iconographies of the Standstill” ved lektor Camelia Elias, Roskilde Universitetscenter, 2. november.

“Danske rejseskildringer fra 1950’erne” ved ph.d. Iben Vyff og “A sociolinguistic view of language and the media” ved lektor Anne Fabricius, begge Roskilde Universitetscenter, 30. november.

Seminarer for forskergruppen Social orden og identitet

“Langsigtet strategiplan for forskningsgruppen, Roskilde Universitetscenter, 3. marts.

“(Persson/Stråth, eds), Time and Space: Introduction to Reflections on Europe as a Political Order, P.I.E.-Lang, ved Hans-Åke Persson, Roskilde Universitetscenter, 3. april.

“Archive of Visual Europe” ved James Kaye fra Europainstituttet i Firenze, Roskilde Universitetscenter, 19. april.

“Den franske revolutionshistoriker Francois Furets fortolkning af politisk handlende og ideologiske Forestillinger”, ved Lennart Berntson, Roskilde Universitetscenter, 8. maj.

“Tilværelsesfortolkning. Teoretisk/metodisk diskussion af, hvordan tilværelsesfortolkning/forestillingsverden afkodes af f.eks. såvel livshistoriske interviews og vidneseminarer som forskellige former for social og kulturel praksis, samt hvordan der kobles mellem den ‘lille’ historie og den ‘store’ historie. Seminaret tager udgangspunkt i Tove Kruses projekt om ‘Patienters forestillinger om årsager til sygdom og veje til helbredelse’, Eva Christensens projekt om “Fortællinger fra Christiania: Interaktionelle bevægelser i fokusgrupeinterviews om fortid, nutid og fremtid”, samt projektet “Det bevæger sig når vi går... Samfundskritik og utopi i 60’ernes og 70’ernes Danmark”, Roskilde Universitetscenter, 5. juni.

“Forskergruppens forskningsstrategi”, 2-dages seminar, 20. – 21. august.

“Historiebrug og erindring” samt forskningspræsentation ved prof. Mats Greiff, Malmö Högskola, 9. oktober.

“Historiebrug – teori og perspektiv” ved prof. Anette Warring, Roskilde Universitetscenter, 13. november samt præsentation af det internationale forskningsprojekt “Europäische Geschichte und Öffentlichkeit” ved Fredrik Lindström, Malmö Högskola.

"Historiebrug som forskningsplatform" ved prof. Peter Aronsson, Linköpings Universitet, 13. december.

Seminarer for forskergruppen Sprog og rationalitet

"Den sproglige kommunikations basale fænomenologi" ved akademisk medarbejder Torben Fl. Knap, Roskilde Universitetscenter, 21. februar.

"Ytringsmening som nydialektisk kategori i argumentationsanalysen" ved lektor Niels Møller Nielsen, og "GCI'er som informationsstrukturelle heuristikker" ved dr. phil. Simon Borchmann, begge Roskilde Universitetscenter, 21. marts.

"Rousseaus sprogteori" ved lektor Mihail Larsen og "Implikaturer og sprogforandring" ved lektor Eva Skaft Jensen, begge Roskilde Universitetscenter, 11. april.

"Musik som sprog" ved adjunkt Klavs Frovin Jørgensen og "Det epistemiske" ved lektor Rita Therkelsen, begge Roskilde Universitetscenter.

"Genealogisk rationalitet" ved Mihail Larsen og "Friedman om fysikkens udvikling som kommunikativ rationel proces" ved Claus Festersen, 5. oktober.

"Hvad er et spørgsmål" ved Rita Therkelsen og "Sprog som handling: Om det pragmatiske grundlag for GDS" ved Lars Heltoft, 31. oktober.

Seminarer for forskergruppen Straf og etik

"Nazisme og kristendom? Positioner og problemer i den nyere forskning om gerningsmændene og deres motiver i Shoah (Holocaust)" ved lektor Aksel Haaning, Roskilde Universitetscenter, 15. februar.

"Forbudt for børn? Bør kvinder på 61 år have adgang til kunstig befrugtning? Hvad med homoseksuelle, enlige, handicappede, syge og kriminelle?" ved adjunkt Thomas Søbirk Petersen, Roskilde Universitetscenter, 15. marts.

"Diskrimination og straf. Findes der diskrimination i det danske retssystem?" ved prof. Jesper Ryberg, Roskilde Universitetscenter, 19. april.

"Hobbes og Pufendorf om retten til at straffe" ved adjunkt Adam Diderichsen, Roskilde Universitetscenter, 3. maj.

"Den automatiske dommer" ved ph.d.-stipendial Martin Mose Bentzen, Roskilde Universitetscenter, 18. september.

"Rehabilitering af straffede i historisk belysning – fra isolationsfængsling til kognitiv behandling" ved Peter Scarff Smith, gæsteseniorkforsker ved Institut for Menneskerettigheder, 23. oktober.

"Hobbes' politiske filosofi" ved lektor Ib Martin Jarvad, Roskilde Universitetscenter, 6. november
"Samfundstjeneste – virker det?" ved ph.d. Susanne Clausen, Justitsministeriet.

Dertil kommer en lang række gæsteforelæsninger ved forskergruppens medlemmer (19 i alt).

Gæsteforelæsninger

Dr. Sylvia Nannyonga-Tamusuza (Markerere University, Uganda): "World Music in Two Nordic Cities", 8. marts.

Dr. Patrick Wallace (The National Museum of Ireland): "The Archaeological Significance of Dublin", 20. september - i forbindelse med udnævnelse til æresdoktor ved Roskilde Universitetscenter, 21. september.

Tiltrædelser og ansættelser

Den 1. januar tiltrådte dr. phil. Vincent F. Hendricks som professor med særlige opgaver i Filosofi og holdt sin tiltrædelsesforelæsning "Filosofi på tværs" d. 14. marts. Den 1. januar tiltrådte desuden tidligere institutsekretær Annette Petersen som sekretariatsleder og tidligere institutsekretær Tania S. Brask

URBE

URBE

ROBERTO

URBE

URBE

URBE

URBE

URBE

URBE

URBE

KODITZ
FRANKENS

URBE

URBE

URBE

URBE

URBE

URBE

URBE

som institutledersekretær. 1. oktober tiltrådte Alberto Nielsen som IT-medarbejder og 8. oktober blev Anita Friggé ansat som barselsvikar for studienævnsekretær Rie Bredo, Historie. Den 16. oktober blev Ninna Dyhr Møller ansat som sekretær for forskerskolen PHIS. Endelig blev dr. phil. Ida Klitgaard ansat som adjunkt i akademisk engelsk ved LICs den 12. december.

Eksterne bevillinger og priser

Forskergruppen SCALPS (ledet af professor, dr. phil. Bent Preisler) opnåede en bevilling fra Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation på 500.000 kr. til at opbygge et internationalt forskningsnetværk i "Sproglige og Kulturelle praksisser på det Internationale Universitet".

Lektor Claus B. Christensen har modtaget en bevilling på 860.000 kr. fra Velux Fonden til forskningsprojektet "I krig for kejseren – Sønderjyder på Vestfronten 1914-1918".

Fra rektors udviklingspulje har følgende modtaget støtte:

Stig Andur Pedersen har på vegne af PHIS modtaget en bevilling på 400.000 kr. for årene 2008-2009 til midler til rejser og gæstelærer til PHIS.

Karen-Margrete Fredriksen (LICs) 180.000 kr. til introduktionskursus for internationale studerende og adjunktur i akademisk engelsk.

Hans-Åke Persson/Karen Sonne Jacobsen (Historie/Tysk) 80.000 kr. til udvikling af "Öresund Master of European Studies"

Bent Preisler (Engelsk) 20.000 kr. til TAP-assistance ifm. CALPIU.

Adam Diderichsen/Vincent F. Hendricks 25.000 kr. til udvikling af de humanistiske basisstudier
Susanne Kjærbeck (Dansk) til udvikling af nordisk master i PR.

Vincent F. Hendricks bog "Mainstream and Formal Epistemology", udgivet på Cambridge University Presse i 2005, har vundet "Choice Outstanding Academic Title 2006".

Forskeruddannelse og forskerskoler

Institut for Kultur og Identitet har fire forskeruddannelsesprogrammer. *Europæiske Kulturstudier*, der som overordnet tema har modernisering og tradition i bred forstand, og som knytter kulturens æstetiske, symbolske og bevidsthedsmæssige udtryk sammen med samfundsmæssige forhold. *Interkulturelle Studier*, der fokuserer på kulturelle praksisser og kulturelle identiteter overalt i verden med særligt henblik på kulturmøder og kulturel kompleksitet i et globalt og lokalt magtperspektiv. *Sprogvidenskabelige Studier* dækker tre hovedområder: funktionel grammatik og pragmatik, sociolingvistik og sprogsociologi samt kulturlingvistik og samarbejder med den større forskerskole *Forskerskole Øst*. Og endelig *Videnskabsstudier*, der omfatter videnskabshistorie, videnskabsfilosofi og videnskabssociologi og videnskabsformidling. En række af RUC's institutter er repræsenteret i programmet, som også er en del af den landsdækkende forskerskole i filosofi (PHIS) med hjemsted på instituttet.

Akademisk engelsk og dansk som andetsprog

Efteruddannelse af RUC's ansatte i akademisk engelsk, både VIP og TAP, er blevet en højt prioriteret aktivitet ved instituttet. Også fra studerende, der er optaget på engelsksprogede programmer, har der vist sig et behov for undervisning i akademisk engelsk. Men i takt med internationaliseringen af universitetet er der ligeledes et øget behov for undervisning i dansk som andetsprog for studerende. Aktiviteterne varetages inden for rammerne af RUC's center for sproglige og interkulturelle kompetencer, RU Language and Intercultural Communication Services (LICs), oprettet i 2006, og i august gennemførtes det første Foundation Course for udenlandske studerende i dansk sprog og kultur.

I centret er der ansat fire studielektorer; i december blev der yderligere ansat en adjunkt med forskningsforpligtelse, og samlet set repræsenterer LICS en væsentlig styrkelse af de akademiske kompetencer der skal understøtte RUC som et internationalt universitet.

Ph.d.-grader

Tanya Karoli Christensen: Hyperparadigmer. En undersøgelse af paradigmatiske samspil i danske modussystemer.

Annette S. Gregersen: Interkulturel dannelse i fremmedsprog – med fokus på fransk i folkeskolen.

Uddannelser

På uddannelsesområdet har en helt dominerende opgave i 2007 været udfærdigelsen af nye studieordninger inden for størstedelen af instituttets uddannelsesportefølje i forlængelse af den uddannelsesreform der blev vedtaget med ikrafttræden pr. 1. sept. 2006 på bachelorniveau og 1. sept. 2008 for kandidatniveau.

Instituttets ansatte (pr. 31. 12. 2007)

Professorer: 11

Docenter: 1

Lektorer: 35

Lektorvikarer: 1

Adjunkter: 10

Ph.d.-stipendiater: 25

Post.doc.stipendiater: 2

Videnskabelige medarbejdere: 2

Studielektorer: 4

TAP: 28

TEK-TAP: 2

Tal en tanke

Vincent F. Hendricks & Frederik Stjernfelt

Forlaget Samfundslitteratur, 2007 · Vinder af Universitetsforlagenes Lærebogspris 2007

Det forskningsformidlende projekt, der har udkrystalliseret sig i lærebogen *Tal en tanke: om klarhed og nonsens i tænkning og kommunikation*, er et forsøg på at skærpe folks logiske og ræsonneringsmæssige evner. Bogen gennemgår en række logiske, argumentations-teoretiske, videnskabsteoretiske, metodologiske, semiotiske og erkendelsesteoretiske grundprincipper med konstant og let eksemplificering i vendinger og figurer fra hverdagen, videnskaben og mediestrømmen.

Udfordringen bestod i at skrive en forskningsformidlende bog, der på den ene side var let og causerende skrevet og således kunne give anledning til et 'crash course' over en uge, eller som kunne anvendes som primærtekst i et kursus strakt ud over et semester.

Det forholder sig ofte således, at man ikke har tid til at give studerende – eller generelt interesserede – en udførlig introduktion til tænkning, logik, metodelære og argumentation, men blot skal have tænkningens grundbegreber sat på plads, for derefter at fortsætte med, hvad kurset nu engang omhandler, eller hvad man nu engang beskæftiger sig med. Derfor er bogen tilrettelagt således, at man undervejs i forløbet skal være i stand til let at navigere rundt, og finde de steder, der er væsentlige for ens ærinde. Med de korte kapitler, og det udførlige indeks kan *Tal en tanke* anvendes såvel som en lærebog som et opslagsværk.

Logik, ræsonnering og tænkning bruges alle steder i videnskaben som i hverdagen. Eftersom kapitlerne så vidt muligt kan stå for sig selv, kan bogen anvendes i større eller mindre dele af eksisterende kurser på humaniora, samfundsfag, naturvidenskabelige fag, økonomi, organisation, pædagogik og læring, psyko-

logi, kommunikation og medier, metode og videnskabsteori, og studieteknik.

Bogen fik en del medieopmærksomhed da den blev lanceret i juni 2007 med blandt andet interview i *Deadline*, *Godmorgen Danmark*, P1 og anmeldelser i diverse dagblade. Her er lidt af det, som er blevet sagt om bogen:

Tal en tanke er en vittig og veloplagt bog om tænkning og tale. Med en mængde underholdende citater udstiller bogen tomhedens tale, som vi møder den i såvel dagligsproget som i politik, litteratur, reklamer, film og meget andet. Med denne bog er læseren godt rustet til logisk tænkning og til afvæbning af hverdagens vrøvl og nonsens.

Johannes Møllehave

Troen på, at der findes kendsgerninger, og evnen til at bruge logik. Dette klassiske vestlige udgangspunkt fortjener at blive vedligeholdt. Og det gør Hendricks&Stjernfelt til stor fornøjelse for læseren. De lader logikkens lys skære gennem ordenes tåge.

Christopher Arzrouni i Weekendavisen

Bogen vil nok ikke kunne udrydde vrøvl og dårlige argumenter i al fremtid, men den vil kunne være et godt middel til at højne niveauet for alle, der lever af at tænke og tale.

Karsten R.S. Ifversen i Politiken

Tal en tanke: om klarhed og nonsens i tænkning og kommunikation

Vincent F. Hendricks & Frederik Stjernfelt. Forlaget Samfundslitteratur, 2007. Vinder af Universitetsforlagenes Lærebogspris 2007.

Komplekse strukturer i grammatik – eller: klods + klods = figur

Adjunkt, ph.d. Tanya Karoli Christensen

En af de ting der gør Legoklodser til et fascinerende legetøj, er selvsagt at man kan bygge ting med dem. Ud af klodser der er ret banale i sig selv, kan man lave en figur, dvs. noget der *ligner* noget og som fungerer (om det så er et hus, en bil eller noget tredje).

Sådan er det også med grammatiske systemer. Når man kombinerer to eller flere grammatiske systemer (eller *paradigmer*, som de også kaldes), kan der opstå noget på en gang mere komplekst og mere betydningsfuldt. Resultatet af en sådan kombination kalder jeg et *hyperparadigme* (*hyper* = 'over').

Lego-metaforen giver mulighed for at præcisere hvordan et hyperparadigme er opbygget: De enkelte klodser har deres egen struktur i form af de kendte knopper og huller. Sættes de sammen på den rigtige måde (nemlig både sådan at knopper og huller passer sammen, og sådan at helheden danner en ordnet figur og ikke bare et tilfældigt miks), danner de en mere kompleks figur med en mere konkret 'betydning', fx et hus.

Hyperparadigmer er også ordnede figurer i denne forstand: Selvom de har stor kompleksitet, er deres betydning mindre abstrakt end de enkelte paradigmers.

Teorien om hyperparadigmer indebærer en hypotese om grammatik. I kort form lyder den således: Man kan kun få rigtigt greb om hvordan sproget koder vigtige betydningsforskelle hvis man inddrager forskellige slags grammatiske systemer i beskrivelsen, og altså ikke ser udelukkende på fx på bøjning, på sætningsbygning eller på udtale.

For eksempel må man både inddrage ledstilling (ordenes rækkefølge i sætningen) og hierarki (om det er en overordnet eller en underordnet sætning) hvis man skal forstå hvordan danske sætninger dannes. Der er ikke plads til at forklare detaljerne her, men systemet fremgår af nedenstående tabel:

	Overordnet sætning	Underordnet sætning
Deklarativ ledstilling	<i>De er ikke flyttet</i>	<i>..., at de er ikke flyttet</i>
Neutral ledstilling	<i>Gid de ikke er flyttet</i>	<i>... at de ikke er flyttet</i>

hyperparadigme af ledstilling + hierarki

Hyperparadigmer. En undersøgelse af paradigmatiske samspil i danske modussystemer. Ph.d.-afhandling. Roskilde Universitetscenter, 2007

Institut for Miljø, Samfund og Rumlig Forandring

Department of Environmental, Social and Spatial Change

(ENSPAC)

Institut for Miljø, Samfund og Rumlig Forandring varetager forskning og uddannelse inden for en lang række områder relateret til interaktionerne mellem mennesket og dets miljømæssige, samfundsmæssige og rumlige betingelser. Instituttet anlægger en holistisk vinkel på løsningen af komplekse miljømæssige og samfundsmæssige problemer. Dets styrke er at kombinere traditionelle fagområder og dermed kunne tilbyde nye perspektiver og løsninger på disse problemer. Instituttets arbejdsområde er tilsigtet bredt, idet det udforsker den miljømæssige og menneskelige dynamik over et bredt udvalg af tidslige (fortid, nutid og fremtid) og rumlige (lokale, regionale og globale) skalaer.

Forskningen i instituttet er organiseret i en række tematiske områder i en struktur, som opfordrer til tværfagligt og fleksibelt samarbejde. Nuværende fokusområder omfatter populations- og økosystem-økologi, miljøplanlægning og -regulering, mobilitet, turisme og transport, regional planlægning og udvikling, bystudier, bæredygtigt arbejdsliv, landskabsforskning, miljøhistorie, kulturel identitet, bæredygtig fødevarerproduktion og vedvarende energi i følgende forskningsgrupper:

- *Bæredygtigt Arbejdsliv*
- *Energi, Klima og Miljø*
- *Miljødynamik*
- *Miljøplanlægning - Innovation, Regulering og Kapacitetsopbygning*
- *Rum, Sted, Mobilitet og By*
- *Sundhed, Miljø, Hverdagsliv og Fødevarer.*

Det har høj prioritet for instituttet at styrke samarbejdsrelationerne med offentlige og private aktører,

og vi tilskynder kraftigt til samarbejde med partnere i industrien, sektorforskningsinstitutioner, regionale institutioner, NGO'er og internationale institutioner.

Instituttet udbyder bachelor- og kandidatuddannelser i: *Geografi, Miljøbiolog, Tek-Sam* samt *Sundhedsfremme og Sundhedsstrategier*, såvel som specialiserede kombinationer af disse uddannelser.

Instituttet udbyder også et internationalt Master of Science program i Technological and Socio-Economic Planning: *Environmental Policy and the Global Challenge – International, Regional and Local Perspectives*. Samt en diplomuddannelse for *Turistførere*.

Instituttet er vært for den nationale forskerskole *GESS (Graduate School of Environmental Stress Studies)* og forskeruddannelsesprogrammet i *Teknologi & Samfund*. Instituttet er partner i forskerskolen *Business, Society and Globalization* og forskerskolen *Livslang Læring*.

Instituttets faciliteter omfatter et kvartærtids argon-daterings laboratorium – finansieret af en 12 mio. kr. bevilling fra VILLUM KANN RASMUSSEN fonden – den eneste af sin slags i Danmark, en moderne GIS-facilitet inklusive et omfattende arkiv over både moderne og historiske rumlige data, et kortlaboratorium, et pollenanalyzelaboratorium, analytiske laboratorier udstyret bl.a. til elementar-, næringsstof- og HPLC-analyser, klimarum og et jordanalyselaboratorium. Instituttet har også adgang til RUCs to feltstationer, beliggende ved Isefjorden.

Ph.d-grader i 2007

Gunnar Thor Johannesson forsvarede sin ph.d.-afhandling: *Emergent Tourism: An actor-Network Approach to Tourism Economies*, 18. april 2007.

Malene Freudendahl-Pedersen forsvarede sin ph.d.-afhandling: *Mellem frihed og ufrihed - strukturelle fortælinger om mobilitet i hverdagslivet*, 25. juni 2007.

Mikkel Funder forsvarede sin ph.d.-afhandling: *Tomorrows People, Power, Participation and Community Based Natural Resource Management in Southern Thailand*, 21. september 2007.

Louise K. Poulsen forsvarede sin ph.d.-afhandling: *Degradation and Vertical Flux of Copepod Fecal Pellets*, 12. oktober 2007.

Større aktiviteter

I 2007 er der foregået en intensiv planlægning af to uddannelser, som også blev akkrediteret i 2007 og starter med at optage studerende pr. 1. september 2008.

Det drejer sig om:

- En masteruddannelse i *Kulturplanlægning*
- En kandidatuddannelse i *Arbejdsliv*

Kulturplanlægningsuddannelsen (MPK) er en masteruddannelse, der forløber over 2 år og samlet svarer til 1 års fuldtidsstudie, som er et efteruddannelsesstilbud til ansatte i den offentlige sektor – specielt planlæggere, kultur- og socialarbejdere, men også ansatte i turistforeninger, konsulenter og private erhvervsdrivende er uddannelsens målgruppe. Kulturplanlægning og oplevelser spiller en stadig mere central rolle i samfundsudviklingen. Der tales om en transformation til et samfund, hvor kreative erhverv, kultur og oplevelser spiller en hovedrolle. I økonomisk forstand sammenfattes denne transformation i den udbredte brug af begrebet 'oplevelsesøkonomi', som rummer en række udfordringer i for-

hold til vante forestillinger om kultur, og om hvordan erhvervsvirksomheder innoverer og skaber, organiserer og lokaliserer sig, markedsfører sig og ledes.

Elementer i uddannelsen er: Kulturplanlægningens genstandsfelt – oplevelsesøkonomi, kulturmiljø, byudvikling, kultursektoren og fysisk planlægning. Befolkningens mangfoldige kulturer – livsformer, hverdagsliv og levede kulturelle identiteter. Kulturplanlægningens metoder, kriterier og værdier - æstetik, landskab, historie, etik og by- og regional udvikling (se: www.ruc.dk/mkp/).

Arbejdslivsstudier er et problemorienteret tværfagligt studium, baseret på arbejdslivsforskningen på RUC. Faget er planlagt og vil blive gennemført i et samarbejde mellem Tek-Sam, Virksomhedsstudier, Psykologi, Pædagogik, Internationale Udviklingsstudier. Arbejdslivsstudier skal give den studerende indsigt i arbejdslivets sociale, kulturelle og sundhedsmæssige problemstillinger. Faget skal give den studerende en teoretisk og metodisk forståelse af, hvordan disse problemer kan begribes og bearbejdes, såvel videnskabeligt som praktisk.

Med dette fag udfordres fremtidens håndtering af arbejdsmiljøet. Det kan ikke forventes, at arbejdsmiljøproblemstillinger i fremtiden vil blive opfattet som et afgrænset felt, håndteret af en afgrænset arbejdsmiljøprofession. Arbejdsmiljøproblemstillinger vil i fremtiden blive håndteret i tæt sammenhæng med ledelse, organisationsudvikling, teknologiuudvikling, organisationskultur, Corporate Social Responsibility (CSR) mv.

Arbejdslivsstudiet påbegyndes efter gennemførelse af basisstudiet, og faget kombineres med andre fag på RUC – typisk med Virksomhedsstudier, Psykologi, Pædagogik, Internationale Udviklingsstudier eller Den teknologisk samfundsvidenskabelige planlæggeruddannelse (Tek-Sam). Faget knyttes til Center for arbejdsmiljø og arbejdsliv ved RUC (se: www.aliv.ruc.dk).

'*Environmental Risk Assessment*' is a two years specialization (in English) for masters students aiming to educate and qualify them to be experts in the monitoring, regulation and assessment of anthropogenic products and discharges that impact the environment. Furthermore, the Master's students should acquire skills for employment in the new municipalities and environmental centres as well as in the environmental protection agency, consulting companies and industries.

The first year of study is composed of the 1st Master's module for Environmental Biology and Technological & Socio-Economic Planning, respectively. The second year is planned as a fully integrated experimental study resulting in one final thesis of the Master's project work.

The impact of different chemicals on the environment is one obvious topic to study. Focus could be on: Fate in the environment, toxic effects, monitoring, regulation, remediation, improvements, and new technology. And further evaluating the trends and effects of eutrophication in ecosystems: Effects of nutrient enrichment on ecological communities, nutrient cycling processes, monitoring and trends in nutrient loadings, remediation of nutrient loading, alternative (ecological) wastewater treatment.

Seminarer og konferencer

Ud over en flot række af faglige seminarer, der gennem 2007 er afholdt på fredage eftermiddage, er der på ENSPAC blevet afholdt en del større arrangementer, bl.a.:

Åbningsseminar i forskningsgruppen *Rum, Sted, Mobilitet og By* med internationale samt interne oplægsholdere, 19. april 2007.

Konference om 'Demokrati og naturforvaltning' 1. oktober 2007.

Konferencen 'Festival på Tværs' 22. og 23. november 2007.

Konference om 'Social kapital og borgerinddragelse' 28. november 2007.

Personale i 2007

VIP: 47

TAP: 24

Ph.d'ere: 34

Eksternt finansieret: 17 (VIP).

Anvendelse af satellitbilleder til biokemisk og miljøorienteret modellering af planters CO₂ optag og fordampning

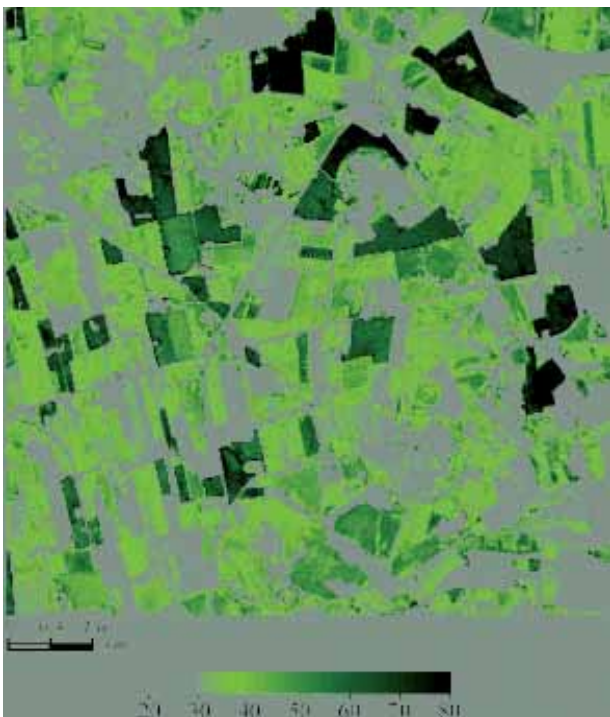
Af Lektor Eva Bøgh

For at forstå og forberede os på den udvikling som ændringer i klima, arealanvendelse og næringsstofftilførsel har på planteproduktion og vandressourcer, kan biokemiske fotosyntese/stomata-modeller være anvendelige, når de kobles med rumlig information om vores omgivelser (fx klima, jord, arealanvendelse). I Danmark ændrer de biofysiske forhold for afgrødeproduktionen sig for tiden på grund af restriktive kvælstofnormer og klimaforandringer. Kvælstofnormer, der svarer til ca. 90 % af det økonomisk rentable niveau, påvirker planternes maximale fotosyntese (Rubisco) kapacitet, hvilket kan forårsage, at

transpirationen reduceres og bladtemperaturen stiger. Set på større skala kan kvælstofstress påvirke såvel klima som vandressourcer. Samtidigt mærker landbruget nu den globale opvarmning og afgrødeproduktionen søges tilpasset ved at erstatte dyrkningen af kornafgrøder med majs (C₄), der er mindre følsom over for høje temperaturer og kvælstofstress. Da C₄ planter har en mindre stomata ledningsevne end C₃ planter kan udbredelsen af majs påvirke såvel energibalance som hydrologiske forhold på landjorden.

Biokemiske fotosyntese/stomata-modeller er vel-etablerede og anvendes hyppigt i forbindelse med CO₂ og klimamodellering. Et problem er dog, at Rubisco kapacitet varierer med bladkvælstofindhold (der oftest er ukendt), hvilket giver et beregningsproblem for naturlige områder og for landbrug med begrænset kvælstoftilførsel. Jordobservationer fra nye typer af satellitter har i denne sammenhæng et vigtigt potentiale for at måle bladenes kvælstofindhold.

I et forskningsprojekt finansieret af det danske forskningsrådssystem blev der på RUC i 2005-2008 gennemført et samarbejde med Århus Universitet og Københavns Universitet med det formål at bestemme planternes kvælstofinformation fra satellitdata og indarbejde denne information i fotosyntese og agro-økologisk modellering på mark- og landskabs-skala. Forskningsprojektet anvendte måling og analyse af bladkvælstofindhold, klorofylkoncentration og bladfotosyntese på forskellige typer af marker, der var udsat for varierende kvælstofstilførsel. På basis af disse data blev der udviklet en metode til bestemmelse og kortlægning af planternes klorofyl- og kvæ-

Figur 1. For at kortlægge kvælstofindhold blev der anvendt jordobservationer fra satellitten SPOT, der har en rumlig opløsning på 10 m.

stofindhold fra satellitdata (se figur 1), og et nyt biokemisk baseret fotosyntese- beregningsmodul blev indarbejdet i en agro/øko-hydrologisk model, Daisy (<http://www.dina.kvl.dk/~daisy/>).

Daisy er en internationalt anerkendt dansk model, der har udbredt anvendelse inden for såvel forskning som vandressourceforvaltning. I forskningsprojektet blev modellen anvendt til at kvantificere kvælstofs betydning for fotosynteseberegninger, og effekter af

klimaforandringer på kvælstofudvaskning og jordens vandbalance blev beregnet. Den udviklede metode til satellitbaseret kvælstofkortlægning vil i 2008-2011 blive anvendt inden for rammerne af EU-projektet NitroEurope i 6 Europæiske lande til validering af landskabsmodeller, der beregner kvælstofinteraktioner og deres betydning for klimaet.

SLIB - Segregation, Lokal Integration og Beskæftigelse

Af professor John Andersen

RUC og Statens Byggeforskningsinstitut (SBI) gennemfører i samarbejde et forskningsprojekt under navnet (SLIB). Projektet løber i perioden 2005 – 2008 og har et budget på 7,4 mio. kr. under Det Strategiske Program for Velfærdsforskning, og ledes af professor John Andersen, RUC, Institut for Miljø, Samfund og Rumlig Forandring i samarbejde med Knud Erik Hansen og Hans Skifter Andersen, SBI.

Forskningsprojektet er især rettet mod problemstillinger og indsatser, som indgår i regeringens strategi mod ghettoisering fra maj 2004. Dets hovedsigte er analyse af organisation, produktion og implementering af lokale velfærdsforanstaltninger i udsatte byområder. Projektet belyser forskellige lokale velfærds- og integrationsproblematikker i relation til beskæftigelse, bekæmpelse af segregation, boligsoziale problemer, organisation og deltagelse samt udsatte børn og unge i boligområderne.

Der forskes i følgende delprojekter under SLIB:

- De etniske minoriteters bosætningsmønstre i Danmark - konsekvenser for integrationen
- Integration, rummelighed og konflikthåndtering i boligområder
- Årsager til og midler mod "ghettoisering"
- Beskæftigelsespolitik i udsatte byområder.

RUC er ansvarlig for gennemførelse af delprojektet om beskæftigelsespolitik.

Projektets empiri er lokalområdestudier - en praksisnær "bottom-up" analyse af især etniske minoriteters møde med og oplevelse af de beskæftigelses- og iværksætterfremmende foranstaltninger i de 4 lokalområder: Vollsmose, Nørrebro/Mjølnerparken, Høje Tåstrup og Gellerup/Århus.

Analyserne af de 4 områder dækker følgende temaer:

Overordnet profil af områderne. hvor vi ser på udviklingen i beboersammensætningen, flyttemønstrene m.v.

Profil af kontanthjælpsmodtagerne og beskæftigelsesforanstaltningerne i områderne, som er en registerbaseret forløbsanalyse af kontanthjælpsmodtagerne: hvem og hvor mange fastholdes eller kommer i arbejde og uddannelse, og hvilke aktiveringsforanstaltninger bruges af hvem?

Borgernes syn på aktiverings- og beskæftigelsesforanstaltningerne er baseret på en telefoninterviewundersøgelse (ca. 1200 udspurgte) om beboernes og de aktiveredes syn på deres område, deres beskæftigelsesmuligheder og syn på sagsbehandlere/jobkonsulenter, oplevelse af barrierer for arbejdsmarkedsintegration m.v. Hovedresultatet er et meget polariseret billede: ca. 1/3 er meget utilfredse med social- og beskæftigelsespolitikken, mens resten er nogenlunde tilfredse.

Strategier, institutioner og praksisser i områderne – betingelser for en bæredygtig beskæftigelsespolitik i udsatte byområder. I de overvejende kvalitative analyser af beskæftigelsespolitikken i de fire områder, ser vi både på udviklingen i den ordinære beskæftigelsesindsats, der har været og er under markant omorganisering i forbindelse med etablering af de nye jobcentre, kommunal reform m.v. og på udviklingen i de område- og projektbaserede indsatser.

Analyserne placerer beskæftigelsespolitikken i en bredere kommunal- og bypolitisk kontekst med hen-

blik på at få nærmere greb om de (lokal)politiske og institutionelle kontekster. Samtidig har vi analyseret de konkrete metoder, redskaber og praksisser, der gør en forskel.

Formålet er at give et bidrag til en multifacetteret indkredsning af, hvilke forhold der har hæmmet og fremmet en bæredygtig udvikling af beskæftigelsesindsatsen: innovative frontlinjepsikser, understøttelse af empowermentprocesserne blandt beboerne, læring og institutionelt samspil mellem integrationspolitikken, beskæftigelsesindsatsen og områdeløftstrategierne osv.

Hovedkonklusionen er at anerkendte metoder, empowermentstrategier gør en stor forskel. Troværdige

konkrete, realistiske jobudsigter for de arbejdsløse og smidig effektiv (og anerkendt) sagshandling er helt afgørende.

Bæredygtig eller robust udvikling af beskæftigelsespolitikken handler både om at *udvikle* de gode ideer, at *implementere*, udvikle og afprøve disse og endelig at sikre en *forankring*, når udviklingsarbejdet er slut. Det sidste er en stor, men ikke umulig udfordring, fordi der er mange aktører og institutioner på banen: de kommunale forvaltninger, jobcentrene, diverse projekt- og konsulentmiljøer, kvarter/områdeløft sekretariater, afdelingsbestyrelser, beboernetværk m.v.

Institut for Natur, Systemer og Modeller

Department of Science, Systems and Models

(NSM)

Institut for Natur, Systemer og Modeller huser de naturvidenskabelige grundfag fysik, kemi, matematik og biologi - i et molekylært og medicinalt perspektiv. Fagene er udgangspunkt for instituttets forskning, undervisning og formidling og de dyrkes enkeltfagligt, tværfagligt, anvendelsesorienteret og i formidlingssammenhæng. Instituttets virke er afhængigt af en stor og varieret apparaturpark, af et omfattende forbrug af materialer i den eksperimentelle forskning og undervisning og af mange hænder til de avancerede og langvarige delprocesser i forskningen. Instituttet har gode forudsætninger for at intensivere orienteringen mod tværfaglige projekter af grundfaglig og anvendelsesorienteret karakter og opnå ekstern støtte til forskningen.

Instituttet startede året med en ny institutleder. Der blev tidligt i foråret ansat en lektor i medicinalbiologi, en sekretariatsleder, samt to adjunkter i fysik som erstatning for pensionerede medarbejdere. I løbet af året blev også ledigblevne stillinger som sekretær for biologistudienævnet og for kemi-studienævnet besat. Året var præget af det forhold at størrelsen af den interne bevilling i forhold til det hidtidige forbrug ville medføre et større underskud, og med den kommende ændring af budgetrationaler over mod en mere indtægtsbaseret model, ville dette ikke blot være et overgangsfænomen, fordi der har været lave studentertal inden for de naturvidenskabelige fag inkl. nat-bas i en årrække. Besparelser blev især fundet på driften, som i forvejen var utilstrækkelig til det hidtidige aktivitetsniveau. Da universitetet som helhed ifølge budgetprognoser ville komme ud med underskud for året, intensiverede bestyrelse og direktion bestræbelserne på at institutterne skulle spare og udarbejde

reducerede budgetter for deres virke i de kommende år. Institut for Natur, Systemer og Modeller med de små naturvidenskabelige grundfag var især i søgelyset. Kulminationen blev sent på året at først sekretariatslederen og siden institutlederen gik af, og instituttet måtte finde medarbejdere til at varetage posterne for en kortere konstitueringsperiode hen over årsskiftet, alt imens budgetterne og instituttets og fagenes fremtid blev diskuteret ivrigt på hele universitetet.

Forskning

På instituttet er forskningen organiseret i forskningsgrupper og den drives inden for en række tyngdepunkter, idet de enkelte forskere i flere tilfælde deltager i flere af disse emneområder:

- Amorfe og bløde stoffers struktur og dynamik, som de blandt andet undersøges i grundforskningscentret "Glas og Tid" er et højt prioriteret fokusområde.
- Funktionelle biomaterialer baseret på naturstoffer og biokalorimetri med dertil knyttede eksperimentelle teknikker og teoretiske metoder danner det fokuserede udgangspunkt for den kemiske forskning
- Matematiske modeller og deres grundfaglige forudsætninger har fokus på modellering af udvalgte biologiske fænomener og faststoffysiske systemer.
- Cellers og hele organismers fysiologi studeres såvel grundfagligt som anvendelsesorienteret, bl.a. med henblik på udvikling af nye typer af antibiotika og på antifryse proteiners medicotekniske og industrielle anvendelse.
- En anden del af instituttets biologiske forskning

er tæt knyttet til molekulære mekanismer for udvikling og bekæmpelse af sygdomme, som f.eks. i studiet af mitochondrie-sygdomme, cancer, Alzheimer og diabetes.

- Matematikkens og de naturvidenskabelige fags didaktik, der hidtil har været centreret om matematikkens, fysikkens og kemiens didaktik.

Instituttets forskning er i høj grad støttet af eksterne midler. I 2007 hentede 68 projekter af meget forskellig størrelse bevillinger hjem på godt 16 mio. kr., hvoraf godt 9 mio. kr blev brugt til ansættelser af ph.d. studerende og post doc's mv. Den store andel af driftsmidler (7 mio. kr.) gav en helt uundværlig saltvandsindsprøjtning i forhold til de interne midler, hvor mindre end 15% er til drift.

Nogle highlights fra året:

Adjunkt Kristine Niss, der forsker i "Glas og tid", har gennem projektet "*Aging*" af polyisobutylene under glasovergangen fået tildelt et stort legat til yderst lovende kvindelige forskere. Det er første gang at L'Oreal Danmark legaterne uddeles med støtte af Den danske UNESCO-nationalkommision og Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab.

Professor Poul Erik Hansen med kolleger har opbygget samarbejde med universiteter i Kina og Vietnam om naturstoffer af polyphenoltypen - bl.a. udvundet af frugtskaller og lægeurter - i søgen efter midler mod cancer og fedme. I 2007 har 6 fjernøstlige ph.d.- og masterstuderende således deltaget i projektet ved instituttet under anvendelse af avanceret måleudstyr.

Lektor Viggo Andreasen har modtaget 1.26 mio. kr. fra Forskningsrådet for Sundhed og Sygdom til modellering af influenza epidemier, specielt overgangen mellem de store pandemier og de normale vinterepidemier. Projektet drager nytte af unikke data for influenza-relateret sygelighed og dødelighed, som er registreret i København for perioden 1878-1935.

Lektor Hans Ramløv og Professor Anders Løbner-Olesen har identificeret og klonet generne for 8 antifryse proteiner (AFP'er) fra billen *Rhagium mordax*. Disse er i stand til at generere en non-kolligativ fryse-punktssænkning på op til 10 C°. Forskerne er blevet tildelt CAT's Innovationspris, der er indleveret patentansøgning på AFP'ernes bioteknologiske anvendelser og projektet har opnået en større innovationsbevilling.

Lektor Louise T. Dalgaard har modtaget en større treårig bevilling fra Forskningsrådet for Teknologi og Produktion til projektet: "Development of a new diagnostic test for blood glucose monitoring in diabetic patients – an alternative to the HbA1c test". Den danske titel er: "Udvikling af et nyt diagnostisk assay for måling af blod-sukker kontrol hos diabetiske patienter – et alternativ til 'sladreproven'".

Lektor Morten Blomhøj og professor Mogens Niss har, for at nyttiggøre den didaktiske forskning, i efteråret afholdt "Vanskeligheder ved tilegnelse af matematiske begreber - videreuddannelseskursus for matematiklærere på gymnasialt niveau". Deltagernes udviklingsarbejde i egne klasser som en integreret del af kurset indgår som empiri i det videre arbejde.

Forskere og ph.d. studerende ved instituttet deltog desuden i Galathea 3-ekspeditionen i to projekter: Den første globale analyse af marin forurening blev monitoreret i projektet "Miljøfremmede stoffer og metaller", og "Antifryseproteiner hos Antarktiske fisk" hentede vigtig empiri på togtet.

Forskeruddannelsesprogrammer

Instituttet huser følgende programmer inkl. de to nye biologi programmer:

- Soft and biomolecular matter
- Matematisk modellering og dens grundvidenskabelige forudsætninger
- Mitochondriernes rolle i sundhed og sygdom (ny)
- Basic and Clinical Microbiology (ny)
- De naturvidenskabelige fags didaktik

og er part i flere programmer, der huses ved andre universiteter.

Seminarer, særlige arrangementer m.v.

21.9.07 afholdt professor Vilhelm A. Bohr forelæsningsen "Genome Instability and Aging" i forbindelse med hans udnævnelse til æresdoktor ved RUC's årsfest.

I løbet af året er der afholdt godt 25 IMFUFA-seminarer med eksterne og interne foredragsholdere om emner inden for matematik, fysik og naturvidenskab generelt eller emner af relevans for universitetsundervisning, herunder den årlige "Modeldag" og et par workshops.

Ved "Nat-dage" på RUC 7. marts og 26. september deltog adskillige af instituttets forskere som foredragsholdere for primært gymnasieklasser.

I efteråret var specialestuderende på foredragsbesøg om egne projekter på omegnens gymnasier.

Medarbejdere ved instituttet (herunder Nat-Bas) ultimo 2007

40 VIP (incl. 1 konst. institutleder og 1 konst. sekretariatsleder)

17 eksterne lektorer og undervisningsassistenter og 1 studenterunderviser

19 eksternt finansierede VIP (forskning)

40 ph.d.-studerende, heraf 27 eksternt finansieret

4 AC-TAP

10 kontor-tap, heraf 1 eksternt finansieret og 2 vakante

3 edb-medarbejdere (PROSA)

18 TEK-TAP, heraf 1 ansat med løntilskud, 1 i flexjob, 1 vakant og 2 elever (værksted)

5 studentermedhjælpere (heraf 4 eksternt finansieret)

1 lektor emeritus

5 adjungerede professorer

4 æresdoktorer

Hen mod årsskiftet var der 252 studerende på nat-bas og 336 studerende, der studerede et eller to af instituttets fag efter de to første år. Heraf valgte lige omkring halvdelen at kombinere et af instituttets fag med et fag fra et andet institut.

Termiske fluktuationer – hvorfor skulle det nu være interessant?

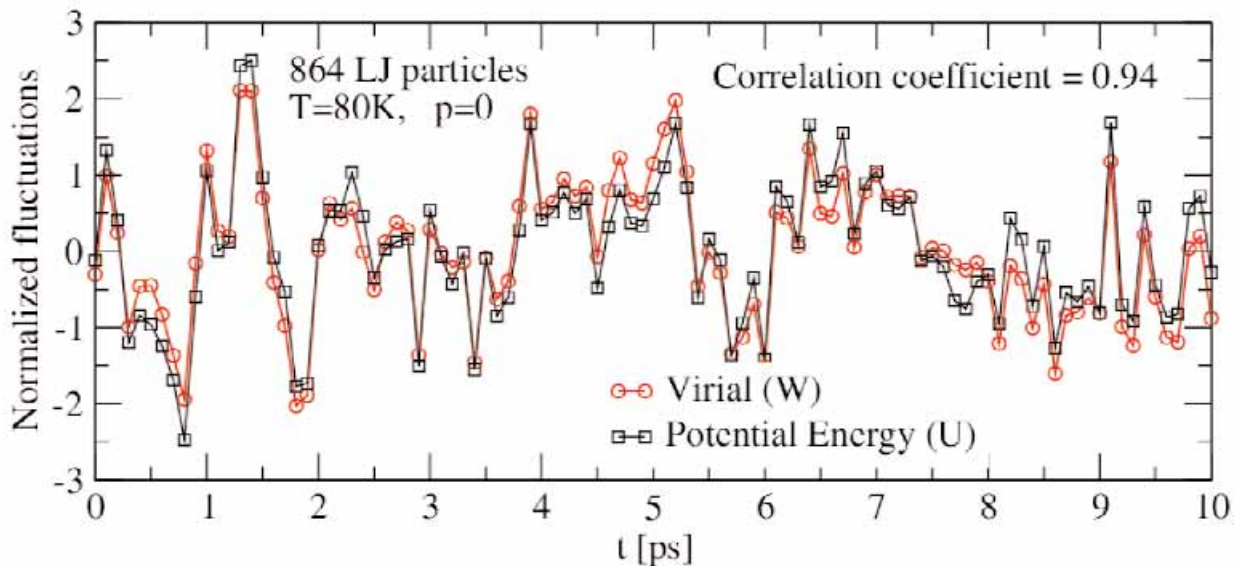
Af: Jeppe Dyre og Thomas Schrøder, Danmarks Grundforskningsfonds Center for Seje Væskers Dynamik, "Glas og Tid", Forskningsgruppen IMFUFA, NSM.

Grundforskning er drevet af nysgerrighed. Dette er historien om en opdagelse gjort i forbindelse med ph.d.-studerende Ulf Rørbæk Pedersens indledende 6-måneders opgave, en opdagelse som har påvirket hele vores tilgang til forskningen ved "Glas og Tid".

Hvis man forestiller sig at måle energien af kaffen i en kaffekop, ville man se at energien aftager med tiden i takt med at kaffen bliver koldere. Overlejet denne tendens vil der være små fluktuationer, støj som aldrig kan undgås. Disse fluktuationer afspejler det faktum, at kaffen består af molekyler, som udviser stor tilfældighed i deres bevægelse. Selv når kaffen antager stuetemperatur og dermed er i ligevægt med omgivelserne, vil fluktuationerne bestå. De dør aldrig ud.

Dette fænomen er velforstået og beskrevet i den såkaldte statistiske fysik, en klassisk disciplin som har mere end 100 år på bagen. Næppe nogen forventede at der egentligt var mere at sige om denne sag. Men ad forskellige omveje begyndte vi vha. computer-simuleringer at kigge på termiske fluktuationer som de faktisk udspiller sig i tiden (se figur 1). Det model-system vi endte med at studere, var den såkaldte "Lennard-Jones væske". Det er et af de allermest studerede systemer i computer-simuleringernes historie, og det er i dag byggestenen for mange mere komplicerede systemer som fx computer modeller af proteiner.

Figur 1 viser tryk og energifluktuationerne af Lennard-Jones væsken som funktion af tiden. Hver for sig er

Figur 1: Tryk og energifluktuationerne af Lennard-Jones væsken som funktion af tiden. Mere præcist er det der er plottet de såkaldte konfigurationelle bidrag (henholdsvis "Virial" og "Potential Energy"). Figuren er taget fra [1].

signalerne som forventet - de udviser tilfældige fluktuationer omkring ligevægt. Men ingen havde tidligere observeret at de to signaler følges så pænt ad – de er stærkt korrelerede. Når vi i det forløbne år har vist kurven til kolleger i udlandet, har reaktionen varieret fra ”Det er trivielt” over ”Det er spændende” til ”Det er forkert”. Muligvis af samme grund havde vi en del problemer med at få resultatet publiceret, men det lykkedes til sidst – oven i købet i et af fysikkens fornemste blade [1].

Noget som er ”forkert” kan vel ikke samtidigt være ”trivielt rigtigt”? Vores forskning har vist at de stærke tryk-energi korrelationer hverken er forkerte eller trivielle. De giver tværtimod vigtige informationer om væsken der studeres. Vi har nu fundet en række modelsystemer som udviser denne opførsel, men der er også undtagelser, fx vand og methanol (træsprit). Eksistensen af undtagelser er i sig selv bevis på at korrelationerne ikke er trivielle.

Lennard-Jones væsken er ikke sejtflydende, den er faktisk meget dårlig til at danne en glas, og den var derfor slet ikke i fokus i vores forskning i ”Glas og Tid”. Men vi ser tilsvarende stærke korrelationer for en række seje væsker som er glimrende glasdannere. Faktisk har opdagelsen givet anledning til et forslag om at seje væsker bør deles i to klasser: ”Strongly correlating viscous liquids” – og så alle de andre, mere komplicerede glasdannere.

Et fænomen der observeres i computer-modeller er først rigtigt interessant, hvis man også kan observere det for virkelige systemer i laboratoriet. Ved at analysere andre forskeres for længst publicerede eksperimentelle data for ædelgassen Argon, har vi vist at for dette system er tryk- og energi fluktuationerne ikke mindre end 96% korrelerede. Dette er den første påvisning af stærke tryk-energi korrelationer i et eksperimentelt system.

Af større relevans for vores forskning i ”Glas og Tid” er konsekvenserne af stærke tryk-energi korrelationer

for sejtflydende væsker – altså væsker der bliver mere og mere sejtflydende når de køles ned (de fleste kender eksemplet med honning, der bliver meget mindre flydende når det kommer i køleskabet). Meget kort fortalt er formålet med vores forskning, at forstå hvorfor disse væsker opfører sig som de gør. Vi har vist at sejtflydende væsker, der udviser stærke tryk-energi korrelationer er særligt simple på en række områder. Dette gør ”Strongly correlating viscous liquids” til et oplagt udgangspunkt for videre forskning inden for området. Vi arbejder nu på at fremskaffe eksperimentel evidens for at denne klasse af væsker faktisk eksisterer.

Som et eksempel på grundforsknings uforudsigelighed viser det sig, at opdagelsen også kan forklare eksperimentelle målinger på såkaldte biomembraner (disse udgør væggene i alle cellerne i vores krop). Disse målinger udgør baggrunden for en spændende og kontroversiel ny teori for hvorledes nervesignaler bliver transporteret i vores nervebaner. Vi samarbejder i øjeblikket med forskere fra Niels Bohr Institutet og Danmarks Tekniske Universitet for at afdække dette aspekt af sagen – selvom det unægteligt ligger et stykke fra de seje væsker...

1. Ulf R. Pedersen, Nicholas P. Bailey, Thomas B. Schrøder, Jeppe C. Dyre: ”Strong Pressure-Energy Correlations in van der Waals Liquids”, *Physical Review Letters* 100, 015701 (2008).

Børsteorme, zebrafisk, snegle og Vædderen:

Hvorfor RUC-forskere kom verden rundt med Galathea3

Ole Andersen, Anne Jørgensen, Kim Rewitz, Lene Juel Rasmussen, Jakob Strand*, Jan Christensen**, Bjarne Styrishave. *DMU/AU **KU-LIFE

En forskergruppe på NSM har i en årrække studeret medlemmer af cytochrom-P450 enzymfamilien (CYP-enzymmer) og deres roller i metabolisme af endogene (hormoner) og exogene (især polyaromatiske hydrocarboner, PAHer) stoffer i marine organismer. Børsteormen *Nereis virens* er robust overfor mange forureningsstoffer inklusive PAHer på grund af et meget effektivt metabolismesystem, bl.a. CYP-enzymmer, som vi har karakteriseret med molekylære og biokemiske metoder. Efterfølgende er CYP-enzymmer undersøgt i flere andre arter, og adskillige hidtil ukendte enzymer og deres gener er karakteriseret, og vi har sandsynliggjort, at flere af enzymerne omsætter både endogene og exogene stoffer, og at deres aktivitet reguleres af både endogene og exogene stoffer.

Steroidhormoner og miljøforurening: Kvindelige (østrogen) og mandlige (androgen) kønshormoner dannes fra kolesterol katalyseret af CYP-enzymmer. Hormonerne, der virker ved via hormonreceptorer (østrogenreceptor/androgenreceptor) at påvirke udtrykket af grupper af gener, der koder for proteiner nødvendige i overordnede udviklingsprocesser som for eksempel seksuel modning, kan selv ved meget lave koncentrationer standse/stoppe/ændre et individs udvikling fra foster til voksen. Kemikalier i den meget store gruppe af hormonforstyrrende stoffer, der blandt andet indeholder lægemidler, hjælpestoffer i for eksempel maling, plast, samt mange pesticider, kan påvirke de overordnede udviklingsprocesser ved at være østrogene (virke via receptoren på samme måde som naturligt hormon), anti-østrogene (hæmme naturligt hormons effekt via receptoren),

androgene eller antiandrogene. Desuden kan stoffer påvirke hormonbalancen ved at op- eller nedregulere eller hæmme de CYP-enzymmer, der er involveret i at opretholde hormonbalancen. Effekterne kan være usynlige og først vise sig når næste generation skal startes – eller når næste generation vokser op. Mennesker og økosystemer udsættes ofte for komplekse blandinger af mange stoffer hver især tilstede i meget lave koncentrationer, altså, hvert enkelt stof alene er uden effekt, men tilsammen kan stofferne medføre fysiologiske effekter, der for menneskers vedkommende griber ind i deres liv ved for eksempel at medføre at et par ikke kan få børn. Situationen kompliceres yderligere af, at mange af disse forurenings biologiske aktivitet er stærkt afhængig af deres metabolisme, der i de fleste tilfælde primært katalyseres af CYP-enzymmer. Parallelt med disse undersøgelser har vi undersøgt effekterne af "udviklingshormonerne" ecdysteroider og deres metabolisme via CYP-enzymmer i en række arter.

Zebrafisken som model: Vi undersøger de molekylære virkningsmekanismer for steroidhormoner og hormonforstyrrende stoffer i en zebrafiskemodel, der er relevant for økotoksikologiske og humantoksikologiske effekter. Den genetiske kønsbestemmelse i zebrafisk er i dag ukendt (man kender ikke det(de) gen(er), der via nedarvning styrer de aller første processer, som trigger det valg af udviklingsvej, der determinerer kønnet). Ved projektet søges de nøglegener identificeret, der bestemmer kønnet "han" ved at analysere genspressionen i de tidlige udviklingsstadier, hvor kønsdetermineringen sker. Det åbner mulighed for mere avancerede studier af kemikalier, der forstyr-

rer disse processer. Zebrafiskens genom er fuldt sekventeret, så genetisk arbejde er nemmere end i tilsvarende ikke sekventerede organismer. Dette tillod identifikation og karakterisering af zebrafisk androgenreceptoren (zfAR), der naturligt medierer effekter af hanlige kønshormoner i zebrafisk. På nuværende tidspunkt undersøges, hvordan forskellige typer af hormonforstyrrende stoffer påvirker receptorens funktion og dermed fiskens fysiologiske kønsudvikling.

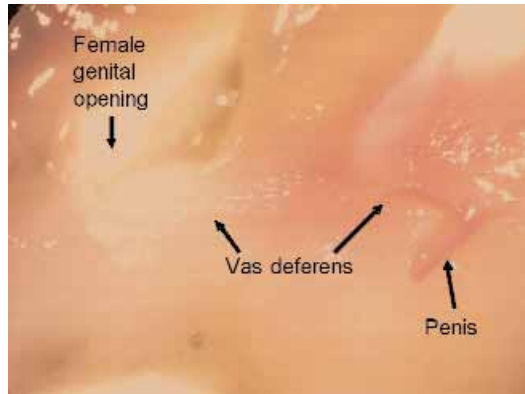
Kønsskifte hos snegle: En af de mest konkrete effekter af påvirkning med et menneskeskabt stof på kønsudvikling ses i havsnegle, især i gruppen neogastropoder, hvor hunsnegle selv ved ekstrem lav udsættelse for organotinforbindelser (iær tributyltin, TBT, fra skibes bundmaling) udvikler hanlige kønska-

rakterer (imposex). Denne maskulinisering er velbeskrevet fra havne og marinaer og stærkt besejlede farvande og er relateret til en ændret balance mellem androgener og østrogener, muligvis via organotinmedieret hæmning af det CYP-enzym, der omdanner testosteron til østrogen. Ved Galathea3-ekspeditionen indsamlede vi forskellige sneglearter fra en lang række positioner over hele kloden. Det var ikke forbavsende at se meget høje hyppigheder af imposex blandt snegle indsamlet i stærkt besejlede områder, men hunsnegle af arten *Harpevoluta charcoti* indsamlet ved Palmer station ved Antarktis havde 100% hyppighed af imposex. Analyser af sneglene og sediment har ikke kunnet påvise tilstedeværelse af organotin. Dette er den første påvisning af en hormonforstyrrende effekt i materiale indsamlet ved Antarktis og stiller spørgsmål om, hvorvidt *Harpevoluta charco-*

Vædderen på Galathea3-ekspeditionen. Her ved Unatoq, Grønland.

Imposex (stadium 4) i hunsnegl Harpovoluta charcoti indsamlet ved Palmer Station, Antarktis under Galathea3-ekspeditionen (Foto: Jakob Strand).

ti er ekstremt følsom eller om der er tale om et andet hormonforstyrrende stof. Tilsvarende resultater er tidligere fundet i sneglen *Buccinum finmarkianum* ved Thule Air Base i Nordvestgrønland.

RUC, Galathea3 og Miljøfremmede stoffer: Forskergruppen blev udvalgt til at deltage i Galathea3-ekspeditionen med projektet "Miljøfremmede stoffer", der dækker meget mere end den forskning, der beskrives her. Men ekspeditionen gav en enestående mulighed for at indsamle materiale, der indgår i nogle af de projekter, der er beskrevet ovenfor. Således er der indsamlet materiale til fortsættelse af systematisk arbejde med beskrivelse af CYP-enzymmer i forskellige arter og af imposex i snegle. De forskellige materialer analyseres desuden for en lang række af de miljøforureninger, der er kendt eller mistænkt for at være hormonforstyrrende.

Publikationer: (Allerede publicerede, se RUC.forsk).

Jørgensen A, Morthorst J, Bjerregaard P, Andersen O, Rasmussen LR 2008. Gene expression in zebrafish during gonadal sex differentiation. *Submitted to Reproductive Biology and Endocrinology.*

Styrishave B, Lund T, Andersen O. Ecdysteroids in female shore crabs *Carcinus maenas* during moulting and oocyte development. *Submitted to Journal of the Marine Biological Association of the UK.*

Strand J, Styrishave B, Andersen O. Endocrine disruption in the Antarctic gastropod *Harpovoluta Charcoti*. *To be submitted.*

Tairova Z, Giessing A, Hansen R, Andersen O. Pyrene metabolite 1-hydroxypyrene as a biomarker of PAH exposure in the marine polychaete *Nereis diversicolor*. *To be submitted.*

Dam E, Rewitz KF, Styrishave B, Andersen O. A systematic expression analysis of ESTs encoding cytochrome P450 genes in a crustacean: tissue and developmental expression and modulation by ecdysteroids and xenobiotics. *Submitted to BBRC.*

Kjellerup C, Styrishave B, Rewitz K, Andersen O. Gene expression of the *Carcinus maenas* ecdysteroid receptor (CmEcR) and the Retinoid-X receptor (CmRXR) during moulting and oocyte development. *To be submitted.*

Biokemi i en computerchip

Af professor Peter Westh

Det *Humane Genom Projekt*, der blev færdiggjort i 2003 og er et af historiens mest imponerende forskningsarbejder, bestemte rækkefølgen af de ca. 3.000.000.000 kemiske basepar, som er koden i den menneskelige arvemasse. Denne information har, sammen med lignende resultater for en række andre dyr og planter, et kolossalt potentiale for den biologiske og medicinske forskning i det nye århundrede. Det er imidlertid vigtigt at understrege, at selvom sekvensen af de 3 mia. basepar indeholder hele den kode, der er nødvendig for at opretholde og reproducere livet, er det langt fra al biokemisk information, der kan læses i det genetiske materiale. Alle gener – f.eks. de ca. 25.000 der findes i den menneskelige arvemasse – koder for et protein. Det vil sige, at når et gen aflæses, syntetiseres der et protein i cellen, som kan udføre en funktion, der kan være transport, katalyse eller opbygning af struktur som i skelet eller hud. Det betyder samtidigt at information om andre vigtige biologiske stoffer som f.eks. sukkerarter (saccharider) og fedt (lipider) kun indirekte og i begrænset omfang kan læses i generne. Som eksempel kunne nævnes fedtstoffet kolesterol, der findes i stor mængde i de membraner, der omslutter menneskelige celler, og herved giver membranerne en række nødvendige egenskaber. Kolesteroles gunstige effekt (der ofte glemmes når der tales om kostens indhold af stoffet) opstår ved dets samspil med membranens andre komponenter. Forståelsen af dette fænomen skal findes i membranens fysiske egenskaber og molekylernes gensidige vekselvirkninger – der er ingen information om dette problem i den genetiske kode. Konklusionen er, at den biologiske funktion opstår som et umådeligt kompliceret samspil mellem molekylerne i den levende celle, og at det er nødvendigt at kende spillereglerne herfor hvis man vil

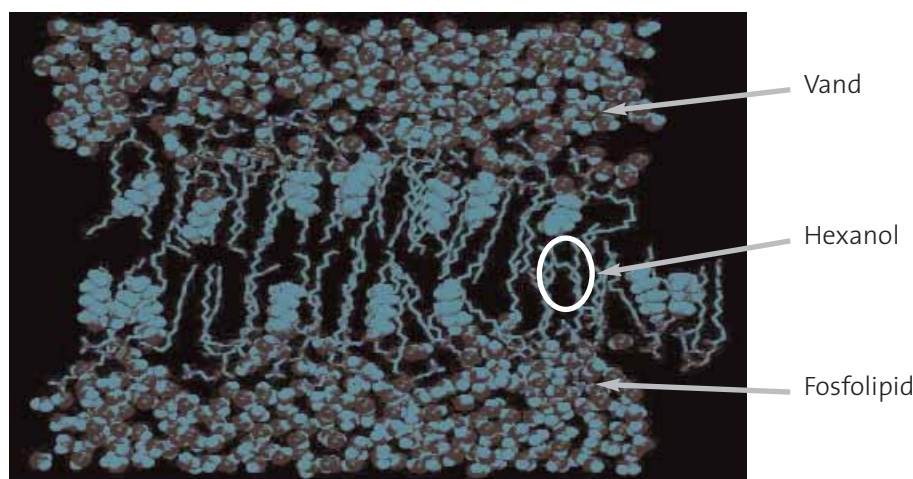
lave en grundlæggende beskrivelse af biokemien – selvom man kender koden i den bagvedliggende arvemasse.

En tilgang til opklaringen af disse spilleregler, der har vundet stigende interesse, er computer simuleringer. Denne type forskning bygger på to grundpiller. Den ene er årtiers arbejde i teoretisk kemi, der har udviklet forholdsvis præcise angivelser af de kræfter, der hersker mellem atomer, og den anden er den kolossale udvikling af regnekraften i moderne computere. På basis af det, er det nu muligt at få et billede af de enkelte atomers bevægelse i et biokemisk system som f.eks. et proteinmolekyle eller et stykke af en cellemembran, og herved få de mest basale informationer om biomolekylernes samspil. Computersimuleringen består af to hovedtrin. Først indlæses strukturen af de molekyler man ønsker at undersøge. Det vil sige, at metoden er begrænset til systemer hvis overordnede rumlige struktur er forholdsvis velbestemt. I det andet trin beregner computeren alle kræfter mellem atomer i systemet, og beskriver dernæst ved brug af Newtons bevægelsesligninger, hvordan de enkelte atomer vil bevæge sig. I det kræfterne mellem atomerne ændres med deres indbyrdes afstand, kan de kræfter der blev beregnet ved det første "billede" kun anvendes i et tidsrum, der er så kort at atomernes position kun ændres ganske lidt. Computeren går derfor frem i trin, hvor den beregner et nyt sæt af kræfter hver gang atomerne har bevæget sig en smule. Denne strategi, der betegnes molekyle dynamisk simulering, er et unikt værktøj der bl.a. giver mulighed for at følge detaljer i en biokemisk proces helt ned på det atomare niveau. Metoden har imidlertid også en række begrænsninger. Først og fremmest stiller den meget store krav til regnekraf-

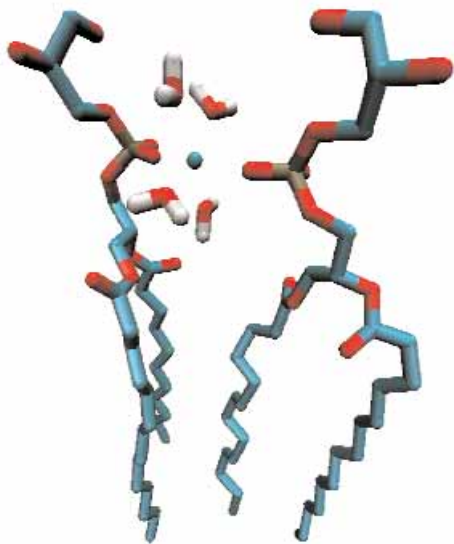
ten, og det betyder at man er begrænset til relativt små systemer og korte tidsforløb. Ved simulering af membraner, for eksempel, må vi nøjes med at se på et udsnit med et areal på godt og vel en milliontedel af en milliontedel af en kvadratmillimeter. Og oven i købet kan vi kun følge dette lille membranstykkets opførsel i mindre end en milliontedel af et sekund. Til trods for de umådelig små dimensioner i tid og rum ville det tage flere år for en moderne PC at gennemføre de beregninger, der altså iscenesætter membranstykkets "liv" for en kort periode. Heldigvis findes der i dag computer-klynger der kan klare beregningerne på uger eller måneder.

På NSM arbejdes der med molekyledynamiske simuleringer på flere systemer, herunder de omtalte membraner. Dette arbejde udføres under grundforskningsscenteret MEMPHYS, i samarbejde med forskere ved DTU og SDU. I figur 1 ses et eksempel, der belyser effekten af den stærkt bedøvende alkohol, hexanol,

på en model membran. Membranen er opbygget af såkaldte fosfolipider, der er angivet med turkise streger, mens vandmolekylerne over og under membranen er angivet med røde/hvide kugler. Hexanol er de tykke molekyler i hvid og turkis, der ligger i grænselaget mellem membranen og vandet. Figuren, der er et øjebliksbillede fra en simulering, giver direkte indblik i hvordan molekylerne i dette system organiserer og bevæger sig, og på basis af en lang række billeder i stil med Fig. 1, har vi foreslået at hexanols position i grænsefladen forstyrrer membranens pakning, og at det er denne forstyrrelse, der fører til den bedøvende effekt. I et andet eksempel har vi undersøgt hvordan metaller, herunder især calcium og natrium, påvirker membraner. I figur 2 ses et eksempel, hvor nogle få relevante molekyler er klippet ud af et simuleringsbillede. Man ser her hvordan calcium (i cirklen på figur 2) danner et kompleks hvori metallet bindes til to fosfolipider (de lange molekyler) og tre (rød-hvide) vandmolekyler. Det er velkendt at calcium varetager sig-

Figur 1: Øjebliksbillede fra molekyle dynamisk simulering, hvor et lille stykke membran bestående af fosfolipid molekyler (angivet med tynd turkis streger) undersøges. Over og under membranen er der (rød/hvide) vandmolekyler og indlejret i membranen ses tykkere turkis/hvide molekyler, der er alkoholen hexanol (i gul cirkel). På basis af disse simuleringer er der fremsat en teori om, hvordan alkoholen forstyrrer membranens struktur, og dermed hvorfor hexanol er et meget stærkt bedøvelsesmiddel.

Figur.2. Computersimulering af hvordan calcium (i cirklen) organiserer sig ved binding til lipider (lange rød/turkise molekyler) og vand (små rød/hvide molekyler). Strukturen er klippet ud af en simulering med mange molekyler (se fig. 1) og viser den grundlæggende påvirkning af dette metal på membraner. Det er foreslået at dannelsen af denne struktur er grundlaget for flere af calciums biokemiske funktioner.

nalfunktioner direkte involveret i reguleringen af talrige biokemiske processer, og vi har foreslået at dannelsen af komplekset illustreret i fig. 2 kan være den grundlæggende molekylære mekanisme for signaleffekten.

Molekyledynamiske simuleringer spås en afgørende betydning for opklaringen af de grundlæggende principper, der styrer samspillet mellem molekyler i den levende celle. I et nært parløb med eksperimentelle fysiske og fysisk-kemiske metoder vil simuleringerne give den indsigt der kræves for at afkode og fortolke den enorme information, der er frembragt i det humane genom projekt.

Samarbejdspartnere: Søren Toxværd, NSM, Dorthe Posselt, NSM, Günther Peters DTU

Referencer: Specialerapporter på RUB af Ulf R. Pedersen (2006) og Anders Lund (2007) giver grundige indføringer i metoden. Mere specifikke resultater findes i:

Pedersen, U.R., Leidy, C., Westh, P., & Peters, G.H. (2006) The effect of calcium on the properties of charged phospholipid bilayers, *Biochimica et Biophysica Acta*. 1758; 573-582.

Pedersen, U.R., Peters, G. & Westh, P. (2007) Molecular packing in 1-hexanol-DMPC bilayers studied by molecular dynamics simulation. *Biophysical Chemistry*. 125, 104-111.

Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning

Department of Psychology and Educational Studies

(PAES)

Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning blev etableret d. 1. september 2006 som led i RUC's samlede reformproces. Instituttets vision er at matche de bedste nationale og internationale forskningsmiljøer inden for områderne: *socialpsykologi*, der knytter sig til relationen individ/samfund og menneskers hverdagsliv: og *livslang læring*, der omfatter samspillet mellem menneskers livshistoriske læreprocesser og forskellige læringsmiljøer i deres samfundsmæssige kontekst.

Disse bestræbelser har været i fokus for indsatsen i hele 2007 med at formulere instituttets nye strategiplan for perioden 2008-2010. Visionen tager afsæt i tre forhold: For det første *RUC's særlige tværvidenskabelige profil*. For det andet *instituttets tværvidenskabelige profil*, der bevæger sig i grænselandet mellem humaniora og samfundsvidenskab: Både socialpsykologi og livslang læring relaterer sig således både til en samfundsmæssig og institutionel kontekst og til spørgsmålet om subjektivitet. For det tredje har forskning og uddannelse ved instituttet den målsætning både at *respektere psykologi og pædagogik som to fag*, der må begrundes og udvikles i selvstændige faglige fora og at arbejde systematisk med at udvikle fællesmængden i nye relevante kombinationer af instituttets spidskompetencer.

Instituttet varetager forskning, uddannelse og vidensdeling, blandt andet finansieret af omfattende eksternt virksomhed. Instituttet prioriterer tværfagligt samarbejde og interdisciplinære tilgange i overensstemmelse med RUCs overordnede målsætninger. Instituttet har en omfattende international kontaktflade til førende forskningsmiljøer i udlan-

det. PAES værdsætter et frugtbart samspil mellem eksternt finansieret forskning, instituttets prioriterede forskningsområder og uddannelserne.

Instituttet vægter faglig og samfundsmæssig relevans højt både i forskning og uddannelse. Instituttets forskning har ud over videnskabelig betydning også samfundsmæssig og uddannelsesmæssig relevans. Derfor findes en mangfoldighed af udtryk for forskningsaktivitet, der spænder fra disputatser, monografier og artikler i videnskabelige tidsskrifter eller lærebøger til bedømmelsesarbejde og debat i radio/TV. Denne tilgang indebærer kritisk distance og engagement, og den indebærer endvidere en vurdering af relevans ved nyudvikling af forsknings- og uddannelsesinitiativer, herunder instituttets rolle som en katalysator for udvikling af problem- og projektbaserede uddannelsesformer.

Instituttet har en bæredygtig og udviklingsorienteret profil, der omfatter fem forskningsgrupper, et tværgående forskningscenter, et center målrettet kompetenceudvikling gennem kombineret forskning, uddannelse og vidensdeling, tre kandidatuddannelser, tre masteruddannelser, en forskerskole samt medejerskab til en række nye uddannelsesinitiativer. Det hele suppleret af en i universitetssammenhæng meget omfattende eksternt finansieret forsknings- og uddannelsesvirksomhed. Instituttet tilstræber at integrere forsknings- og uddannelsesaktiviteterne således, at de til enhver tid indgår i et optimalt forhold med hinanden. Med instituttets markante profil inden for projekt- og gruppearbejde arbejdes her ikke kun med mere traditionelle former for forskningsbaseret undervisning, men også med uddannelsesgenererede forskningsaktiviteter.

Instituttet har således gennem et højt aktivitetsniveau inden for masteruddannelser, universitetspædagogik og samarbejder med private, offentlige og civilsamfundsbase­rede organisationer stor erfaring med at koble forskning og kompetenceudvikling, blandt andet i forskningsværksteder.

Uddannelsesprofil

Konkret udbyder instituttet tre kandidatuddannelser: Psykologi, Pædagogik og Uddannelsesstudier samt tværfaglige studier i Sundhedsfremme og Sundhedsstrategier i samarbejde med ENSPAC. Endvidere har instituttet masteruddannelserne Master i Voksenuddannelse (MVO), Master i Organisationspsykologi (MPO) og Master i Socialt Entreprenørskab (MSE). Den sidste blev udviklet i 2007 og havde studiestart i februar 2008. Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning har endvidere værtskab og ansvar for Roskilde Universitetscenters pædagogiske efteruddannelse (UniPæd). Instituttets fag og uddannelser skal udgøre attraktive studie- og udviklingsmuligheder for de studerende. Det betyder, at de skal være kendetegnet ved tydelige og velafgrænsede fagligheder, klare kompetencemæssige mål, problemorienterede arbejdsformer, udstrakt inddragelse og krav til de studerendes selvstændige kritiske deltagelse samt gode og levende studiemiljøer. Instituttets uddannelser skal ligeledes bidrage til at udvikle kandidater som er attraktive på arbejdsmarkedet i kraft af deres evne til at formidle mellem forskellige videns-, erfarings- og praksisfelter. Kandidater fra alle instituttets fag skal være kendetegnede ved at trække på videnskabelige traditioner fra såvel humaniora som samfundsvidenskab; de skal være i stand til at sætte de videnskabelige og akademiske traditioner og deres kompetencer i spil i forhold til uddannelses- og læreprocesser i praksis på en måde, som både åbner for en dybere forståelse af praksis og for en kritik af såvel videnskabelige paradigmer, teorier og traditioner som socialt og samfundsmæssigt etablerede praktikker. Dermed stilles kandidater fra uddannelsen samtidigt stærkt i deres møde med arbejdsmarkedet både i forskning,

undervisning og andre former for professionelt arbejde.

Forskningsprofil

Instituttets forskning i psykologi søger at registrere og afdække psykologisk relevante forandringer i hverdagslivet og forstå dem i deres historiske udviklingsdynamik. Der sigtes desuden mod at udvikle viden, metoder og arbejdsformer, der kan medvirke til at udvikle menneskers selvforståelse og indflydelse i deres hverdagsliv. Forskningsindsatsen retter sig primært mod tre livsområder, men går også på tværs af disse. De tre områder er: familie- og børneliv, læringsforløb og institutionsliv samt organisations- og arbejdsliv.

Instituttets forskning i pædagogik og uddannelse er orienteret mod at belyse læreprocesser i et livs­langt perspektiv med særligt fokus på arbejde og professioner, uddannelse og institutioner samt livs­løb og hverdagsliv. Sigtet er at udvikle nuancerede forståelser af samspillet mellem menneskers vilkår for læring og de subjektive processer, der er involveret i læreprocesser, samt at bidrage til udviklingen af bedre læringsmiljøer. Arbejde med metodologi og metodeudvikling er prioriteret med hovedvægt på områderne livshistorie og subjektivitet, kultur og feltanalyse samt aktionsforskning.

Forskningen ved instituttet befinder sig i skæringsfeltet mellem humaniora og samfundsvidenskab. Problemorienteringen og forpligtelsen på praksis­nær forskning nødvendiggør et samarbejde på tværs af de traditionelle discipliner i psykologi og pædagogik, ligesom der inddrages discipliner fra antropologi, biologi, filosofi, historie og sociologi. Instituttet karakteriseres ved en kritisk udvikling af viden, der er orienteret mod at afdække betingelserne for øget velfærd, velstand og social bæredygtighed i samfundet. Forskningen er baseret på forskningsgrupper og forskningsprojekter og lægger op til en fleksibel udnyttelse af forskernes kapacitet i tværgående samarbejder. Der er aktuelt fem forsk-

ningsgrupper og to centre ved instituttet. Forskningsorganiseringen tager sigte på udnyttelse af synergieffekter mellem instituttets fag, men respekterer også fagenes forskellige omverdensbetingelser og traditioner. Forskningsgrupperne har det første år brugt tid på dialog på tværs af de to faggrupper. Et konkret resultat af denne dialog er, at instituttets børne-, ungdoms- og familieforskere mod slutningen af 2006 indledte et forpligtet samarbejde i det nye Center for Barndoms-, Ungdoms- og Familieforskning. Det andet center er det nyetablerede Center for Socialt Entreprenørskab, der via forskning og uddannelse bidrager til kompetenceudvikling især i den tredje sektor.

Instituttets fem forskningsgrupper er:

Læring, organisation og arbejde (*Peter Olsén, forskningsgruppeleder*).

Childhood, Family, Identity and Ethnicity in Radical Modernity (*Lasse Dencik, forskningsgruppeleder*).

Subjekt, teknologi og social praksis (*Charlotte Højholt, forskningsgruppeleder*).

Køn, krop, arbejde og læring (*Kirsten Grønæk Hansen, forskningsgruppeleder*).

Livslang læring (*Anders Siig Andersen, forskningsgruppeleder*).

De to faggrupper psykologi og uddannelsesforskning har begge et RUC-ankendt ph.d. program. Psykologis ph.d.-program 'Socialpsykologi i en radikaliseret modernitet' deltager i *Dansk Forskerskole i Psykologi*, som organisatorisk aktuelt er placeret på Københavns Universitet www.psyforsk.dk. Den psykologiske faggruppe retter primært forskningsindsatsen mod tre livsområder: *Familie- og børneliv, Læringsforløb og institutionsliv* og *Organisations- og arbejdsliv*. Hertil kommer temaer, som går på tværs af sådanne opdelinger af hverdagslivet fx etnicitet, køn og subjektivitetens relation til teknik.

Uddannelsesforskning har *Forskerskolen i Livslang Læring*. Dette ph.d.-program er nu på sin anden 5-årige bevilling fra 2005-2010 fra Forsker-UddannelsesUdvalget i Forskningsstyrelsen. Forskerskolens aktiviteter og fremtidsplaner vurderes løbende af et Advisory Board. Forskerskolen har en tværvideenskabelig forskningstilgang, som til stadighed udvikles teoretisk og metodologisk. Der lægges stor vægt på at integrere de studerende i det eksisterende forskningsmiljø gennem netværksdannelser og konkrete planlægningsopgaver.

Ph.d.-grader tildelt i 2007:

Anne Liveng forsvarede den 8. februar afhandlingen "Omsorgsarbejde, subjektivitet og læring. Social og sundhedshjælperelvers orienteringer mod omsorgsarbejdet og deres møde med læringsrum".

Morten Overgaard Nielsen forsvarede den 19. marts afhandlingen "Uddannelsesrum=Læringsrum? Et bidrag til perspektivering af debatten omkring de erhvervsøkonomiske uddannelsers formål og form gennem et aktionsforskningsprojekt i tilknytning til en udvalgt cand.merc.-uddannelse".

Ellen Ramvi forsvarede den 3. maj afhandlingen "Læring av erfaring? Et psykoanalytisk blik på læreres læring".

Lisbeth Lunde Frederiksen forsvarede den 29. august afhandlingen "Vitalisering og lærerarbejde".

Dorte Kousholt forsvarede den 31. august afhandlingen "Familieliv fra et børneperspektiv-fællesskaber i børns liv".

Camilla Schmidt forsvarede den 31. august afhandlingen "Fra pædagogstuderende til pædagog – livshistorien som potentiale til læring som subjektiv tilegnelse".

Ole Michael Spaten forsvarede den 21. september afhandlingen "Børns selvopfattelsesudvikling – en længdesnitsundersøgelse med forskellige børnegrupper i Danmark".

Særlige og større aktiviteter ved PAES i 2007

Konferencen "Sygeplejerskernes tillidsrepræsentanter i et forandret sundhedsfelt" den 27. februar.

Åbent arrangement ved Center for Barndoms- og Ungdomsforskning "Transformation af køn og seksualitet" den 22. marts.

Konferencen "Flere Hænder? Velfærd, kvalitet og rekrutteringskrise i omsorgen" den 26. september.

Panelkonference "Tillidsrepræsentanten i et forandret sundhedsfelt" den 1. oktober.

UniPæd-konference "Kompetencetænkning som fornyelse af universiteternes uddannelsestænkning" den 31. oktober.

Konferencen "Lærerprofessionalisering og Pædagogisk Ledelse i Erhvervsuddannelserne" den 1. november.

Første årlige konference i Center for Socialt Entreprenørskab "Socialt Entreprenørskab i det 21. århundrede" den 7. november.

Medarbejdere i alt:

Fastansatte VIP inkl. ph.d.-studerende (stipendiater + samfinansierede): 87 ^{a)}

Løstansatte VIP: 6

Tap: 17 (heraf en pædagogisk konsulent og 3 AC-TAP)

Løstansatte TAP: 2

^{a)} eksklusiv 1 professor emeritus

Videnskabelige medarbejdere:

Professorer: 9

Heraf 2 med særlige opgaver, inkl. 2 på orlov

Professor emeritus: 1

Lektorer: 33

Heraf 1 vikar, inkl. 4 på orlov

Eksterne lektorer: 23

Heraf 11 lektorer tilknyttet MPO

Adjunkter: 4

Heraf 1 på orlov

Undervisningsadjunkter: 1

Heraf 1 på orlov

Undervisningsassistenter: 3

Forskningsassistenter: 2

Ph.d.-studerende: 16

Post.doc.: 3

Gæsteforskere: 2

^{b)} endvidere er der 33 ikke af RUC finansierede indskrevne ph.d.-studerende.

TAP-medarbejdere:

AC-TAP: 3

Heraf 1 sekretariatsleder og 1 på orlov

HK og TEK-TAP: 15

Heraf 2 løstansatte og 1 på flex

Pædagogisk konsulent: 1

Tillidsrepræsentanter i et forandret sundhedsfelt

Af lektor Betina Dybbroe, lektor Annegrethe Ahrenkiel og lektor Finn Sommer

Læringsforskning på RUC har længe beskæftiget sig med skabelsen af professionel viden hos menneske-, omsorgs- og velfærdsarbejdere. Der sættes fokus på at skabe *viden om sammenhæng mellem forandringer i faglighed, arbejdsidentitet og moderniseringen af den offentlige sektor.*

Med dette afsæt har PAES gennemført undersøgelsen *Tillidsrepræsentanter i et forandret sundhedsfelt* i samarbejde med Dansk Sygeplejeråd. I undersøgelsen har disse sammenhænge været centrale, med særligt fokus på de fagpolitiske udfordringer og handlerum.

Projektet havde til hensigt at give et bottom-up billede af forandringer i sundhedsfeltet og af tillidsrepræsentanterne som nøgleaktører, der både håndterer, fortolker og reagerer på forandringer i sundhedsfeltet på en fagprofessionel, fagpolitisk og subjektiv måde.

Undersøgelsen inddrog samtlige tillidsrepræsentanter for sygeplejen i Danmark. Samarbejdet med Dansk Sygeplejeråd indebar bl.a. et aktionsforskningsforløb med forskningsværksteder for tillidsfolk, der skabte dialog om vilkårene for og kvaliteten af sygeplejen i dag på tværs af den store fagpolitiske organisation.

Tillidsrepræsentanterne inviterede organisationens top til en fælles refleksion over muligheder og begrænsninger for sygeplejens fagpolitik.

Undersøgelsen blev ligeledes gennemført i et samarbejde imellem to forskningsmiljøer, Center for Arbejdsmarkedsanalyse ved Ålborg Universitet og Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning ved RUC.

På RUC har dette projekt været forankret i to forskningsgrupper, både i Forskningsenheden for læringsforskning i det sociale og sundhedsmæssige felt samt i Forskningsenheden for arbejdsliv og læring.

Undersøgelsen havde både et kvantitativt og kvalitativt spor, og bekræftede andre undersøgelser af forandringer i sundhedsvæsenet i den forstand, at den dokumenterede at forandringerne i disse år er omfattende i forhold til styring, organisering og prioritering af professionelt sundhedsarbejde.

Det særlige i den kvalitative del af undersøgelsen, som RUC stod for, var at den viste, at de konstante forandringer opleves af sygeplejersker og deres tillidsrepræsentanter som en udgrænsning og usynliggørelse af sygepleje som faglighed og kvalitet, om end sygeplejen er stærkt til stede som produktion. Samtidig oplever sygeplejersker en sundhedspolitisk og fagpolitisk underbelyst sammenhæng imellem kvalitet i og af plejen, dvs. at det sygeplejersker er i stand til at skabe for et bedre sundhedsvæsen er betinget af kvaliteten af deres arbejdssituation og af patienternes oplevelse af kvalitet under pleje og behandling. Tillidsrepræsentanterne gav udtryk for en oplevelse af deprofessionalisering. Et andet spor i resultaterne fra den kvalitative undersøgelse drejede sig om den danske samarbejdsmodel og dens udtryk i sundhedsvæsenet i forhold til terapeut- og plejegrupperne. En aktiv rammesætning af indflydelses- og magtforhold viste sig at skabe et demokratisk underskud på sundhedssektorens arbejdspladser.

Viden fra denne undersøgelse vil direkte komme til at skabe afsæt for nye veje i fagpolitisk uddannelse i sygeplejen, og kan danne afsæt for vidensudvikling også i andre fagorganisationer i den offentlige sektor. Samtidig giver projektet et kritisk afsæt for et *indefra og nedefra blik* på sundhedssektorens udvikling og professionernes rolle i den fortsatte udvikling eller afvikling af sundhedsfeltet som en del af velfærd.

Personlige betydninger af voldtægt og andre seksualiserede overgreb

Af Lektor Bodil Pedersen

Socialpsykologi i den radikaliserede modernitet har været nøgleordene i den psykologiske forskning på RUC. Det er de også i denne undersøgelse, der blev gennemført i et samarbejde mellem Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning og Rigshospitalets Center for Voldtægtsofre. Projektet satte sig på at undgå tendenserne til en statisk individualisering, patologisering og offergørelse, der ellers kendetegner en del tilgange til feltet. Målet var således at kompensere for den aktuelle mangel på viden om udviklingen af overgrebenes *personlige og sociale betydninger*.

Undersøgelsen tog afsæt i 40 kvinders beretninger i individuelle og gruppeforløb i Centrets regi, samt fra 15 interviews efter afsluttede støtteforløb.

Undersøgelsen viste at overgrebene fik højst forskellige betydninger for de enkelte deltagere. Nogle oplevede dem som voldsomt traumatiserende. Andre oplevede begivenheder, der indtraf som følge af overgrebet, som langt mere belastende. Det kunne f.eks. være voldsomme reaktioner i deres sociale netværk, begrænsninger som nogle unge oplevede deres forældre pålagde dem, eller den marginalisering andre oplevede i ungdomslivet. Sidstnævnte fremstod bl.a. som forbundet med en historisk over- og underdeterminering af seksualiserede overgreb. Overdetermineringen kunne komme til udtryk i andres relative stereotype og dramatiserende vurderinger af overgrebenes betydninger: 'Voldtægt er det værste, der kan overgå en kvinde. Hun kommer sig aldrig over det!' Underdetermineringen kunne komme til udtryk i tavsheder omkring begivenheden og relaterede forhold, samt i manglen på viden om overgreb og deres betydninger. Det skabte yderligere vanskeligheder for

kvinderne og barrierer i deres søgen efter forståelse og støtte.

Dansk forskning i seksualiserede overgreb negligerer ofte spørgsmål vedrørende køn. Projektet udforskede derfor også dette aspekt. Nogle af kvinderne ændrede deres syn på seksualisering og pornificering af forholdet mellem kønnene. Til tider patologiseres dette, men her fremstod det som en reflekteret og kritisk forholden sig til relevante ligestillings- og anerkendelsesspørgsmål. Etnicitet var et yderligere aspekt i analysen, og skønt der var forskelle i sociale betydninger, var der dog ikke altid i deres personlige udformninger.

Mere alment udfordrer den viden, der er udviklet i forbindelse med projektet, vores forståelser af, hvad der er traumatiserende, hvad traumatisering kan være, og hvordan traumatisering udvikles.

Institut for Samfund og Globalisering

Department of Society and Globalisation

(ISG)

Året 2007 var kendetegnet ved at være år ét for det nye store institut, som er resultatet af sammenlægningen af en del af det tidligere 'Institut for Samfund og Erhvervsøkonomi' og 'Internationale Udviklingsstudier'. Fusionen bragte megen ny energi og mange nye ideer til samarbejde på tværs af de to tidligere enheder. Det nye store uddannelsesinitiativ 'Globale Studier' er et eksempel på den synergi, der er kommet ud af den nye institutdannelse. Ved udgangen af året fik ISG den endelige akkreditering af sin nye uddannelse som både bachelor-, kandidat og kombiuddannelse. Det indebærer, at ISG pr. 1. september 2008 kan lancere en helt ny uddannelse på ISG med optagelse på kandidatuddannelsen Globale Studier.

Sammenlægningen af to enheder med ganske forskellige traditioner og administrativ praksis har krævet betydelig energi og tid i forhold til at harmonisere regler og procedurer med bund i de to tidligere institutter. En betydelig del af dette arbejde blev afstemt og koordineret i det nyoprettede Forretningsudvalg for ISG. Forretningsudvalget udfylder det tomrum, som den nye universitetslov har skabt efter nedlæggelsen af de gamle institutbestyrelser. Forretningsudvalget er et rådgivende organ for institutlederen i forhold til den daglige administration af ISG. Det er desuden et forum for dialog om og udveksling af ideer til løsning af ISG's konkrete problemer og udfordringer. Forretningsudvalget er sammensat således, at de tre store forsknings- og undervisningsmiljøer - forvaltning/offentlig administration, internationale udviklingsstudier og socialvidenskab - er repræsenterede. De to studienævnsmænd fra hhv. internationale udviklingsstudier og forvaltning/socialvidenskab er også repræsenterede i Forretningsudvalget for at sikre, at der løbende tages hensyn til en af instituttets helt centrale kerneydelser, nemlig at levere uddannelse på højeste niveau.

Institutrådet er til sammenligning med Forretningsudvalget tilskrevet en rolle som rådgiver i for-

hold til større og overordnede beslutninger og initiativer. Institutrådet var da også det helt centrale organ for drøftelse og konfirmation af strategiplanen for ISG's forskningsindsats for årene 2008 til og med 2012. Drøftelserne af ISG's Strategiplan 2008-2012 blev i første omgang foretaget på et to-dages seminar for alle instituttets fastansatte medarbejdere. Udspillet fra seminaret blev, at ISG's forskning over de kommende 5 år skal profileres omkring tre overordnede temaer. Efter drøftelser i efteråret 2007 tiltrådte Institutrådet disse planer og besluttede desuden, at de tre temaer skal være retningsgivende for instituttets forskning i de kommende år. Rådet besluttede desuden, at de tre temaer også skal inspirere og være retningsgivende for dynamikken i og imellem instituttets forskningsgrupper. De tre brede forskningstemaer præsenteres nedenfor.

Medborgerskab og deltagelse

Temaet 'Medborgerskab og deltagelse' ser nærmere på hoveddeterminanterne for samfundsfænomener som medborgerskab, politisk deltagelse og andre former for deltagelse samt spørgsmålet om social sammenhæng på såvel lokalt, nationalt som globalt niveau. I takt med overgangen til videnssamfundet bliver disse forskningsemner mere og mere relevante og påtrængende at få undersøgt nærmere. Det fremvoksende videnssamfund indebærer risici for den enkelte borger, for familierne og for større fællesskaber. Disse risici består af muligheden for større social marginalisering og eksklusion. Den igangværende transformation fra en type samfund til et andet understreger betydningen af forskellige former for medborgerskab, som er tæt forbundet til social og politisk deltagelse. Det afstedkommer et åbenlyst behov for at analysere nye og spirende forbindelser mellem politiske beslutningstagere og borgere via forskellige kanaler for deltagelse. Uddannelsessystemet spiller en vigtig rolle i forhold til at præge og forme deltagelse eller mangel på samme. Uddannelsessystemet indvirker på muligheder og risici for fremvækst af parallelle

samfund. Civilsamfundet er et fokuspunkt for demokratisk læring, politisk eftertæksomhed og styring. Et svagt offentligt artikuleret civilsamfund betyder mindre støtte til borgerrettigheder, ligesom en skrøbelig demokratisk kultur er ensbetydende med en mindre omfattende beskyttelse af den enkelte og af større fællesskaber.

Global forandring, nye styringsformer og udvikling

Globalisering indebærer en udvidelse, uddybning og accelerering af en verdensomspændende samhørighed af utallige aspekter af samfundslivet. Den gensidige globale afhængighed styrkes både i økonomisk, politisk, sikkerhedsmæssig og ideologisk henseende. Globaliseringen udsætter alle lande for grundlæggende forandringer, som påvirker både samfundenes og staternes grundlæggende strukturer. Afhængig af det enkelte lands udviklingsniveau vil organisationer og befolkninger have forskellige muligheder for at øve indflydelse på de konsekvenser, som globaliseringen kan have. De omfattende ændringer handler derfor i høj grad om magt, magtrelationer og magtressourcer, der udfordrer den etablerede politiske orden på alle niveauer.

Styring eller 'governance' forstået som statslige og ikke-statslige bestræbelser på at påvirke og kontrollere de igangværende dybtgående forandringer. Det manifesterer sig i nye styringsformer ikke blot internationalt, men så sandelig også i de enkelte vestlige lande og i den Europæiske Union. Den stigende interaktion mellem private og offentlige aktører kan bidrage til at øge legitimiteten ved hjælp af mere aktiv deltagelse. En stigende deltagelse kan desuden bidrage med nye løsninger på fremvoksende globale udfordringer som eksempelvis de globale klimaforandringer og de sikkerhedstrusler som terrorisme.

Nye globale statslige aktører, ikke mindst Kina, udfordrer de gældende globale styringssystemer. Det indebærer en fundamentalt ny dagsorden for

de eksisterende internationale organisationer og styringssystemer. Det gælder både FN og WTO m.fl. og det gælder regionale sikkerhedsorganisationer som NATO. De ændrede globale magtrelationer har en indvirkning på aktuelle og fremtidige konfliktmønstre. De har også stor betydning for mulighederne til at fremme udviklingen i fattige regioner i verden. Konkurrencen om ressourcerne og de hastigt ændrede miljøbetingelser påvirker også de globale magtrelationer, som samtidig indvirker på de aktuelle internationale alliancer. Alt sammen kan det have indvirkning på fremvoksende konfliktmønstre. Dagsordenen for de mange internationale, nationale og lokale aktører sættes ind i en stadig skiftende og skrøbelig global sammenhæng.

Velfærd og styring

I disse år udsættes de europæiske og nordiske velfærdssamfund for en række udfordringer, som kan have konsekvenser på det lokale, regionale og globale niveau. Disse konsekvenser kan føre til forandringer i såvel organiseringen som styringen af disse samfund. Den stigende europæisering og globalisering har konsekvenser i forhold til at sikre og fastholde lige muligheder for alle borgere og i forhold til spørgsmålet om social inklusion hhv. eksklusion og dermed social lighed. Den brede vifte af forandringer og nye udfordringer stiller krav om dybtgående analyser og sammenligninger mellem såvel forskellige policy svar som forskellige policy initiativer, som de enkelte regeringer og offentlige myndigheder producerer.

Relationen mellem velfærd og styring handler om graden af demokratisk styring og om fælles engagement i både private og offentlige organisationer. Ændringerne i forskellige former for styring bidrager til at forstå, hvorledes velfærdssamfund kan udvikle sig. Ændringer kan også bidrage til at forstå den form for indflydelse, som forskellige sociale grupper kan have på netop disse forandringer. Et afgørende spørgsmål er i denne forbindelse, hvorvidt udviklingen af nye institutioner kan modvirke

den sociale differentiering, som synes at hænge sammen med den stigende individualisering, som produceres på arbejdsmarkedet og som kun i begrænset omfang kan forhindres ved hjælp af velfærdsinterventioner. Individualiseringen finder også sted i det civile samfund, hvor den ofte eksisterer side om side med nye former for organisering, nye fællesskaber og nye former for offentlige og private organisationer. Det er en indlysende forskningsmæssig udfordring at undersøge, hvorledes sådanne nye organisationsformer og fællesskaber spiller sammen med de beskrevne forandringer af velfærdssamfundene.

Undervisning og uddannelse

Til RUC's undervisning bidrager instituttet med:

- Halvdelen af undervisningen på Det Samfundsvidenskabelige Basisstudium.

Kombinationsfagene:

- EU-studies
- Internationale udviklingsstudier
- Offentlig administration
- Socialvidenskab

Kandidatuddannelsen:

- scient.adm. (lang forvaltning) og den engelske udgave Master in Public Administration (MPA)

Toningerne:

- Bystudier
- Globale Studier

Etårig masteruddannelse på deltid:

- Master of Public Policy

Forskeruddannelse

Instituttet har to forskeruddannelsesprogrammer:

- Graduate School of International Development Studies v/ professor Christian Lund
- Ph.d. programmet: Velfærdsstat og velfærdssamfund v/ professor Eva Sørensen

Instituttet er tillige vært for den nationale forskerskole Velfærdsstat og forskellighed v/ lektor Hanne Marlene Dahl.

Personale

1 institutleder
14 professorer
44 lektorer
1 studielektor
5 adjunkter
4 postdoc
40 ph.d.
50 eksterne lektorer
18 undervisningsassistenter
1 sekretariatsleder
27 TAP
5 studievejledere

Husly for kritikken

Adjunkt, ph.d. Rasmus Willig

Den polske sociolog Zygmunt Bauman karakteriserer vores samfund som "et, der ikke længere erkender noget alternativ til sin egen indretning, og som derfor føler sig fritaget fra at undersøge sig selv". Det betyder ikke, at vores samfund undertrykker kritikken, tværtimod, så er kritikken blevet en obligatorisk del af det at være medborger i et moderne samfund. Problemet er bare, ifølge Bauman, at denne kritik ikke omfatter de reelle problemer, vi står over for i dag. Det skal ikke forstås sådan, at samfundet er blevet uimodtageligt for kritik. Tværtimod. Men kritikken påvirker ikke grundlæggende samfundet.

Kritikken i magtens tjeneste

Den store imødekommenhed over for alle former for kritik betyder en udvanding af den selv samme kritik. Og hvem nyder godt af denne udvanding? De traditionelle gennemslagskraftige kritikere, der diagnosticerede samfundets patologiske tilstande og fungerede som samfundets doktorer, agerer i dag som spin-doktorer. Dette skifte betyder, at der er opstået en asymmetri mellem den enkelte kritiske borger eller gruppe og de professionelle spin-doktorer, der anvender kritikken som et våben. De, som har en reel samfundskritik, når ikke at komme over dørtærsklen, før de bliver

bremset af en modgående kritik. Dette gøres ved at transformere samfundskritikken til en individualiseret kritik.

Hvem skal stille de kritiske diagnoser?

Hvis vi i dag er domineret af en individualiseret kritikgenre, kunne det se ud til, at sociologien er den rette disciplin til at kritisere samfundets mest grundlæggende forhold. Men også den står overfor en række problemer. Fra at have været en førende kritisk disciplin er sociologien blevet fragmenteret og er i dag ude af stand til at blotlægge selv de mest kritisable forhold. En af de store udfordringer for samfundsvidenskaberne de kommende år, er at formulere nye alternativer til det eksisterende samfund. Alternativer som kan være med til at sikre en fortsat kritisk demokratisk debat.

Rasmus Willig er formand for Dansk Sociologforening, adjunkt ved Institut for Samfund og Globalisering, RUC. Han er aktuell med bogen *Til Forsvar for kritikken*. Hans Reitzels Forlag. Beretningen er skrevet på baggrund af bogen.

Makroøkonomisk metodologi i et samfundsvidenskabeligt perspektiv

Professor, dr.scient.adm. Jesper Jespersen

Afhandlingens hovedtema er videnskabsteori. Sigtet er at analysere sammenhængen mellem metodevalg og samfundsvidenskabelige resultater. Dette gøres inden for rammen af den makroøkonomiske disciplin.

- *John Maynard Keynes*, står som inspirator for realistisk makroøkonomisk teori. Han begrundede i sit hovedværk *The General Theory of Employment, Interest and Money* fra 1936, hvorfor makroøkonomiske analyser bør være realistiske for at have relevans for den økonomiske politiske rådgivning. Han kritiserede den daværende neoklassiske ligevægtsteori for at benytte en idealiseret model af det markedsøkonomiske system uden empirisk forankring.
- Keynes blev herved i videnskabsteoretisk forstand fortaler for den metodologi, der i dag betegnes *Kritisk Realisme*. Her igennem begrundes det, hvorfor de makroøkonomiske sammenhænge, kausale mekanismer, kun kan beskrives gennem én samlet analyse, idet *the economy as a whole is different from the sum of its parts*. Metodisk individualisme kan derfor lede en makroøkonomisk analyse på vildspor, hvorved man risikerer at begå en *atomistisk fejlslutning*.
- Kritisk realisme er også det videnskabsteoretiske grundlag for *post-keynesiansk* makroøkonomisk teori, hvilket skal ses i modsætning til generel ligevægtsteori. I afhandlingen udvikles der en metodologi, der skal sikre, at de anvendte modeller gives en empirisk forankring, der sikrer, at de afdækkede kausale kan understøttes af den makroøkonomiske udvikling igennem historisk tid.

- Karakteren af det makroøkonomiske genstandsfelt bliver således (med)bestemmende for valget af den videnskabelige metode, som med fordel kan lægges til grund for en realistisk analyse, der fordrer reference til den observerede virkelighed. Dette krav kan søges opfyldt med inspiration fra bl.a. *Karl Popper's* krav om empirisk afprøvning (verifikation) som en forudsætning for opnåelse af videnskabelige resultater inden for samfundsvidenskaberne.
- I afhandlingen gives en række eksempler på, hvorledes den anvendte metode har været bestemmende for den makroøkonomiske rådgivning vedrørende bl.a. beskæftigelse, offentlige budgetter og bæredygtig udvikling.

Afhandlingen blev forsvaret for dr. scient. adm.-graden, den 9. november 2007 på Roskilde Universitetscenter.

Bedømmelsesudvalget bestod af:

Professor Lars Pålsson-Syll, Malmö Högskola,
Professor Gudmundur Magnússon, Islands Universitet,
Professor Klaus Nielsen, Roskilde Universitetscenter og Birkbeck College, University of London (udvalgets formand).

Roskilde Universitetsbibliotek

Roskilde University Library

(RUB)

A₁₆

A₁₅

17

27

Roskilde Universitetsbiblioteks primære formål er at give lærere og studerende ved Roskilde Universitetscenter adgang til den information og de informationsbærende materialer, der er nødvendige for forskning og undervisning samt at sikre information om og adgang til centerets lærer- og studenterforskning. Som offentligt forskningsbibliotek stiller biblioteket desuden sine samlinger til rådighed for eksterne brugere, herunder regionale forsknings- og undervisningsinstitutioner, erhvervsliv og borgere. Biblioteket indgår i det samlede nationale og internationale bibliotekssamarbejde og driver forsknings- og udviklingsarbejde inden for sine fag- og funktionsområder. Biblioteket er officielt EU-dokumentationscenter og FN depotbibliotek.

Udviklingsplan 2008-2010

Efter grundige drøftelser vedtoges bibliotekets udviklingsplan for de kommende tre år. De overordnede visioner er som følger:

- RUC vil finde et ståsted i globaliseringen, som et særligt internationalt universitet, der kan tiltrække studerende og forskere fra hele verden. Det fysiske og virtuelle universitetsbiblioteks brugerbetjening vil derfor foregå på såvel dansk som engelsk og evt. arrangementer skal understøtte mødet mellem det danske og det udenlandske.
- RUB ønsker at blive kendt som et hybridt, brugervenligt bibliotek. Det virtuelle biblioteks dynamik vil fortsætte med at revolutionere adgang, formidling og produktion af information. Men også det fysiske bibliotek vil omstille, tilpasse og forny sig.

- RUB ønsker at spille en afgørende rolle i udviklingen af forskningens og uddannelsens infrastruktur og udnytter sine ressourcer til opbygning af det virtuelle bibliotek for e-læring, net-service og digitalisering.
- RUB ønsker at tilbyde et æstetisk tiltrækkende og inspirerende oplevelses- og vidensrum på RUC's campus ved at tilpasse det fysiske biblioteksmiljø til ændrede brugsmønstre.
- RUB vil inspirere til dansk og internationalt bibliotekssamarbejde på brugernes og forskningens præmisser.
- RUB ønsker at være en rationel vidensarbejdsplads hvor personalets arbejde værdsættes, kompetencer udvikles, ideer påskønnes og hensynet til et godt arbejdsklima og en rationel og effektiv arbejdsgang er i fokus.

Udviklingsprojekter

Udviklingen fra trykt til digitaliseret form har betydet faldende udlån og færre besøgende, hvilket kunne tale for en ændring af de fysiske rammer. Man kunne forestille sig at biblioteksbygningen – der er en attraktion for RUC's campus - fremover også vil blive benyttet til formål, der ligger uden for normal biblioteksdrift.

En projektgruppe vil undersøge brugerønsker og fremkomme med forslag til eventuelle ændringer. Af andre udviklingsprojekter kan nævnes: adgangen til RUC-forskningen i form af digitale dokumenter, bibliotekets rolle i forbindelse med e-læring samt IKT-efteruddannelse for undervisere. RUB vil fortsætte sine forsøg med eksperimenterende brugerservice. Den fuldstændige udviklingsplan findes på bibliotekets hjemmeside.

Samarbejde

Som led i det udvidede samarbejde med Roskilde Bibliotekerne (kaldet 'Roskildesamarbejdet'), indvies på RUB i begyndelsen af året 'Den Runde' – en spektakulær, cirkulær reel indeholdende de mere traditionelle folkebiblioteksmaterialer, som et forskningsbibliotek sjældent har: oversat skønlitteratur, musik cd'ere og PC- spil. Disse nyerehvervelser af mere rekreativ art tilbydes studerende og ansatte på RUC. Materialet er en lille særsamling udenfor det normale katalog, som udelukkende tilbydes den lokale befolkning som 14-dages lån.

Samarbejdet mellem RUB og Roskilde Bibliotekerne udløb som projekt med udgangen af året. Der skal nu diskuteres former for et eventuelt fremtidigt driftsfællesskab.

RUB er på flere måder centralt placeret i det arbejde, som Videnskabsministeriet fra foråret 2007 satte i værk i forbindelse med etableringen af kvalitetsindikatorer til fordeling af basismidler på universiteterne. Biblioteket er således repræsenteret i Forsknings- og Innovationsstyrelsens Tekniske Udvalg, som skal udvikle en tværgående og fælles database med valide og sammenlignelige data over forskningspublicering, samt i det rådgivende Følgeforum til Styregruppen for udvikling af en dansk bibliometrisk forskningsindikator.

Biblioteket er indgået i et samarbejde med Dansk BiblioteksCenter om udvikling af et fremtidigt bibliotekssystem til danske biblioteker, baseret på Open Source principper. RUB ønsker hermed at deltage i et strategisk udviklingssamarbejde, som vil være baseret på åbne standarder, som på sigt kan give mindre leverandørafhængighed. Aftalen løber frem til 31.12.2008.

Personale

5 lektorer
21 AC-TAP'ere
16 HK-TAP'ere
5 TEK-TAP'ere

Se bibliotekets øvrige nøgletal på www.rub.ruc.dk

Der Mensch ohne Alternative
LASKI
PSYCHOPATHOLOG AND
MODERN
GUIDE TO
THOUGHT
CEM. JORD
v. Kempster Bröckner

LA PENNÉE ET L'ACTION
PAUL LANGRAN
LISTEN
THE CAUSES OF WORLD WAR THREE

THE HISTORY OF ECONOMICS
AMERICAN
DARKIN LASKI
DARKIN LASKI
Volk ohne Traum

THE THIRTEEN PRAGMATISTS AND OTHER ESSAYS
LOVEDAY
Essays in the HISTORY of IDEAS
J. JENSEN. FILOSOFIENS OF ODBEGRETELSENS KRAAFTE

Ralf Dahrendorf
Pfade aus Utopia

DR. BERNHARD DETMID. NEUKUNSTLICHE UND MYSTISCHE
MORGEN SPIEL DER GEDANKENLAND
Hippocraspey - Karye

The Greek View of Life
DUTSCHLAND OHNE KONZEPTION

CRIME & PERSONALITY H. J. EYSENCK

Friedmann THE ANATOMY OF WORK
Viele Wege
Schwere
der Zeiten

THE PRINCIPLES OF PSYCHOLOGY

Mafiologiens paradigmeskift

Publikumschef, mag.scient.soc. Peter Søndergaard

Fra midten af 1980'erne opstod et fænomen som i italiensk jura hedder *collaboratore di giustizia*, og som i al enkelhed bestod i at først én, så mange, så hundreder mafiosi hoppede af og sluttede pagt med myndighederne. I pressen blev afhopperne kaldt "de angrende" "*i pentiti*", selv om det sjældent er anger, men tryghed der får mafiosi til at vælge vidnebeskyttelsesprogrammet. Takket være *i pentiti* ved man nu meget mere om den sicilianske mafia. *I pentiti* har givet anledning til at mafiologien, den videnskabelige undersøgelse af mafiafænomenet, har revideret vigtige grundopfattelser.

Den første bog jeg læste om mafiaen var Norman Lewis' *Mafiaen* fra 1965 (*The Honored Society*). Lewis havde deltaget i Anden Verdenskrig i Italien; han var gift med en siciliansk kvinde og havde adgang til efterretningsrapporter om mafiaen. Bogen var spændende og velskrevet. Især mafiaens rolle ved de amerikanske styrkers landgang på Sydvestsilien, mafiaens engagement i befrielsesadministrationen samt separatisten og mafia-banditten Salvatore Giulianos hærgen i området syd for Palermo fik en fremtrædende plads. For os der var uden større indsigt i mafiaen, var det fascinerende at konstatere, at her var en magtfaktor, som reelt styrede Sicilien, og havde et hemmeligt centralt råd, hvor mænd af den rette støbning blev optaget i organisationen ved særlige ceremonier. Norman Lewis' oplysninger om mafiaens hemmelige selskab var ikke hentet fra faglitteraturen om mafiaen, så hvorfra kendte Lewis til en samlet mafiaorganisation? Det får man ikke svar på i bogen; kilderne oplyses ikke. Manglen fremkaldte selvfølgelig kritik hos anmelderne. Den engelske historiker og specialist i Italiens og Siciliens historie, Denis Mack

Smith, anmeldte bogen i *The New York Review of Books* i en lidt overbærende tone. Uden troværdige, navngivne kilder var bogens påstande umulige at eftervise, hævdede Smith og med god ret.

Den akademiske verden – historikere, antropologer og sociologer – så dengang og de efterfølgende 20 år ingen anledning til at fravige deres grundopfattelse om, at mafiaen fandtes på Vestsicilien, at den dannede et anarkistisk system af lokale mafiafamilier, som bekrigede og konkurrerede med hinanden om indflydelse, penge og ære. Videnskabsfolkene var blandt andre Hess, Smith, Blok, Schneider og Arlacchi; de var enige om, at mafiaen var et lokalt magtsystem uden centraliseret overbygning, og at mafia volden var en konkurrenceparameter for at fastholde magten. Italiensk lov, retsembedsmænd og juridisk sagskundskab var enig og definerede mafiaen som en lokal kriminel organisation. Her overfor stod fantasifulde og hårdnakkede påstande som dem i Lewis' bog, om at mafiaen også var forgrenet til det politiske liv, og at mafiaen var en centraliseret organisation med faste medlemsregler og ritualer.

Sådan forblev positionerne i mafiologien de følgende 20 år og mafia volden steg op gennem 70'erne og 80'erne, og spektakulære mord prægede hverdagslivet. Ofrene var ikke kun mafiosi, men også centralt placerede myndighedspersoner. De faldt om, skudt på gaden, i deres biler, på barer eller i deres hjem: regionens præsident, den regionale oppositionsleder, statsadvokaten, præfekten, forundersøgelingsdommeren, politikommissæren, journalister, menige politimænd, carabinieri. Ledende repræsentanter for det sicilianske samfund skudt væk på få år. Hvad sker der?

I forundersøgelseskontoret for mafiakriminalitet i Palermo arbejder en håndfuld forundersøgelsesdommere under ledelse af Giovanni Falcone på at afdække dynamikken i dette eskalerende mareridt. Et sted i Brasilien – på flugt, på kanten til Amazonas regnskove – sidder den mærkelige palermitanske mafioso Tommaso Buscetta og ser nyheds-tv en dag i september 1982, da der vises et indslag fra Palermo. Det handler om attentatet på den nyudnævnte antimafia-kommissær Carlo Alberto Dalla Chiesa. Han forstår, at krigen er brudt ud på Sicilien. Kort efter anholdes Buscetta af det brasilianske politi, og i 1984 udleveres han til de italienske myndigheder og indleder samarbejdet med Giovanni Falcone. Da det rygtes at Buscetta samarbejder, og da han i 1986 vidner i den store mafiaretssag i Palermo, hvor fem hundrede mafiosi anklages, begynder mafiaorganisationen, som man nu aner eksistensen af, at slå sprækker. Ud kravler de første *pentiti*, som ønsker at samarbejde. De fortæller at der findes en fælles organisation for de sicilianske mafiafamilier, som medlemmerne kalder Cosa nostra. Der er cirka fem tusinde medlemmer i begyndelsen af 80'erne, og indviet bliver man efter en særlig ceremoni, hvor det nye medlem sværger troskab til sin familie og til Cosa nostra. Organisationen er regelstyret.

Er det vigtigt? Ja, fordi det viser at mafiaen som en type organiseret kriminalitet er dynamisk og skifter form, når forhold i det miljø den opererer i indbyder til det. Det gjorde de i 60'erne og 70'erne, hvor mafiaen kunne gøre fantastiske forretninger. Det er vigtigt, at de videnskabelige undersøgelser af mafiafænomenet overvejer denne evne til pludselig forvandling, fordi mafiologien skal fremstille sand information om sit emne til de retslige og politiske institutioner. Derfor er afhopperne nødvendige kilder til at træffe korrekte foranstaltninger til at imødegå alvorlige trusler. For Tommaso Buscetta, denne særprægede og intelligente mafioso, var sagen klar. Han opgav ikke mafiakarrieren på grund af moralske anfægtelser og dårlig samvittighed. Han var

blevet ydmyget og flere slægtninge var blevet myrdet. For ham var det de toneangivende corleonesere, der havde ødelagt det gode mafialiv. De havde ødelagt mafiaens ærværdige træk, forsvar for de svage, ordholdenhed, respekt, venskab, ærlighed. Han havde ingen skrupler ved at medvirke til, at corleoneserne blev fjernet fra Cosa nostra. Om han så skulle gå i ledtog med Falcone.

Norman Lewis skrev sin bog netop da mafiasystemets centrale elementer var under opbygning. Om han faktisk havde kilder, eller om han bare gættede rigtigt, ved man ikke. Mafiologerne fortsatte endnu 20 år med at køre med en halv vind. En af de mere kendte, italieneren Pino Arlacchi, har erkendt at han tog fejl. I en bog om mafioso Antonino Calderone skriver han (*Mænd uden ære, 1993*): "På nuværende tidspunkt kan jeg kun fastslå, at Calderones beretning tilsyneladende underbygger de fleste af resultaterne fra min forskning i mafiafænomenet, men også afkræfter mine tidligere betragtninger på ét meget væsentligt punkt. Det, jeg hentyder til, er spørgsmålet om, hvorvidt der eksisterer en formel og hemmelig sammenslutning med regler og individersritualer mellem mafiosi og de klaner, der er en del af den sicilianske mafia. Antonino Calderones vidneudsagn tvinger os til at erkende, at mafiaen – i modsætning til, hvad der hidtil er blevet hævdet, ikke bare fra undertegnedes side, men fra næsten alle forskere på området – uden tvivl også er en formel organisation."

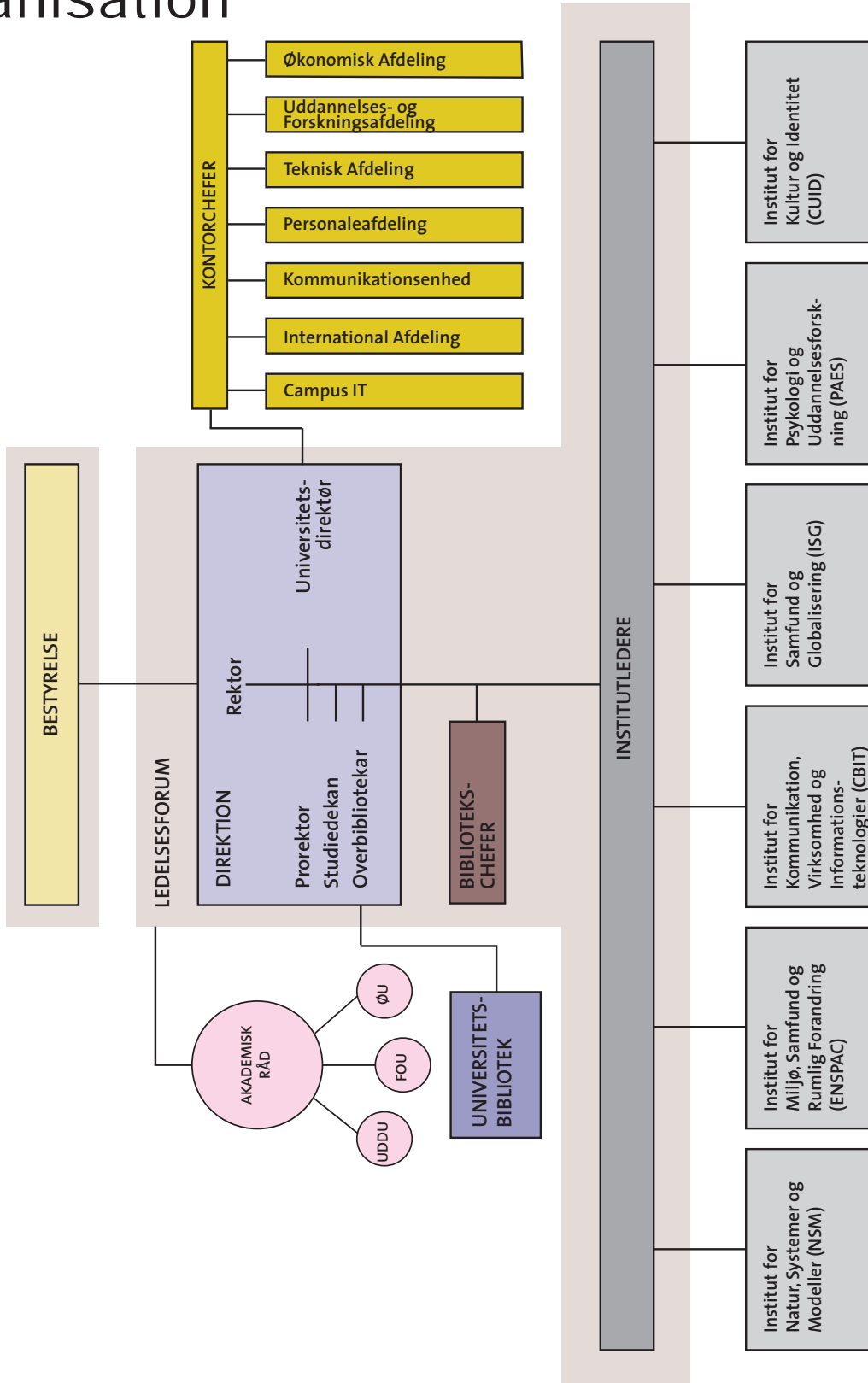

Fakta om RUC

About RU

(RUC)

Organisation

RUC's uddannelser

Opbygning og struktur

På Roskilde Universitetscenter starter alle uddannelserne med et basisstudium.

Basisstudierne

Roskilde Universitetscenter udbyder 4 basisstudieretninger:

- et samfundsvidenskabeligt basisstudium, der udbydes både på dansk og engelsk.
- et naturvidenskabeligt basisstudium, der udbydes både på dansk og engelsk.
- et humanistisk basisstudium, der udbydes både på dansk og engelsk.
- et humanistisk-teknologisk basisstudium (Hum-Tek), der udbydes på dansk.

Basisstudierne introducerer de studerende til de respektive hovedområders teorier og metoder.

Overbygningsuddannelserne

I overbygningsuddannelserne finder den egentlige fagspecialisering sted. Overbygningsuddannelserne kan opstilles i 3 hovedgrupper:

- bacheloruddannelser
- tofags kombinationsuddannelser
- et-fags kandidatuddannelser.

Bacheloruddannelserne

Bacheloruddannelserne består af et basisstudium samt 1 års overbygningsstudier inden for centrets fagrække. RUC udbyder HA-studiet som en selvstændig bacheloruddannelse.

Kombinationsuddannelserne

En kombinationsuddannelse er en kandidatuddannelse, der består af 2 fag og samlet varer 5 år. Her kan vælges mellem følgende 34 fag:

- Kemi
- Fysik
- Matematik
- Datalogi
- Informatik
- Sundhedsfremme og Sundhedsstrategier
- Medicinalbiologi
- Molekylærbiologi
- Miljøbiologi
- Almen biologi
- Geografi
- Miljøplanlægning (Tek-Sam)
- Forvaltning
- Socialvidenskab
- Off. Administration
- Erhvervsøkonomi/HA
- Virksomhedsstudier
- Virksomhedsledelse
- Int. Udviklingsstudier
- EU-studies
- Globale Studier
- Arbejdslivsstudier
- Dansk
- Kultur- og Sprogødestudier
- Engelsk
- Tysk
- Fransk
- Historie
- Filosofi og Videnskabsteori
- Pædagogik og Uddannelsesstudier
- Psykologi

- Kommunikation
- Journalistik
- Performance-design

Inden for kombinationsuddannelserne er der tilrettelagt særlige studier indenfor:

- Bioinformatik
- Biomedicin
- Bystudier
- Digital Forvaltning
- Europæiske Studier
- Flersprogethed og Dansk som Andetsprog
- Geoinformatik
- Interaktive Medier
- Kulturmiljø
- Landskabsøkologisk Planlægning
- Medicinalkemi
- Migration, Udvikling og Identitet
- Miljørisikovurdering
- Miljøkemi og Økotoxikologi
- Molekylær Nanoteknologi
- Museumsformidling
- Naturvidenskab og Virksomhedsledelse
- Public Relations (PR)
- Turisme

Et-fags-kandidatuddannelserne

I modsætning til kombinationsuddannelserne læses der ét fag i de såkaldte etfags-kandidatuddannelser. Her kan læses Forvaltningsuddannelsen eller Teknologisk Samfundsvidenskabelig Planlægningsuddannelse.

Ph.d.-uddannelserne

En ph.d.-uddannelse er en forskeruddannelse, der typisk læses efter en bestået kandidatuddannelse. Uddannelsen tager efter kandidatgraden 3 år og varer samlet 8 år.

Deltidsuddannelser

Som åbne universitetsstudier udbyder RUC Matematik og Psykologi.

Som diplomuddannelse tilbydes Turistføreruddannelsen.

Som masteruddannelser udbydes følgende:

Master i Organisationspsykologi (MPO)

Master i Voksenuddannelse (MVO)

Master i Professionel Kommunikation (MPK)

Master of Public Policy (MPP)

Master i Matematisk Modelling (MMM)

Master i IKT og Læring (MIL)

Master i Oplevelsesledelse (MOL)

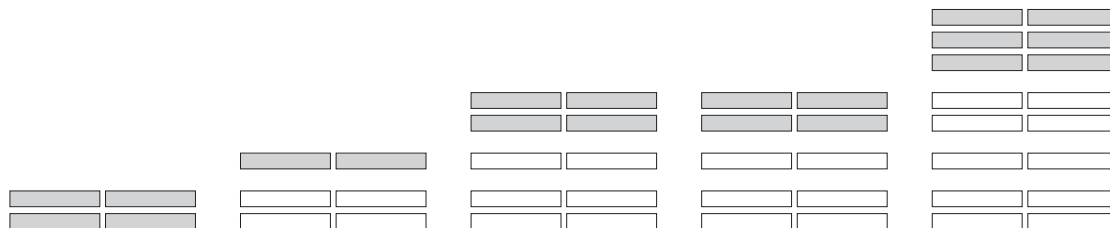
Master i Kulturplanlægning (MKP)

Master i Socialt Entreprenørskab (MSE)

Master i Projektledelse og Procesforbedring (MPRO)

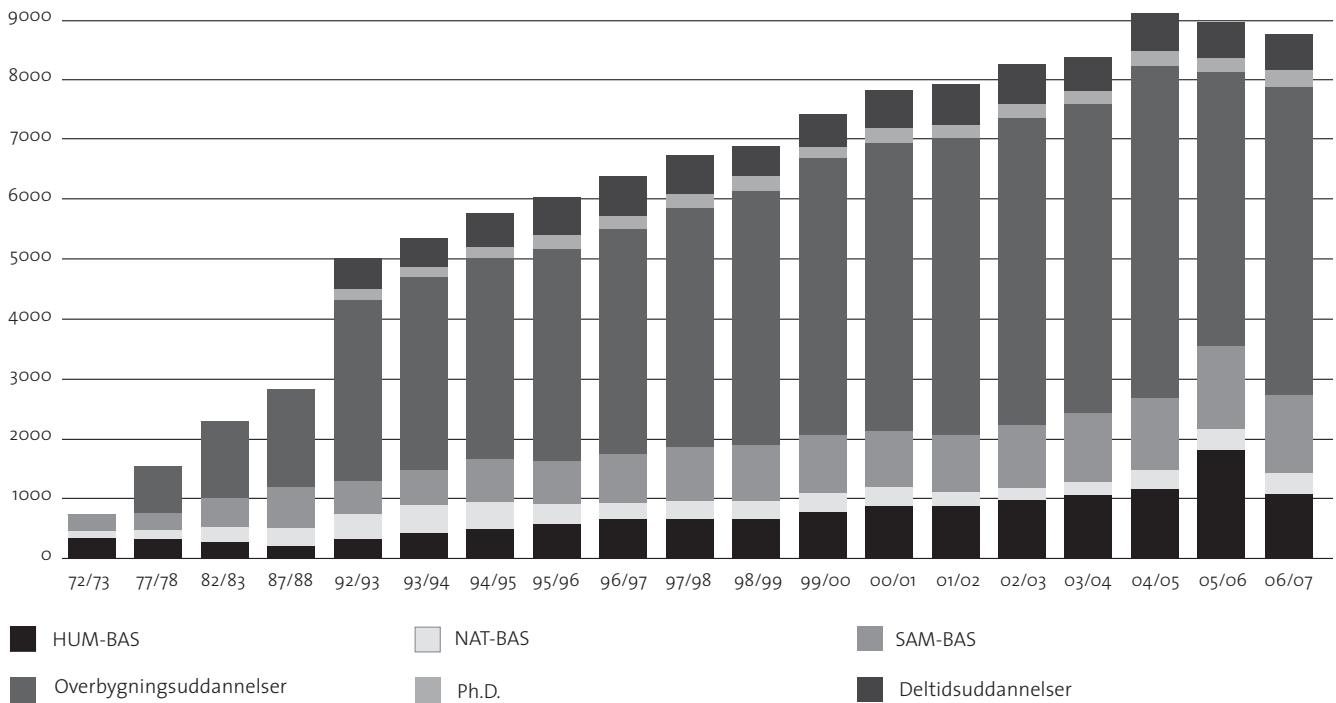
Studiernes opbygning

 = 1/2 år

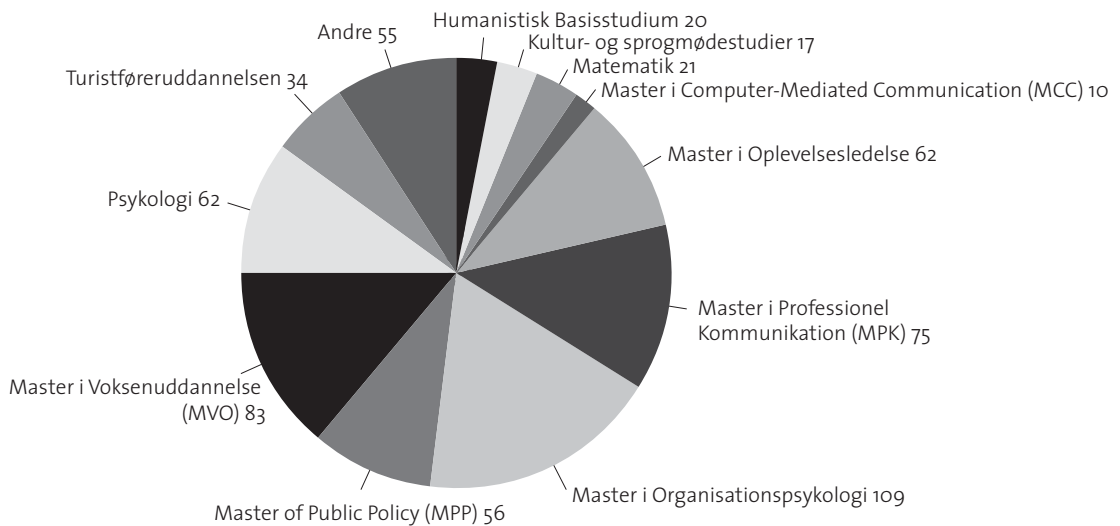

Basis	Bachelor	To-fagskandidat	Et-fagskandidat	ph.d.
B E T E G N E L S E				
<ul style="list-style-type: none"> - Humanistisk - Naturvidenskabelig - Samfundsvidenskabelig 	Bacheloruddannelse	Kombinationsuddannelse	<ul style="list-style-type: none"> - Forvaltning - Tek-Sam - Globale Studier - Virksomhedsledelse 	- Forskeruddannelse
O P B Y G N I N G				
Alle uddannelser på RUC starter med et 2-årigt basisstudium. Basisstudiet er en bred indføring i enten humaniora, naturvidenskab eller samfundsvidenskab.	En bacheloruddannelse består af et basisstudium på 2 år + et overbygningsforløb på 1 år (2 moduler). De to moduler kan være fra samme fag eller fra 2 forskellige fag.	En to-fagskandidatuddannelse består af et basisstudium på 2 år + et overbygningsforløb, hvor to fag hver på 1 1/2 år (3 moduler) kombineres. Et praktikmodul på 1/2 år er frivilligt og er ikke medregnet i den normale studietid. Journalistik har dog 1 års obligatorisk praktik.	En et-fagskandidatuddannelse består af et basisstudium på 2 år + et overbygningsforløb på 3 år (6 moduler). Kun Forvaltning og Tek-Sam kan læses som et-fagskandidatuddannelser. Et praktikmodul på 1/2 år er frivilligt og er ikke medregnet i den normale studietid.	En ph.d.-uddannelse består af en kandidatuddannelse (et- eller to-fags) på 5 år + 3 års forskerstudier.
N O R M E R E T S T U D I E T I D				
2 år	3 år	5 år	5 år	8 år
T I T E L				
Et basisstudium er ikke i sig selv en afsluttet uddannelse, men grundlaget for et overbygningsstudium.	B.A. B.Sc. HA	Cand.mag. Cand.scient. Cand.scient.soc. Cand.comm.	Cand.scient.adm. Cand.techn.soc.	ph.d.

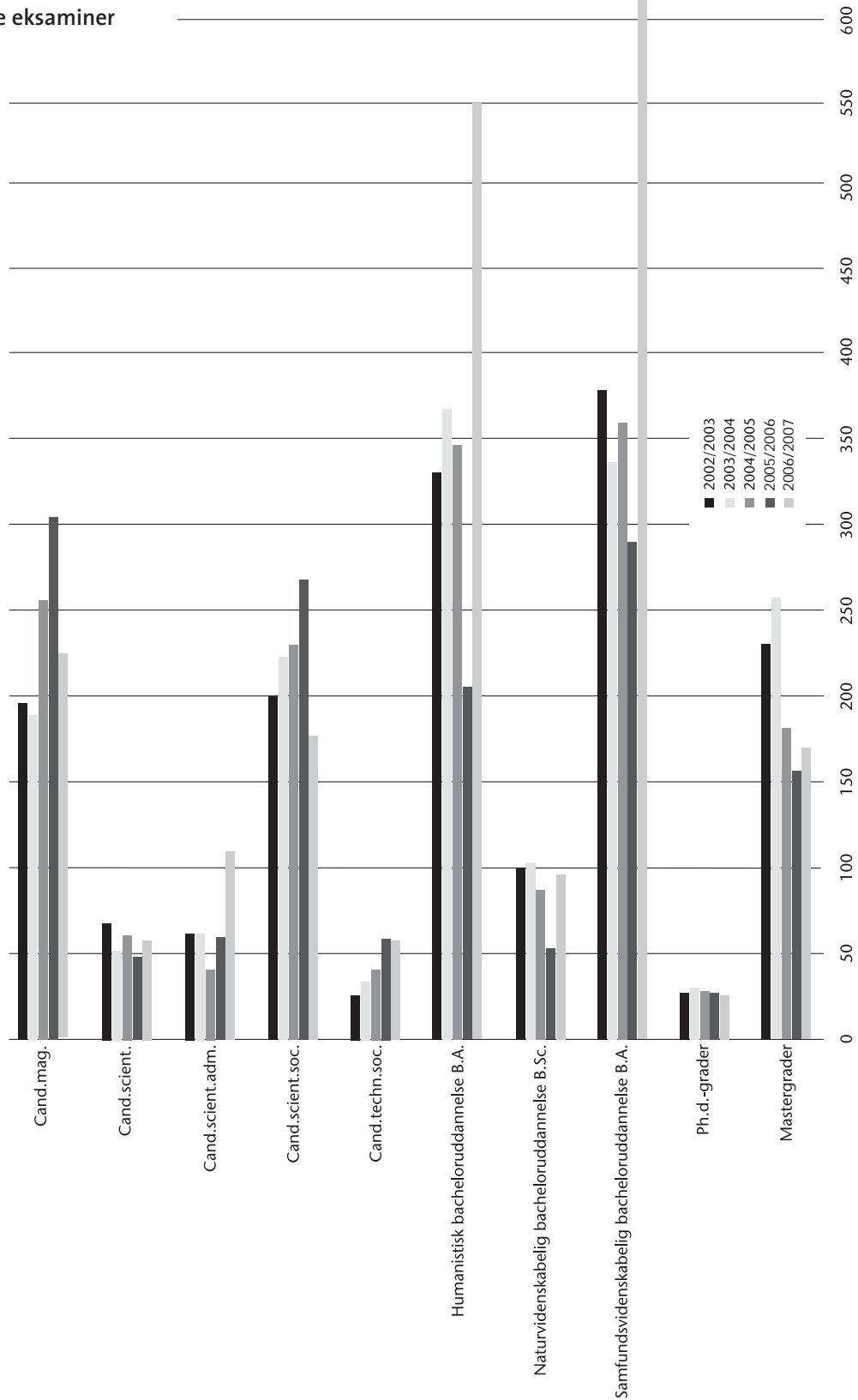
Studentertal 1972 – 2007

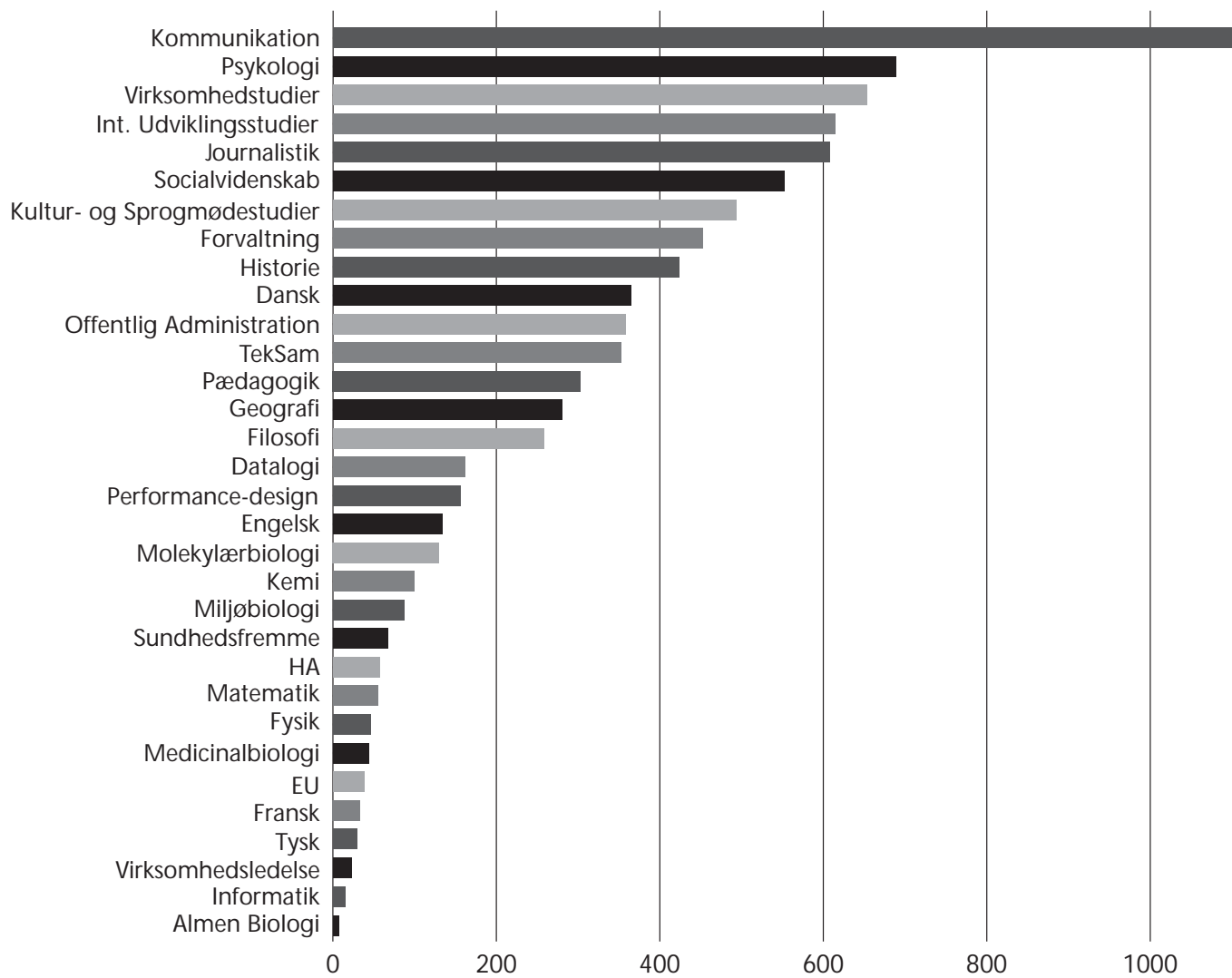
Studenterfordeling på deltidsuddannelserne

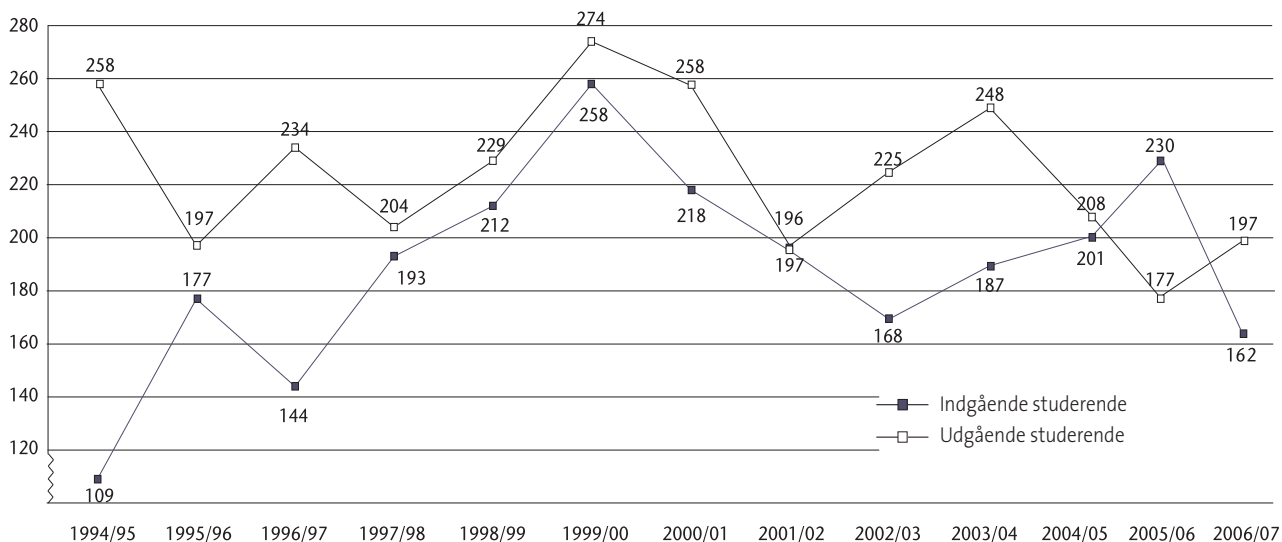
Antal afsluttede eksaminer

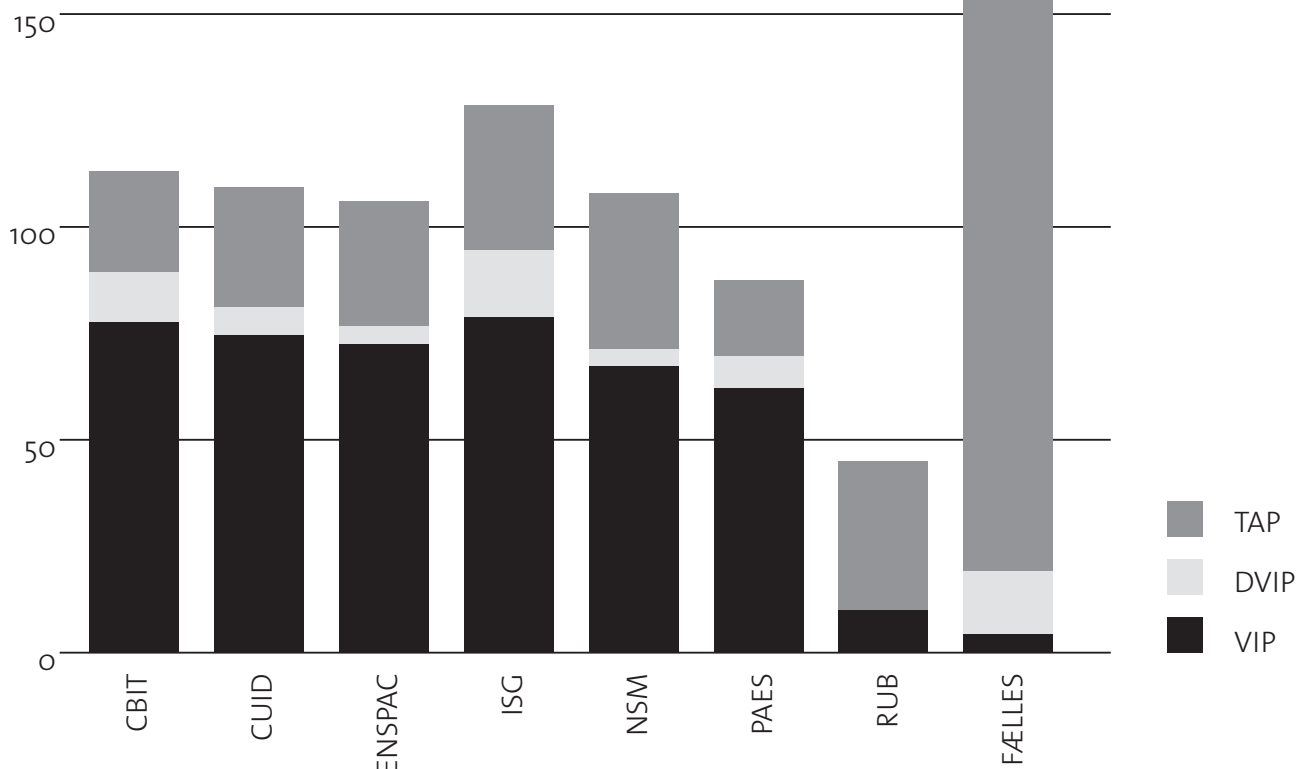
Studerende fordelt på fag

International Studentmobilitet 1995-2005 *Antal studerende til og fra RUC*

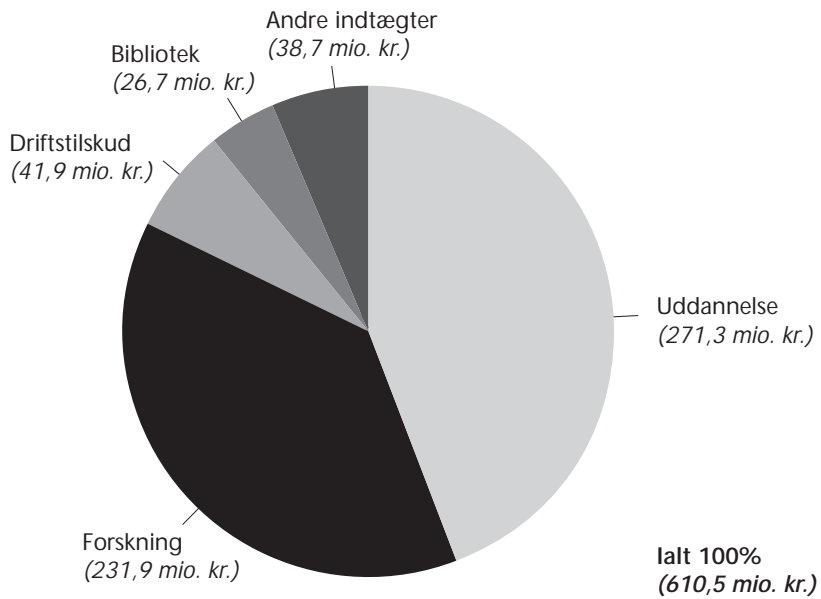

Antal ansatte – Sum af årsværk

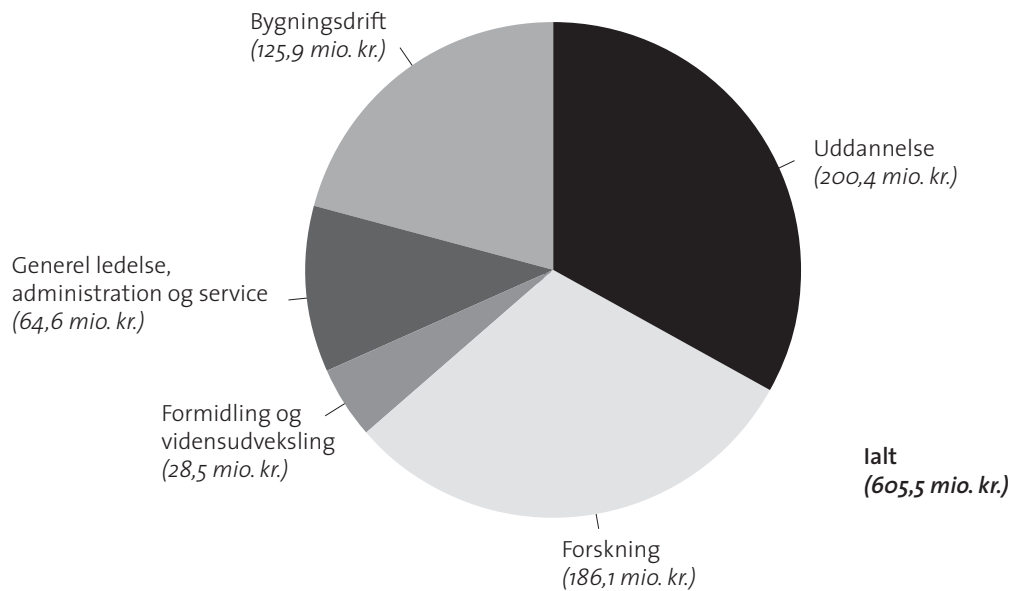

Indtægter fordelt på udvalgte områder

Udgifter fordelt på udvalgte områder

Mere at vide

Yderligere informationer om Roskilde
Universitetscenter kan fås ved henvendelse til:

Roskilde Universitetscenter
Kommunikationsenheden
Postbox 260
DK-4000 Roskilde

Telefon: 46 74 20 79
Fax: 46 74 30 00
E-mail: plk@ruc.dk
www.ruc.dk

Materiale om RUC

Roskilde Universitetscenters årsberetninger.
Institutternes årsberetninger.
Studieguide - indeholder samlet beskrivelse af
samtlige RUC's uddannelser mm. Årlig.
Deltiduddannelser på RUC.
Roskilde University Denmark - engelsksproget intro-
duktion til RUC.
Principles of Education & Research.
RUCFAKTA - kort dansk/engelsk faktuel introduktion
til RUC.

RUC modtager efter aftale gerne besøgende til
rundvisning på universitetet. Kontakt venligst
Kommunikationsenheden herom.

Institut for Kommunikation, Virksomhed og Informationsteknologier (CBIT)

Fagrække: Kommunikation, Journalistik, Informatik,
Virksomhedsstudier, Virksomhedsledelse,
Erhvervsøkonomi (HA), Datalogi, Performance-
design, Master i Professionel Kommunikation,
Master i IKT og læring, Master i Oplevelsesledelse og
Master i Projektledelse og Projektforbedring.

Sekretariat: Bygning 43.3
Sekretariatsleder: Mette Sejstrup
Telefon: 4674 3830, e-mail: seistrup@ruc.dk
Institutleder: Lektor Lene Palsbro
Telefon: 4674 3200, e-mail: palsbro@ruc.dk

Institut for Natur, Systemer og Modeller (NSM)

Fagrække: Almen Biologi, Fysik, Kemi, Matematik,
Medicinalbiologi, Molekylærbiologi,
Matematik (Åbent Universitet), Master i Matematisk
Modellering.

Sekretariat: Bygning 27
Sekretariatsleder: Mogens Brun Heefelt
Telefon: 4674 2279, e-mail: mbh@ruc.dk
Konstitueret institutleder: Lektor Jens Josephsen
Telefon: 4674 2415, e-mail: phjens@ruc.dk

Institut for Kultur og Identitet (CUID)

Fagrække: Dansk, Engelsk, Filosofi, Fransk, Historie,
Kultur- og Sprogødestudier, Tysk, Dansk som
andetsprog (danskurser) og Kultur- og sprogøde-
studier (Åbent Universitet).

Sekretariat: Bygning 3
Sekretariatsleder: Anya Strøm
Telefon: 4674 2559, e-mail: anyas@ruc.dk
Institutleder: Professor Ib Poulsen
Telefon: 4674 2584, e-mail: ibpo@ruc.dk

Institut for Samfund og Globalisering (ISG)

Fagrække: EU-studies, Globale Studier, Internationale Udviklingsstudier, Forvaltning, Offentlig administration, Socialvidenskab og Master i Public Policy (MPP)

Sekretariat: Bygning 25

Sekretariatsleder: Mette Sonne Brendstrup:

Telefon: 4674 2452, e-mail: mettesb@ruc.dk

Institutleder: Dr.scient.pol. Gorm Rye Olsen

Telefon: 4674 3262, e-mail: gormrye@ruc.dk

Institut for Miljø, Samfund og Rumlig Forandring (ENSPAC)

Fagrække: Geografi, Miljøbiologi, Sundhedsfremme og Sundhedsstrategier, TekSam, Arbejdslivsstudier, Turistføreruddannelsen (Diplomuddannelse) og Mastermodul i Kulturplanlægning

Sekretariat: Hus 11.2

Kontaktsekretær: Anne Klysner

Telefon: 4674 2120 e-mail: enspac@ruc.dk

Institutleder: Professor Valery Forbes

Telefon: 4674 2723 e-mail: vforbes@ruc.dk

Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning (PAES)

Fagrække: Psykologi, Pædagogik og Uddannelsesstudier, Sundhedsfremme og sundhedsstrategier,

Master i Organisationspsykologi, Master i Voksenuddannelse og Master i Socialt Entreprenørskab.

Sekretariat: P10

Sekretariatsleder: Hermod Ringgaard

Telefon: 4674 3026, e-mail: hermod@ruc.dk

Institutleder: Anders Siig Andersen

Telefon: 4674 2439, e-mail: siig@ruc.dk

Roskilde Universitetsbibliotek (Rub)

Postboks 258

Universitetsvej 1

4000 Roskilde

Sekretariat

Afdelingsleder

Anne Wierling Nielsen

Telefon: 4674 2232, e-mail: annennie@ruc.dk

Overbibliotekar Niels Senius Clausen

Telefon: 4674 2235, e-mail: nsc@ruc.dk